

LETO XXIII. Štev. 116

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petke - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 4. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO».

IZJAVA AKADEMIKA PAVLA SAVIČA

O POSKUSIH Z ATOMSKIM OROŽJEM

V zvezi z nedavnim pozivom predsednika Tita, naj bi prepovedali poskuse z atomskim orožjem, se je uredništvo »Borbe« obrnilo na akademika Pavla Saviča s prošnjo, naj pove svoje mnenje o odmevu, ki so ga vzbudili v naši in svetovni javnosti poskusi z atomskim orožjem. Prof. Savič je izjavil:

Čedalje številnejši poskusi z raznimi vrstami atomskega orožja, ki jih delajo čedalje pogosteje in v čedalje večjem obsegu ZDA, ZSSR in Velika Britanija, kakor tudi uvedba atomskega orožja za taktično uporabo v posameznih državah na Zahodu, vse to je upravičeno vzbudilo zaskrbljenost najširših slojev po vsem svetu. Vzmernirjenje je prišlo do izraza v obliki množičnih protestov (Japonska, Kitajska, Indija), deklaracij uglednih znanstvenikov (Schweizer) ali celih skupin strokovnjakov na posameznih področjih atomskih znanosti (Sve-

vorimo o pridobitvah vsega tistega, kar je človeštvo z velikim trudom že doseglo in kar tvori našo sedanjo civilizacijo. Kadar govorimo o katastrofalnih posledicah, mislimo predvsem ne le na neposredno opustošenje z uporabo atomskega orožja, marveč tudi na genetične in druge podobne posledice, specifične za to vrsto orožja.

LJUDI JE TREBA POUČITI
O LASTNOSTIH ATOMSKEGA
JEDRA

Pod specifičnimi lastnostmi atomskega orožja razumemo celotni učinek žarčenja radioaktivnih snovi, nastalega zaradi jedrskih reakcij, ki povzročajo eksplozijo ali ki nastanejo zaradi nje. Naj gre za tako imenovano »strateško« ali »taktično« uporabo atomskega orožja, za »atomske« ali »vodikove« poretke, ti učinki so isti in njihove posledice enako rušilne. Nobeni razlogi ne morejo upravičiti uporabe katerega koli atomskega orožja in v kakršni koli namene, če sploh je kakšen razlog za uporabo kateregakoli orožja za obravnavanje kateregakoli spornega vprašanja, ki v naših časih vzmernirja svet.

Prostor dnevnika ne dopušta, da bi podrobno pojasnili zamotnost in raznolikost pojavov, ki jih sproži v živem organizmu žarčenje radioaktivnih snovi. Zato tudi ni treba pričakovati, da bo našel bralec tu vsa nujna pojasnila, da bo v celoti doumel vso daljnosežnost posledic nespametne, ignorantske in več ko škodljive politike, ki jo uveljavljajo vlade posameznih velesil. Treba je najširšim slojem ljudstva sistematično pojasnjevati dejstva in že pridobljenih izkušenj, govoriti o doseženih uspehih znanstvenih raziskav, o vplivu žarčenja na organizem, na genetične spremembe, ki jih prenaša organizem na nove rodove. Ljudi je treba poučiti o lastnostih novega vira in blaginje ali pa tudi uničenja, kakor pač uporabimo atomsko jedro, ljudi je treba poučiti o njegovih potencialnih možnostih. V ta na-

(Nadaljevanje na 2. str.)

SKUPŠČINA STALNE KONFERENCE MEST ZAKLJUČENA

Sklep: Sistem samostojnega finansiranja v komunalnem življenju

Zagreb, 18. maja (Tanjug). Z izglasovanjem sklepov in izvolitvijo novega predsednika je bila zaključena skupščina Stalne konference mest. Skupščina je sprejela sklepe o osnovnih načelih samostojnega finansiranja v komunalnem življenju, v katerih je med drugim rečeno, da je treba sprejeti načela sistema samostojnega finansiranja, predvsem načelo, naj bi skladom in službam družbenega standarda zagotovili sredstva za samostojno poslovanje in reprodukcijo.

Ta sredstva morajo biti praviloma vezana na osebne dohodke državljanov. Tako bi med državljanji, gospodarskimi organizacijami in komunam nastali odnosi, ki bi v največji meri spodbujali njihovo zanimanje za povečanje produktivnosti, za nadaljnji gospodarski razvoj, za gospodarnije izkoriščanje razpoložljivih družbenih skladov in za hitrejšo zboljšanje družbenega standarda na podlagi svobodnega delovanja ekonomskih zakonov.

Prehod na sistem samostojnega finansiranja, je rečeno v sklepih, je proces, ki se ga je treba nemudoma lotiti. Pri tem je treba imeti pred očmi različne pogoje v posameznih krajih in komunah. Upoštevajoč posebni, težavnejši položaj manj razvitih področij in komun, je skupščina mnenja, da jim je treba zagotoviti pomoč skupnosti.

V današnjo razpravo o preiskavi mest je posegel tudi član Zveznega izvršnega sveta dr. Marjan Breclj.

Skupščina je naročila predsedstvu, naj na podlagi dela skupščine in predlogov delegatov predlaga Zveznemu izvršnemu svetu, naj sprejme predpise in ukrepe glede organizacije preiskave mest ter priporoči ljudskim odborom, naj posvetijo več pozornosti vprašanju preskrbe.

Skupščina je na koncu sprejela poročilo o delu Stalne konference mest v lanskem letu.

»Zadnji opomini« francoskega delavstva Molletovemu gospodarskemu režimu

Pariz, 18. maja (Tanjug). Nad 25.000 delavcev nacionalizirane avtomobilske tovarne »Renault« je danes ustavilo delo in dve uri stavkalo. Delavci zahtevajo zvišanje mezd, obnovo 40-urnega dela na teden in razdelitev premij. Stavko je organizirala Generalna konfederacija dela. Na zborovanju je njen vodja Francon pozval delavce k sindikalni enotnosti ter nadaljnjim akcijam za izpolnitev gospodarskih in socialnih zahtev.

VREMENSKA NAPOVED

za nedeljo, 19. maja
Sprva jasno, nato postopoma naraščajoča oblačnost. Temperature ponoči med 9 in 16, najvišje dneve do 25 stopinj C. Zjutraj po kotlinah kratkotrajna megla.

STANJE VREMENA

Področje visokega zračnega pritiska se nad srednjo Evropo razširja. Atlantske frontalne mase se zelo počasi pomikajo iznad Francije proti vzhodu, pred njimi pa doteka nad Alpe toplejši zrak.

Sklenili so, da bo prihodnja skupščina Stalne konference v Beogradu.

Za novega predsednika Stalne konference mest je bil izvoljen predsednik Ljudskega odbora Sarajeva Rato Dugonjić, v predsedstvo pa so bili izvoljeni predstavniki Beograda, Zagreba, Ljubljane, Skoplja, Osijeka, Nikšića, Tuzle, Strumice, Zrenjanina, Kragujevca, Prištine, Dubrovnika, Maribora in generalni sekretar Stalne konference mest Sreten Bjeličić.

FRANCOSKE TEŽAVE Z ALŽIROM, SUEZOM IN NOVIMI DAVKI

ALI BO GUY MOLLET do torca spet utrdil svoj položaj v zbornici?

Pariz, 18. maja (Tanjug) — Predsednik francoske vlade Mollet je davi v poslanski zbornici zahteval zaupnico v zvezi z vladnim načrtom novih davkov v znesku 84 milijard frankov. Prvotno je vlada zahtevala 98 milijard, toda zbornična finančna komisija je večeraj zavrnila ta načrt in odobrila samo dve milijardi novih davkov. Mollet je potem ponoči šestkrat posegel in debato v zbornici in pritiskal na spremembo stališča večine, zlasti skupine neodvisnih z desnice, ki so terjali odgoditev debate. V zaključnem

govoru je poudaril, da bi padeč vlade »ohrabril alžirske upornike, ki so uprli oči v Pariz v pričakovanju politične krize v Franciji«.

Mollet je govoril tudi o sušnem vprašanju in dejal: »Drži, da smo suško ekspedicijo drago plačali, prevzemam pa vsó odgovornost za vse naše ukrepe in obžalujem, da se je morala Francija ustaviti na pol poti.«

Sklep vlade, da predloži v ponedeljek suško vprašanje znova Varnostnemu svetu, so sprejeli v Parizu z zelo različnimi tolmachenji in tudi z znanimi pomisleki spričo Molletovega stališča, ki je zavrnil pobudo klerikalcev, iz ljudskorepublikanskega gibanja za odgoditev finančne debate in za prehod na razpravo o suškem vprašanju.

Finančni minister Ramadier je imel ponoči deset sestankov s predstavniki posameznih skupin, na katerih si je prizadeval pridobiti poslance za vladne načrte o novih davkih. Po enem takšnem sestanku so objavili, da se bo Francija kmalu začela pogajati z ZDA za novo posojilo. Po sklepu predsednika vlade, da bo zahteval zaupnico, so se odločili, da bodo o njej in o davčnih zakonih glasovali v torko popoldne.

Stališča političnih strank v zbornici se med to debato še niso spremenila. Na skrajni desnici poujdati in del kmetov odločno nasprotujejo slehernim novim davkom. Tudi komunisti na skrajni levi bodo glasovali proti vladi. Predstavnik največje desničarske skupine neodvisnih poslancev Pacquet je ponudil vladi kompromis, po katerem bi lahko odredila nove davke, toda s pogojem, da bi se zavezala, da bo deblkirala cene in porabila nove dohodke samo za potrebe vojnih

Slovenska gimnazija v Celovcu in avstrijska državna pogodba

Celovec, 18. maja (Tanjug). — Kakor so sporočili predstavnikom koroških Slovencev, so v Celovcu ustanovili slovensko gimnazijo, na kateri se bo začel pouk v bližnji jeseni. Glasilo koroških Slovencev »Slovenski vestnik« pripominja v tej zvezi, da je ustanovitev slovenske gimnazije prvi in edini korak, ki ga je napravila avstrijska vlada v dveh letih, odkar velja avstrijska državna pogodba. Vse ostale važnejše določbe pa še čakajo na to, da jih bodo uveljavili. »Ob tej priložnosti,« pravi časnik, »znova poudarjamo, da je čl. 7 pogodbe celota in da ga je treba uveljaviti čimprej v celoti. Razkosavanje tega člena in delno izpolnjevanje sta samo poskus, da bi zožili njegovo vsebino.«

Predsednik Tito je minuli petek sprejel delegacijo Ljudske mladine Like

STIKI MED ZAHODNO NEMČIJO IN SOVJETSKO ZVEZO

Bonnska vlada vztraja na blokovski jedrski oborožitvi zahodnonemške vojske

Nemčiji naj bi združili po zahodnem receptu, demilitarizirali pa — Vzhodno Nemčijo

Bonn, 18. maja (Tanjug). — V Bonn napovedujejo, da bo v notah zahodnonemške vlade, ki jih namerava prihodnji teden poslati v Moskvo, zapopaden ne samo odgovor na sovjetsko kritiko bonnskih načrtov o oborožitvi zahodnonemške vojske, marveč tudi predlogi za ureditev nemškega vprašanja. Po večkratnem odlašanju bo zahodnonemška vlada odgovorila na sovjetsko noto z dne 22. oktobra 1956, v kateri je

Gospodarska stiska delovnih ljudi na Cipru pod britansko okupacijo

Atene, 18. maja (Tanjug) Ciprski etnarh Makarios je dal sodelavcu atenskega »Ekonomista« izjavo, v kateri je poudaril, da je britanska okupacija pripravila Ciper v zelo težaven gospodarski

sovjetska vlada pojasnila svoja gledišča o vprašanjih, načetih v tako imenovani bonnski spomenici o združitvi Nemčije. V tej spomenici je Adenauerjeva vlada pojasnila, kako bi združitve Nemčije lahko dosegli samo na podlagi svobodnih volitev v obeh delih dežele. Takrat so napovedali, da bi bila vlada v določenih pogojih pripravljena razpravljati tudi o sistemu evropske kolektivne varnosti in o coni zmanjšane

položaj. Ljudje na otoku so brezposelni ali le delno zaposleni, razen tega pa se morajo zlasti mladi ljudje iz gospodarskih razlogov v velikem številu seliti z otoka. V zadnjem času so opazili, da bolj uporabljajo delovno silo zgolj za izgradnjo vojaških objektov. Tudi to ne prispeva k ureditvi gospodarskih razmer.

Makarios je potem opozoril na zelo težka davčna bremena za ciprsko prebivalstvo in poudaril, da odpade 80 odstotkov proračunskih dohodkov otoka na davke, od tega pa 75 odstotkov na vzdrževanje uprave in za britansko propagando. Posebno težaven je položaj kmetov, ki ne morejo prodati svojih pridelkov, zaradi česar naraščajo njih zadolžitve. Na koncu je dejal, da za delovno in socialno zaščito delavcev sploh ni poskrbljeno.

»Ekonomist« in drugi grški časniki objavljajo tudi vest, da je Makarios te dni navezal stike z ameriškim funkcionarji v Atenah, da bi dosegel miroljubno ureditev ciprskega vprašanja. Makarios je pripravljen sprejeti ureditev ciprskega vprašanja pod pokroviteljstvom OZN. Hkrati zavrača sleherni vmešavanje Atlantske zveze v ciprski zadeve. Vodstvo ciprskega gibanja je pripravljeno privoliti v intervencijo ZDA v tem vprašanju samo pod pogojem, da bo nazadnje urejeno pod pokroviteljstvom OZN. Časnik pravi na koncu, da bo Makarios po zaključku izrednega zasedanja grške poslanske zbornice poročal vladi in opoziciji o svojih razgovorih z Američani.

vojaške napetosti v Evropi. Drugi sovjetski dokument, ki naj nanj zdaj odgovori bonnska vlada, je nedavni protest proti njenemu namenu, da oboroži zahodnonemško vojsko z atomskim orožjem in proti njeni privolitvi, da imajo ameriške čete svoja atomska sredstva na ozemlju Zahodne Nemčije.

Tukajšnji obveščeni krogi menijo, da bo zahodnonemška vlada znova zavrnila sovjetski protest in izjavila, da se ne more dokončno odreči atomski oborožitvi, preden ne bo dosežen splošni sporazum o kontroliranju prepovedi vseh sredstev za množično uničevanje. Prav tako bo zavrnila protest proti temu, da imajo ameriške čete v okviru Atlantske zveze v Zahodni Nemčiji atomsko raketo orožje.

V Bonnu za trdno računajo s tem, da bo vlada v nadaljevanju izmenjave gledišč o nemški združitvi znova poudarila svoje prejšnje teze. Gre v glavnem za svobodne volitve v obeh delih dežele, za imenovanje splošne nemške vlade, ki bi imela pravico pogajati se o miru ter odločati o mednarodnem pravnem položaju dežele in o vprašanjih njenih meja.

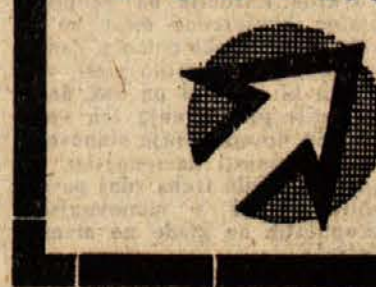
Na grobovih dobrovoljcev v Dobrudži

Constanca, 18. maja (Tanjug) Jugoslovanska parlamentarna delegacija je danes v Medzidžiji položila na spomenik borcem prve srbske dobrovoljske divizije, ki so padli v Dobrudži v bojih od 25. avgusta do 14. oktobra 1916. Pred tem so si naši parlamentarci ogledali tovarno rezervnih delov za traktorje. Zvečer so našim delegatom priredili v Constanci svečano večerjo, na kateri so izmenjali prijateljske zdravice.

Naši zadružniki v Moskvi

Moskva, 18. maja (Tanjug). — Sem je prispela delegacija Zadrugne zveze Jugoslavije, ki jo vodi predsednik Zveze Paško Romac. Razen v Moskvo bo delegacija potovala v Leningrad in v ermensko glavno mesto Erivan. Delegati si bodo ogledali kmetijske zavode, se razgovarjali s kmetijskimi delavci in strokovnjaki in si ogledali več kmetijskih centrov.

Naročniki POZOR!

»LJUDSKA PRAVICA« Vam je letos pripravila izredno presenečenje: Številnim naročnikom bomo letos omogočili brezplačne počitnice v raznih turističnih krajih Slovenije: na morju, v gorah in drugih lepih krajih. — Edini pogoj za dosego nagrade je, da ste naš naročnik in da imate v redu plačano naročnino. Nagrade bo razdelil žreb. Pripominjamo pa, da ne bodo prišli v poštev naročniki, ki bi med poletjem tudi le za krajšo dobo odpovedali »Ljudsko pravico«. Več o tem Vam bomo povedali naslednje dni. Uprava

PRED KONGRESOM DELAVSKIH SVETOV

PO NEDAVNEM POZIVU PREDSEDNIKA TITA

Kulturne VESTI

Delavsko samoupravljanje še bolj približati kolektivom

Nova Gorica, 17. maja. Na današnji okrajni konferenci delavskih svetov industrijskih in gradbenih podjetij so si zastopniki teh panog izmenjali mnogo tehničnih misli, pobud in predlogov za nadaljnjo rast delavskega samoupravljanja, da bodo imeli delegati dovolj gradiva za dejavno sodelovanje na konferenci delavskih svetov v Beogradu.

Mimo osnovne ugotovitve, da se je delavsko samoupravljanje tudi na Primorskem uveljavilo in premagalo začetne težave, so na konferenci poudarili, da njegov nadaljnji razvoj najbolj ovirata pomanjkanje strokovnega kadra in majhno splošno znanje kolektivov, ki so se v glavnem razvili po priključitvi in so še brez zadostnih izkušenj. To daje osrednji pečat dosedanjemu razvoju delavskega samoupravljanja v goriškem okraju.

Delegati so menili, da bi bilo treba za nadaljnji rast samoupravljanja predvsem razširiti samostojnost podjetij in skladno s tem povečati gromote pristojnosti delavskih svetov ter upoštevati tesno sodelovanje in stike z organi komun. Predsednik Okrajnega sindikalnega sveta tov. Boris Ferlat se je v svojem poročilu zavzel za upostavitve zborov proizvajalcev pri občinskih ljudskih odborih, ki bi skrbeli za tako sodelovanje.

Da bi delo samoupravnih organov še bolj približali kolektivom, bi morali njihovi člani svoje sklope in delo bolj razlagati delavstvu, pri delavskih svetih in večjih podjetjih pa naj bi po primeru novogoriške tovarne poharjevalca ustanovili različne komisije in odbore za proučevanje določenih vprašanj.

Po skupni seji je konferenca nadaljevala delo v odborih za analizo samoupravljanja v industriji in gradbeništvu. Tu se je o raznih problemih razvila živahna razprava. V odboru za industrijo naj omenimo zanimivo izjavo delegata iz podjetja »Elektro Gorica«, ki se je zavzemal za večjo finančno in dejansko samostojnost osnovnih elektrogospodarskih enot, ki so zdaj strogo centralizirane v Elektrogospodarski skupnosti Slovenije, kar hromi tudi delo samoupravnih organov teh podjetij. Delegati iz gradbeništva pa so zlasti obširno razpravljali o pomanjkanju strokovnega kadra, ki na Primorskem dejansko ogroža razvoj te obrti, dalje o ukrepih za izboljšanje življenjskih in splošnih pogojev delavcev, in se zavzeli, da bi gradbeništvu s predpisi priznali težko naravo dela.

Ob zaključku so izvolili štiri delegate za kongres delavskih svetov Jugoslavije, tri za industrijo, enega za gradbeništvu. Poleg zadnjih bosta odpotovala na kongres tudi delegata, ki sta ločeno izvolila delavska sveta v Idrijskem rudniku živega srebra ter tovarna cementa in salomita v Anhovem ob Soči. M. D.

DNEVNIK

SVETOZAR VUKMANOVIČ JE GOVORIL včeraj v Novem Sadu na okrajnem zboru predstavnikov delavskih svetov kmetijskih posestev. Na tem zboru so izvolili delegate za I. kongres delavskih svetov Jugoslavije.

REKORDNO PROIZVODNJO PREMOGA so dosegli v prvih štirih mesecih tega leta premogovniki v Sloveniji. V tem času so nakopali skupno 1,415 milijona ton premoga, kar je za skoraj 200.000 ton več kakor v istem obdobju lanskega leta. Najbolj je povečal proizvodnjo premoga rudnik lignita v Velenju.

MEDNARODNEGA SEMINARJA V BUKAREŠTI, ki ga je organizirala specializirana ustanova OZN od 20. maja do 2. junija, se bodo udeležili tudi predstavniki Sveta kulturno-prosvetnih zvez Jugoslavije. Seminarju bodo prisostvovali delegati iz več kot 20 evropskih dežel. Razpravljali bodo o vprašanjih v zvezi z izobraževanjem odraslih.

RAZSTAVA LESNE INDUSTRIJE in modernega pohištva se je začela včeraj v Osijeku v okviru osiješkega velesejma. Okrog 100 razstavljalcev iz vseh krajev naše države je razstavilo polizdelke, končne izdelke, predelani les, stroje za predelavo lesa in vzorce modernega pohištva. Otvoritve se je med drugim udeležil tudi član Zveznega izvršnega sveta Franc Leskošek, ki je rekel novinarjem, da ta razstava prinaša o velikem napredu naše lesne industrije.

Z OBČNEGA ZBORA DRUŠTVA SOCIALNIH DELAVCEV SLOVENIJE

SOCIALNO SLUŽBO naj bi delno ločili od državne uprave

Ljubljana, 18. maja. V nadaljevanju občnega zbora Društva socialnih delavcev Slovenije je danes tovarišica Nika Arkova prebrala obširen referat o organizaciji socialne službe, o katerem so udeleženci občnega zbora nato podrobno razpravljali v štirih skupinah.

Nika Arkova je predvsem poudarila, da je za organizacijo socialne službe v Jugoslaviji značilno, da je prvenstveno organizirana v državni upravi. Leta 1953 so bili v ljudskih republikah formirani sveti za ljudsko zdravstvo in socialno politiko. Z zakonom o pristojnostih občinskih in okrajnih ljudskih odborov pa so skoraj vse posle socialne službe prenesli na občinske in okrajne ljudske odbore. Po ustanovitvi raznih svetov po občinah, ki zajemajo posamezna področja socialnega varstva, so prevzele občine večino terenskega dela, pomoč posameznikom, kakor tudi vsa socialno-varstveno preventivno dejavnost. Razen po tej upravnih linijah so socialno varstvo vključile v svoj program domala vse družbene organizacije, ki so dosegle pri svojem delu predvsem po zaslugi številnih prostovoljnih socialnih delavcev zelo lepe uspehe ter dale nesheto pobud za delo na socialnem področju.

Nika Arkova je ugotovila, da je precej pomanjkljivosti izhajalo prav iz tega, ker je bila socialna služba organizirana prvenstveno v državni upravi nasprotno z zdravstveno in prosvetno, ki se razvija prek ustanov izven upravnega aparata. Vse tri službe pa so si po svojem značaju toliko podobne, da bi morala neke podobne oblike kot zdravstvena in prosvetna uvesti tudi socialna služba.

Družbeno upravljanje se je uveljavilo tudi na področju socialnega varstva, vendarle je bilo pomanjkljivo to, da so družbeni organi marsikdaj skušali obravnavati določene individualne primere, to pa na nestrokoven način. Zaradi tega so družbeni organi marsikdaj puščali vnevar

politiko socialnega varstva, zamenjali razvoj preventivne socialne dejavnosti, preveč podrobno, a nestrokovno pa so obravnavali posamezne primere. Prav zaradi tega je tov. Nika Arkova v svojem referatu obširno razčlenila zamisel osnovanja centrov za socialno službo, ki naj bi delovali na področju posamezne ali več združenih občin. Vodili naj bi jih socialni delavci, ki bi imeli še svoje sodelavce.

V primerjavi z zdravstveno službo bi bil tak center analogen zdravstvenemu domu. Center bi moral najtesneje sodelovati z zdravstveno službo, prosvetnimi ustanovami in organi notranje uprave ter bi prevzel reševanje vseh individualnih primerov, kjer je potrebna socialna pomoč. Sveti pri občinah pa bi prenesli težične dela na splošno politiko socialnega varstva, ter na predvsem preventivno varstveno delo. Tako bi prišla bolj kot doslej do izraza skrb celotne družbe, da do perečih socialnih primerov, kjer je že potrebna individualna socialna pomoč, sploh ne bi prišlo in bolj sistematično bi bilo moč preprečevati in odstranjati vzroke za

POPRAVEK

Na koncu našega včerajšnjega poročila o govoru podpredsednika Zveznega izvršnega sveta Edvarda Kardelja na skupščini Stalne konference mest se je vrnila pomenska pomota. Zavedni stavek se pravilno glasi: »Na koncu bi apeliral na vas, da se ne lotite proučevanja teh vprašanj in upostavljanja stanovanjskih skupnosti kampanjsko, kakor da bi bilo treba zdaj povsod zbirati ljudi v stanovanjskih skupnostih ne glede na stvarne potrebe.«

Uporaba jedrske energije v vojne namene prinaša samo splošno opustošenje, uničenje napadalca in napadenca

(Nadaljevanje s 1. strani) men so organizirali že mnogo mednarodnih konferenc, kongresov, zborovanj in drugih kolektivnih manifestacij širokega obsega.

ZLO JE TREBA PREPREČITI, DOKLER JE SE ČAS

Na tisoče strokovnjakov raznih strok je obveščalo svet o uspehih na področju ustvarjalnega izkoriščanja jedrske energije. V teh obvestilih o sadovih znanstvenega dela se je odpirala nedogledna perspektiva blaginje in napredka v razvoju in življenju ljudi ter njihovih bolj človeških odnosov. Vzporedno s tem svetlim in človekoljubnim delom, ki je dostopno slehernemu, pa se razvija v posameznih deželah morda še bolj intenzivno, vsekar pa zanje samo škodljivo zakulisno delo za rušilni vpliv atomskih virov energije. Za to delo zve javnost, ko je že prepozno, ko so že sprejeli sklep o poskusni eksploziji ali ko so jo neopaženo že opravili. Naj bo moralna vrednost protestov v javnosti, naj opuste te poskuse, še tako velika, protesti ne zadostujejo, protesti niso učinkovito sredstvo, da zatremo zlo in ga preprečimo, dokler je še čas. Soedeč po vesteh, ki prihajajo v javnost, so zaloge atomskega orožja v ZDA, ZSSR in Veliki Britaniji že tako velike, da bi bila v primeru njihove uporabe katastrofa za vse človeštvo neogibna.

Radioaktivne snovi, ki nastanejo ob atomskih eksplozijah, se razširijo po velikanskem prostoru in pridejo prek vodnih raztopin, prehrane rastlin in živali v organizem, nabirajo se v posameznih organih ali pa gredo začasno skozi. Ves ta čas se nadaljuje z žarčenjem rušilni vpliv na zamotane organske spojine, ki se razkrajajo in ustvarjajo nove proizvode, kakršnih v normalnih organizmih ni, proizvode, ki delujejo kot strupi. Učinek žarčenja na organizem po tej poti je kumulativni, to se pravi, da nastaja sešosa, zato tudi neznatne količine radioaktivnih snovi povzročajo, če so dlje časa v organizmu, neozdravljive in smrtonosne posledice. Zato je bila zadnje čase doza dopustnega žarčenja, ki ga sme dobiti človeški organizem, zelo zmanjšana v primerjavi s prejšnjo, ko je bilo

takšnemu vplivu izpostavljeno razmeroma majhno število strokovnjakov, rentgenologov in radiologov.

NEVARNOSTI PRI PROIZVODNJI ATOMSKEGA OROŽJA

S proizvodnjo atomskega orožja je nastala spričo velikanskih količin radioaktivnih snovi, katerih učinki je izpostavljen na tisoče ljudi v vsakdanjem delu, nevarnost, da se z nakopičenim škodljivim vplivom žarčenja na genetične organe ta vpliv prenese tudi na porod. Spričo nevarnosti, da bi po sedanjih poti že v bližnji prihodnosti sprjavljali na svet degenerirane vseh oblik, zahtevalo v posameznih deželah (ZDA, SZ, Velika Britanija, Francija in druge), naj bi v mednarodne predpise o delovnih odnosih uslužbencev v podjetjih, ki delajo z radioaktivnimi snovmi, vključili določene omejitve: prepoved, da sta oba zakonca zaposlena s tem delom, da se zaposlenost ženske omeji na najmanjšo mero, in podobno. Ameriški nacionalni odbor za zaščito pred žarčenjem je predpisal kot skrajno mejo 0,3 rentgenskih ekvivalentov na človeka (rem) za teden dni ali 15 remov letno s pogojem, da dobi zaposleni v 40 letih dela največ 600 remov.

POSLEDICE ATOMSKIH EKSPLOZIJ

Ce primerjamo tako prepisano dozo s prejšnjo, ki je bila dopustna za rentgenologe in radiologe, vidimo, da se je zmanjšala za tretjino. Japonski znanstvenik Sirogu Vatanabo je nedavno sporočil, da je prinesel dež od marca 1956 do marca 1957 aktivnost od 15 ameriških atomskih eksplozij, ki znaša 182 milikirov na kvadratno uro, od desetih sovjetskih poskusov pa dvakrat toliko (razlika je posledica zemljepisne lege in smeri vetrov). Agencija »United Press« je 26. aprila poročala, da se je radioaktivnost v ozračju nad Francijo podvojila. Podobne vesti priobčujejo razne agencije o večji aktivnosti nad Münchonom, Kjöbenhavnom, Oslom in drugimi mesti. Zdaj že lahko natančno ugotovimo ne le kraje, marveč tudi čas eksplozije in vrsto uporabljenih atomskih snovi. Strokovnjaki so ugotovili, da v Evropi ni bilo še nobene eksplozije. Večjo aktivnost na Francijo, Nemčijo, Dansko, Norveško in ostalimi področji Evrope so torej prinesli vetrovi in atmosferne padavine iz krajev, kjer je prišlo do ameriških, angleških in sovjetskih »poskusnih« eksplozij. Ce primerjamo ogromna prostranstva, ki nas ločijo od teh eksperimentalnih oporišč in dvojne aktivnosti nad večjim delom Evrope, ni težko prikazati ljudem, za kako ogromne količine radioaktivnih snovi, razpršenih po poskusnih atomskih eksplozijah, gre v tem primeru. Te snovi se razpuste v obliki radioaktivnega prahu nad vsa zemeljska obla, pronicajo v organizme in prek

rastlinske in mesne hrane pridejo v človeški organizem.

O ELEMENTU STRONCIJ

Za primer naj omenim enega izmed proizvodov atomskih eksplozij, element stroncij - atomske teže 90. Akumulacija tega elementa v enem letu ameriških in sovjetskih poskusov znaša na kvadratni kilometer 0,8 milikirjev. Ker znaša doba, v kateri pride moč žarčenja pri tem elementu na polovico 19,9 let, je potrebno da mine več sto let, preden se njegov vpliv zmanjša na tisočinko prvotne intenzivnosti žarčenja, seveda s pogojem, da se ne nadaljuje njegova akumulacija v svobodnem prostoru, kjer pride v živila; drugače povedano, če bi takoj prenehale atomske eksplozije kakršne koli vrste in v kakršne koli namene (poskusne, ofenzivne, strateške, taktične itd.). Primer stroncija smo omenili, ker je kot element kemijsko podoben kalciju, ki je glavna sestavina kostnega tkiva in ena glavnih mineralnih sestavin slehernega organizma. Ni si težko misliti, kakšne nedogledne škodljive posledice bi lahko nastale s kopičenjem radioaktivnih elementov v središčih, kjer so viri proizvodnje krvnih teles, kakor je kostni mozeg. Velika večina prebivalcev že ima v kosteh približno 0,1% dopustne vsebine tega elementa.

ODGOVORNOST LJUDI, KI JIM JE ZAUPANA USODA MILIJONOV LJUDI

O škodljivem vplivu žarčenja, ki so mu bili izpostavljeni preživeli prebivalci Hirošime in Nagasakija, so objavili strokovnjaki že ogromno gradiva, s katerim bi bilo treba seznaniti čim širši krog ljudi, zlasti ljudi, kakorkoli odgovorne za varnost našega rodu. Gre predvsem za odgovorne javne delavce ter upravne in politične funkcionarje, ki jim je zaupana usoda milijonov ljudi. Nesmiselno je v naših časih, če zahtevamo od vsakega človeka v vsakem poslu določen strokovni minimum, najosnovnejše poznavanje dejstev, ki jih ta posel zahteva, ne zahtevamo pa tega od najboljših odgovornih ljudi, od katerih so odvisna življenja celega rodu. Ni dvoma, da imajo narodi pravico zahtevati od svojih predstavnikov, da bolje spoznajo znanstveno ugotovljena dejstva in iz njih izviraajo posledice, vsaj kadar operirajo z »atomskimi« argumenti. Moč atomskih virov je prevelika in preveč nevarna, da bi jih lahko brez nedoglednih škodljivih posledic za vse uporabljali tudi v diplomatskih razpravah, a to mejo so že močno prekorachili.

Neznanje je bilo zmerom vir zablod. Tako je tudi zdaj v položaju z uporabo jedrskega orožja. Neovrgljiva dejstva govore za to, da prinaša uporaba jedrske energije v vojne namene samo splošno opustošenje in škodljive posledice nedoglednega obsega, uničenje napadalca in napadenca, je poudaril na koncu svoje izjave akademik Pavle Savič.

LOJZE POTOKAR ODLIKOVAN Z REDOM DELA I. STOPNJE

Igralca ljubljanske Drame Lojzeta Potokarja, ki je nedavno praznoval visoko obletnico svojega umetniškega dela, je odlikoval te dni z Redom dela I. stopnje predsednik republike Josip Broz Tito. Visoko priznanje je prejel zaslužni slovenski umetnik kot priznanje za 35 let neumornega umetniškega udejstvovanja na področju igralske umetnosti. Odlikovanje je zaradi gostovanja ljubljanske Drame na Poljskem podelil odlikovancu predsednik občine Center Lojze Očepek včeraj. Lojzeta Potokarju, velikemu igralcu in človeku tudi mi ob tej priložnosti novič čestitamo.

KONCERT GODBE JLA

Ob 50-letnici telesnozgojnega društva Partizan na Taboru v Ljubljani je bil sinoči, v soboto, v veliki doorani na Taboru koncert godbe JLA pod vodstvom kapelnika Jožeta Brumna. Spored je obsegal razen državne himne in otvoritvene koračnice še *Boschoo uverturo Bogovi v izgnanstvu*, *fantazijo Viktorja Parme »Urh, grof Celjski«* in *Dvojakov Slovanske ples šteje, 1. Po odmoru so zaigrali Bučarjevo »Zumberško rapsodijo«, Hermanov »Potrkan ples«, Učkarjevo »Konjuh planina«* in na koncu Jožeta Brumna koračnico »Hrastnik«. Zanimivo spored je zaključila *Internacionala*.

RAZSTAVA MILANA KERACA V MALI GALERIJ

V ljubljanski Mali galeriji bodo v ponedeljek 20. maja odprli samostojno razstavo grafičnih del Milana Keraca, slikarja in grafičarja iz Novega Sada. Kerac je obiskoval Akademijo za likovno umetnost v Beogradu in razstavljal svoja dela na razstavah srbskih in vojnopodinskih slikarjev, kakor tudi na razstavanj slikarskih kolonij v Vojvodini. Sodeloval je že tudi na razstavah v inozemstvu: v Lyonu, v Sofiji, na Kitajskem, v Burmi in Indiji. Samostojno je razstavljal v Novem Sadu in Beogradu. Njegova razstava, ki bo odprta do 29. maja, obsega 28 grafik.

NINO CARUSO V JAKOPICEVEM PAVILJONU

Zanimanje za keramiko in druge uporabne umetnostne vrste je tudi pri nas, vzlic ne vedno ugodnim pogojem, v zadnjem času precej poraslo. Zato bo razstava rimskega keramika in kiparja Nina Carusa, ki je bil rojen na Siciliji, gotovo naletela na velik odmev. Mladi italijanski umetnik, pri katerem se je minulo leto študijsko izpopolnjeval naš kipar Drago Tršar, bo razstavil v Jakopičevem paviljonu blizu 30 keramičnih del, predsem vaze in krožnike. Razstava bo odprta v torek 21. maja ob 18. uri.

ZANIMIVA PREDAVANJA

»O PREHRANI OTROKA« sta te dni priredila Slovensko zdravniško društvo in njegova pediatrična sekcija v prostorih Doma Maksa Perca. Predavanj se je udeležilo mnogo zdravnikov in medicinskih sester.

PISMO IZ BEOGRADA

Energija kot činitelj za razvoj nerazvitih dežel

Od 5. do 11. junija se bodo mudili v Beogradu najuglednejši strokovnjaki sveta s področja energije. V okviru XI. posebnega sestanka Svetovne konference za energijo bodo razpravljali o »energiji kot činitelju v razvoju nezadostno razvitih dežel«.

Pred nekaj leti sta Zvezni izvršni svet in Jugoslovanski mednarodni odbor Svetovne konference za energijo predlagala tej mednarodni organizaciji, naj bi bil eden izmed njenih sestankov v Jugoslaviji. Svetovna konferenca za energijo je sprejela to vabilo in soglasno odobrila jugoslovanski predlog, da bi na beograjskem sestanku razpravljali o »Energiji kot činitelju v razvoju nezadostno razvitih dežel«. Število prijaviteljev delegatov in priprave na bližnji sestanek kažejo veliko zanimanje zanj.

PET STO DELEGATOV

Beograjske konference se bo udeležilo kakih 500 delegatov iz 35 dežel. Posamezne dežele, kakor Velika Britanija, Francija, Sovjetska zveza in druge bodo poslane na sestanek po 50 ali še več predstavnikov. Razen tega se bo udeležilo konference tudi več zelo uglednih strokovnjakov in znanstvenikov. Za beograjski sestanek se zanimajo tudi mnoge mednarodne organizacije in 12 jih pošlje v Beograd predstavnike. Med dru-

gimi bodo zastopane UNESCO, Mednarodna organizacija za kmetijstvo (FAO), OEEC, Mednarodna banka za obnovo in razvoj, Mednarodna zveza za plin, Mednarodna komisija za irigacijo in trenajo itd. V Beograd prispe tudi kakih 50 tujih novinarjev, posebnih dopisnikov mnogih časnikov in strokovnih publikacij.

DVE STO REFERATOV

Strokovnjaki za energetiko iz 31 dežel so pripravili za XI. posebni sestanek SKE 200 referatov, v katerih iz raznih vidikov obravnavajo glavno temo. Referate so poslale tudi tri mednarodne organizacije. Vsi referati so natiskani v štirih delovnih jezikih: angleškem, francoskem, nemškem in ruskem in poslani so jih vsem udeležencem. Konferenca bo delala v sedmih sekcijah. Prva bo proučila gospodarske strani energije kot činitelja v razvoju nerazvitih dežel, druga vprašanje izkoriščanja vodnih tokov, tretja in četrta vprašanje izkoriščanja slabih fosilnih goriv, peta probleme jedrske energije, šesta vprašanje energije v kmetijstvu, sedma pa vprašanje energije za metalurško, kemijske in druge industrije nezadostno razvitih dežel. Sestanek bo torej omogočil vsestransko obravnavanje tega zelo perečega problema naših dni.

SVETOVNA TRIBUNA ZA IZMENJAVO GLEDIŠČ

Kot rečeno bo prva sekcija na beograjski konferenci obravnavala gospodarske strani energije kot činitelja v razvoju nerazvitih dežel. To je prvi primer, da bodo na sestanku Svetovne konference za energijo izločili gospodarske strani kot poseben predmet razprave. Pomen tega ukrepa je v tem, da bo med drugim omogočena bolj vsestranska razprava, ki bo lahko prinesla tudi neposredne koristi. Tako bo beograjski sestanek prava tribuna za izmenjavo gledišč in celotno obravnavanje tega važnega vprašanja.

KAKO JE NASTALA SVETOVNA KONFERENCA ZA ENERGIJO

Svetovna konferenca za energijo je bila ustanovljena leta 1924 kot nevladna mednarodna organizacija. Njena dosedanja dejavnost je bila plodna. Čeprav Konferenca ne more sprejemati sklepov, ki bi bili za včlanjene dežele obvezni, vendar njena priporočila in gledišča vplivajo na prakso. Na zborih Svetovne konference za energijo sodelujejo najuglednejši strokovnjaki, katerih mnenje svetovna javnost cenil. Izmenjava izkušenj na njenih sestankih lahko mnogo pomaga pri obravnavanju

posameznih problemov. Čedalje bolj razvita industrija terja čedalje več energije. Praksa je pokazala, da nobeni uspehi na tem področju ne zadostujejo. Vsak nov napredek v industriji zahteva nove vire in energije kot nujni pogoj za nadaljnji napredek, to pa samo potrjuje ugotovitev, da je mednarodno sodelovanje na tem področju nujno potrebno.

PRIPRAVE NA KONFERENCO

Priprave na bližnji sestanek so v polnem razmahu. Po številu delegatov, pa tudi po pomenu bo XI. posebni sestanek Svetovne konference za energijo največje mednarodno zborovanje, kar jih je bilo doslej v naši državi. Urediti je bilo treba mnoga vprašanja in priprave so terjale mnogo naporenega dela. Jugoslovanski nacionalni odbor SKE je priprave uspešno zaključil. Bližnja konferenca bo tudi priložnost, da bomo uglednim tujim predstavnikom znanosti in gospodarstva prikazali naše uspehe v izgradnji dežel. Ogleдали si bodo lahko nekatera naša velika industrijska podjetja in elektrarne. Več tujih udeležencev konference bo ostalo nekaj časa v Jugoslaviji, da si bodo ogledali naše najlepše turistične kraje in najpomembnejša industrijska področja naše dežele.

Nikola Kramarovič

Dobro in slabo

V ozračju, ki ga označujejo za dokaj optimistično, so se za deset dni razširili »razoroževalci« v Londonu. Stassen se je odpravil na poročanje in posvetovanje v Washington. Zorin v Moskvo. Kaže, da preložitve razgovorov nikoli ni izraz za drege, in samo priznanje neuspeha, kot se je prerado dogajalo, temveč da je položaj dozorel do trenutka, ko je potreben odločilni korak. Izkazje siriških poblasti pri lastnih vladah lahko v tem primeru mnogo koristi. Vendar sta v to optimistično razpoloženje, ki utegne biti značilno za splošno obnavljanje zaupanja in spravljenosti v svetu, posegala dva dogajanja, od katerih bi težko pričakovali spodbude za hitrejši pomirjenje. Na Božičnih otokih je eksplodirala prva angleška bomba — kljub uradni rezerviranosti kaže, da je bila vodikova — francoska vlada pa je sklenila predložiti suševsko vprašanje Varnostnemu svetu OZN, potem ko je ostala osamljena v svojem bojkotu plovice po prekopu.

VODIKOVA DIPLOMACIJA

Namen britanskih poskusov na Tihem oceanu, ki se bodo nadaljevali kljub vsem svarilom svetovne javnosti, je kar lepo označil ministrski predsednik Macmillan: »Odslej bomo v razgovorih o razorožitvi v mnogo boljšem položaju.« Izjave ne kaže omejevat samo na razorožitvene razgovore; v ozadju so verjetno skriti mnogo razsežnejši upi. O njihovi opravičenosti pa govori nemara že dejstvo, da je angleška vlada ne glede na vodikovo bombo opustila dotedanje trmasto stališče in privoila v plovice angleških in francoskih prekopov. O kakšnih neposrednih praktičnih posledicah za tezo britanske diplomacije torej za sedaj ne bi mogli govoriti.

Govoto pa je, da je angleška težnja po uvrstitvi med »vodikove« velesile dostajevala razorožitvene razgovore, vsaj kolikor so se nanašali na prapoved atomskih poskusov — praktične ukrepe, ki ne bi vplivale na ravnovesje sil in ne bi nisočasno preudicirala, a bi mnogo prispevala k vzpostavljanju medsebojnega zaupanja, obenem pa razpršili bojzani glede zvrstevnih posledic neodgovornega izražanja z mogočimi silo, ki bi morala služiti v dobro človeštva. To je podaril tudi predsednik Tito ob spominu na obletnico osvoboditve in namizno pretekle vojne. Vsekakor pa je treba poudariti, da se je diplomacija, ki računa z novo, vodikovo količino, znašla v čedalje ostrejšem naprotju s svetovno javnostjo, ne da bi kazala kakšno posebno praktično korist za svoje zagovornike.

Hkrati pa je bil na razorožitvenih pogajanjih v londonskem Lancaster House dosežen lep napredek, ki se kaže v tem, da so po sto in več sejah delegati petih vlad govorili iste stvari o celi vrsti vprašanj. Točke, glede katerih se delegati vsaj načelno strinjajo in ki bi lahko omogočile vsaj delen sporazum o razorožitvi, so v glavnem naslednje: o sporazumu o razorožitvi zornstva na kopnem, načelni sporazum o letalskem nadzorstvu (manjka pa še dogovor o področju, ki naj bi ga to zajelo), sporazum o številni moči oboroženih sil petih stalnih članic Varnostnega sveta (pri čemer je položaj Kitajske vsaj v tej formulaciji dvopenen), sporazum o zaporedni razorožitveni fazi. Za začetni sporazum se zdi ta snov skoraj preobsežna. Pogajanja so torej dozorla že dokaj daleč — in toliko bolj je upravičeno pričakovanje javnosti, da se končno le nekaj doseže.

REŠILNA BILKA?

Vse svetovno dogajanje je neke povezave in težko je upati, da kak dogodek, če ni res povsem obruben, ne bi vplival na celotno svetovno konstelacijo. Tako je tudi s francoskim pozivom na Varnostni svet zaradi Sueskega prekopa. O njegovi praktični ko-

risti za samo Francijo si tudi v Parizu ne upajo mnogo govoriti — o tem, koliko bo ovrval postopno bistrenje mednarodnih voda, bodo dali odgovor bližnji dnevi. Vsekakor mu stoji nasproti nekaj zelo odplivnih dejstev, od angleške odločitve, da je bolje poslušati glas razuma, do obiska zastopnikov francoskih plovnih družb pri Molletu, ki so predsedniku vlade razložili, da je imelo francosko gospodarstvo do sije od bojkotiranja Sueskega prekopa več kot pedeset milijard izgube. Kot druga protiteza se pojavlja francoski notranji položaj, zmeden kot že dolgo ne. Kongresu radikalne stranke in Molletovemu odgovoru radikalom, ki nikogar ne zadovolji, je sledil prvi neuspeh vlade v parlamentarni debati o finančnem položaju. V odgovor na ta notranji neuspeh — ki pa ni brez zveze z zunanjimi vprašanji — je Mollet demonstrativno napovedal odstop vlade — zaradi Suez — in se takoj uklonil želi predsednika Cotyja, naj odstop umakne. Mnogi se zdaj sprašujejo, ali je korak pri Varostnem svetu namerjen bolj zunajemu ali notranjemu izsiljevanju. Drži pa, da je zadeva presenetila vse po vrsti, od samih Francozov do Amerikanov, najbolj pa nemara Angleže, ki so se nekoliko poprej odločili za razumejšo pot pogajanj z Egiptom, potem pa so bili nekako moralno prisiljeni potegniti s Francozom.

Ce od zasedanja Varnostnega sveta ne moremo pričakovati nobene koristi glede reševanja suševske vprašanja (ki je bilo po angleški odločitvi o plovi po prekopu na robu praktične rešitve ali vsaj miroljubne odločitve), pa se utegnejo pokazati negativne posledice zaradi razpajanja razlik v stališčih velesil, kar splošno svetovnemu razvoju nikakor ne mora biti v korist. Se enkrat bo res mnogo odvisno od ameriškega stališča. Na drugi strani pa ne kaže prezreti govorice in napovedi o izraelskem izsiljevanju po prekopu, ki bi utegnile ustvariti nov »casus belli«. Nekateri načrti, ki bi utegnili imeti enak skupni imenovalec kot toliko diskutirani »Jaguar«, očitno še niso povsem zamrli. Čeprav so pri vsej zadevi vpletene precejšnje francoske finančne koristi v Egiptu, bi le lahko rekli, da gre predvsem za Alžir — bolje, za obupne poskuse, da prevelika arabska emancipacija ne bi do konca razmajala temeljev francoske navzočnosti v Afriki. Saj je končno slabe krvi v Parizu ne povzročila samo Nasser, temveč tudi Richards, ki je povsem mimo Francije sklepal dolarske dogovore v Maroku in Tuniziji.

TRETI KRALJ JE MANJKAL

Temu aspektu borbe za arabski svet se pridružuje z druge strani kraljevski sestanek v Bagdadu, ki mu je do popolnosti manjkala jordanjski Husajn. Z njegovo neodločno odsotnostjo — povzročila jo je v sedanjih jordanjskih razmerah verjetno dilema med zunanjjo politiko, ki ustreza težnjam ljudstva, še vedno pridruženim pod policijsko uro, in med strahom pred notranjepolitičnimi posledicami vsake sproščene politike — se je nekako izjalovil poskus nove polarizacije arabskega sveta, ujeete med absolutnimi monarhijami in republikami. Čeprav bi prav pri vladarju, ki je z nedavnimi državnimi udarom zavzel dokaj odločno stališče v tem vprašanju, lahko pričakovali logično nadaljevanje te politike, nam njegov sklep priča o močnih silnicah, ki vodijo arabski svet v novo smer. Ob vsem tem se nam zdi malce prezgoden komentar »New York Timesa«, po katerem kaže zblizanje arabskih treh kraljev na »izolacijo Egipta in Sirije« in na »zlom vpliva predsednika Nasserja kot voditelja arabskega sveta« prav tako anakronističen kot značilen za ozadje bagdadskega kraljevskega sestanka. O-K

Vprašanje Antarktike in OZN

Manchester, 18. maja. (Reuter) »Manchester Guardian« poziva OZN, naj se začne brigati tudi za vprašanje »miroljubnega izkoriščanja Antarktike«. List ugotavlja, da se zdaj sedem držav bori za pokrajine ob Južnem tečaju, ki postaja tudi politično čedalje pomembnejši. Minulo jesen je Indija predlagala, naj Generalna skupščina OZN prouči vprašanje »miroljubnega izkoriščanja Antarktike«, tega vprašanja niso sprejeli na dnevni red zasedanja zaradi suške krize in drugih bolj perečih mednarodnih problemov. Toda zdaj postaja to vprašanje čedalje bolj pereče, ker se pravniki niso sporazumeli o načinu prilaščanja delov Antarktike. Britanski predlog, da bi vprašanje predložili mednarodnemu sodišču pravde, so zavrnili.

Sklad OZN za pomoč zaostalim deželam

New York, 18. maja (AP). Začasni odbor za ustanovitev posebnega sklada OZN za pomoč nerazvitim deželam (Sunfed) je danes predložil Gospodarsko-socialnemu svetu OZN poročilo, v katerem pravi, da bi Sunfed lahko začel delovati, če bi včlanjene dežele stavile na razpolago od 62 do 250 milijonov dolarjev. Iz takega sklada bi bilo mogoče dati nerazvitim deželam posojila in darila za izgradnjo objektov, potrebnih za njihov gospodarski razvoj.

V VATIKANU JE MARSELJEZA IZGUBILA ZADNJO REVOLUCIONARNO NOTO

Dokončna povezava interesov Katoliške cerkve in buržoazije

(OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA)

Rim, 18. maja. Po hodnikih, stopniščih in dvoranah vatičanskih palač so prejšnji ponedeljek prvokrat v zgodovini odmevali zvoki marseljeze. Obisk predsednika Francoske republike Cotyja pri papežu Piju XII. je prisilil pestro godbo papeške garde, da je zaigrala himno, ki so jo imeli v Vatikanu dobrih sto let za »hudičevno pesem«. Pod zvoki marseljeze je revolucionarni polet buržoazije pretresel Cerkev do njenih najnižjih stopnišč: odvzel ji je šole in premoženje, papežu je vzel posvetovalno oblast in naposled uničil papeško državo ter prisilil poveljarja Cerkve k dolgoletnemu »vatičanskemu suženjstvu«.

Ponovni vzpon vatičanskega vpliva se je začel šele, ko se je papeška hierarhija spriznala z zlomom fevdalnega družbenega reda. Ta ponovni vzpon se je odigral v zgodovinskem trenutku, v katerem je buržoazija izčrpala svojo zgodovinsko nalogo in začela zapostavljati nadaljnji razvoj, da bi ohranila svoje privilegije. Ko je prešla zastava napredka in revolucije iz rok buržoazije v roke delavskih množic, se je morala buržoazija v obrambi svojih pozicij neogibno obrniti po pomoč in nasvet na Katoliško cerkev. Zvezo prestola in oltarja, ki

jo je pretrgala meščanska revolucija, so zamenjali z zvezo Cerkev in kapitala. To je bil dolgotrajen proces, v katerem so bila zapopadana vsa tradicionalna nasprotja med meščanskim laicizmom in fevdalnim klerikalizmom. Prav v Franciji so ti tradicionalni konflikti najbolj preperevali uresničevanje dokončne povezave med Cerkvijo in buržoazijo.

Cotyjev obisk v Vatikanu in zvoki marseljeze iz trobent papeških trobentačev so dejansko pomenili konec dolgotrajnega nasprotja med koristimi Vatikana in buržoazije. Na zadnji in najtrši točki se je buržoazija odpovedala svojemu protiklerikalnemu laičnemu tradicionalizmu, da bi v obrambi svojih koristi uporabila tudi instrument Katoliške cerkve. V tem smislu so se razvijali razgovori med francoskim in vatičanskim predstavnikom.

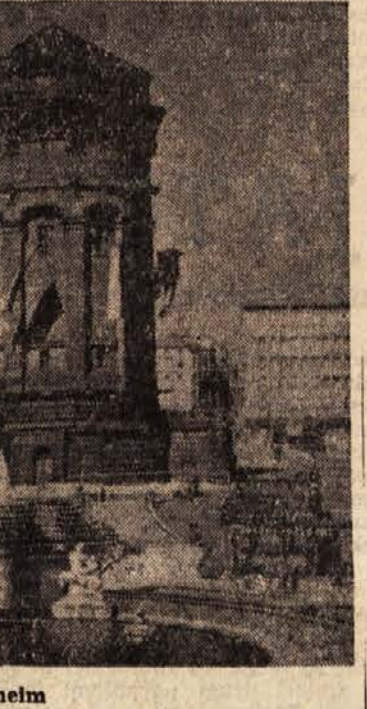
Strogo varčevanje

na Madžarskem, da bi odpravili gospodarske posledice oktobrskih dogodkov

Budimpešta, 18. maja (Tanjug). Madžarska vlada je pripravila osnutek letošnjega proračuna, ki naj bi uravnovesil gospodarske in finančne odnose v državi. Oktobrski dogodki so prizadejali madžarskemu gospodarstvu za 20 milijard goldinarjev škode. Zato je

morala najeti v tujini posojila v znesku 275 milijonov dolarjev. Zdjaj bo potrebno še strožje varčevanje in treba bo še bolj znižati državne izdatke, če bodo hoteli gospodarstvo urediti. Dobro polovico zunanjih posojil je Madžarska že porabila, za čas do konca leta ji je ostalo razmeroma manj denarja.

Francoske strani so zahtevali podporo Vatikanu v alžirskih težavah. Francija išče glasove v OZN v pričakovanju nove razprave o Alžiru, Vatikan pa naj bi jih zagotovil s svojim vplivom na južnoameriške vlade. Razen tega se je Cerkev v svoji ekspanziji v Afriki včasih zatekala k demagoški podpori narodnih gibanj in arabskem svetu. To je prizadejalo francoskemu kolonializmu veliko škodo in zdaj naj bi Vatikan na tem področju podprl »ohranitev starega sveta«.

Mannheim

V skladu s potrebami financ določa osnutek proračuna v primerjavi z lanskim letom znižanje državnih administrativnih izdatkov za 400 milijonov goldinarjev, prav tako pa tudi znatno znižanje kapitalnih investicij in izdatkov za narodno obrambo. Letošnjemu proračunu se bodo poznale neugodne gospodarske razmere, ki so nastale v deželi po oktobrskih dogodkih. Zato veljajo mnogi ukrepi samo začasne. Edino zmanjšanje administrativnih izdatkov bo po mnenju vlade trajno.

Vatikan v francoskih kolonijah ne zahteva soglasja pariške vlade pri imenovanju škofov. Guverner Madagaskarja je večkrat protestiral zoper protikolonialistično dejavnost katoliških škofov. Zato bi lahko Vatikan pomagal francoski vladi, da bi prehodila krizo imperija in ji rešila, kar je še moč rešiti.

V zameno je francoska vlada pripravljena odrediti se protiklerikalnim pridobitvam svoje meščanske revolucije: Cerkev je ponudila koncesije v šolah in prosto delovanje cerkvenih kongregacij. Z obnovo konkordata naj bi poravnali ta zadnji spor med Cerkvijo in francosko buržoazijo. Na vatičanskem dvorišču je marseljeza izgubila zadnjo noto svojega revolucionarnega poleta.

F. Barbieri

Iz vsega sveta

POLJSKA STANOVANJSKO VPRAŠANJE

Varšava, 18. maja. (Radio Varšava). Sejmska komisija za gradbeništvo in komunarno gospodarstvo je sprejela osnutek zakona o prometu s stanovanjskimi posojili, po katerem bodo endružinske hiše izločili iz javne uprave, prav tako pa tudi hiše, ki pripadajo stanovanjskim zadrugam. Komisija je sprejela tudi osnutek zakona o prodaji stanovanjskih zgradb in zemljišč, ki jih bo prodajala država. S tem zakonom bo dovoljen nakup endružinskih stanovanjskih hiš. Večstanovanjska posojila bodo smele kupovati samo stanovanjske zadruge.

KUVAIT INCIDENTI

London, 18. maja. (Reuter). V kuvajtskem šejkatu na severozahodni obali Perzijskega zaliva je nastal oborožen spopad med kraljevinimi varnostnimi silami kuvajtske vlade ter člani šejkove družine. Ubilih je bilo osem ljudi, pet pa je bilo ranjenih.

ZDA VIHARJI IN POPLAVE

New York, 18. maja. (Reuter). Nekateri kraje v ZDA je znova zajelo neurje z močnimi nalivi in viharnimi vetrovi. Narasle reke so v Oklahomi poplavlje večje površine, tako da je moralo na stotine ljudi zapustiti svoje domove.

SKRBI MINISTRA, KATEREGA MINISTRSTVO JE ZAOSTALO ZA RAZVOJEM

Premik v birokraciji

(Od našega stalnega dopisnika)

Bonn, maja. Čeprav je v ustavi zahodnonemške Zvezne republike iz leta 1949 s tisto značilno pedantnostjo nemškega pravnika vse natančno predpisano o pravicah in obveznostih državnih organov zveze in organov vseh devetih dežel (in zdaj desete — posarska), pa se vendar v tem federativnem mehanizmu stalno nekaj zatika in pogosto je slišati kritike, bodisi na račun centralizma, bodisi partikularizma.

Ondaj je bil v vladnem biltenu objavljen članek zveznega ministra za vprašanja Zveznega sveta dr. Hansa Merkatzja, katerega ministrstvo je vprav svojevrstna ustanova v zahodnonemški državi. To je nekakšen tako strokovni kot politični organ na stopnji ministrstva, ki koordinira delo zveznega parlamenta in vlade ter Zveznega sveta pokrajin (Bundesräta), v katerem so predstavniki deželnih vlad. O tem ministru za torej res lahko rečemo, da dobro pozna stvari, ki se tičejo odnosov med federacijo in pokrajinami. Ta minister pravi:

»Izražanje politične volje se čedalje bolj odmika od volivcev k strankarski birokraciji in strankarskim funkcionarjem. Na teh področjih vladajo zdaj strankarski stroji in funkcionarji, njihova organizacija, tehnika in propaganda, in ti odvrtaajo državljane od sodelovanja v življenju države. Tako stranke vzpodbujajo centralistične težnje in prispevajo k temu, da se bistvo politične odgovornosti in demokratičnega državljanstva duha čedalje bolj izgublja. Državljan izgublja pregle nad političnimi sklepi in prepušča svojo usodo logiki moderne demokracije...«

Deželna vlada pred padcem

Vsa ta razglabljanja ministra v tem neobičajnem ministrstvu imajo vendarle zgolj teoretski pomen. V vsakdanjem političnem življenju se stvari urejajo na čisto navaden poslovni način. To doka-

V zahodnonemškem federalizmu se zatika

zuje skandal, ki je nastal te dni spričo neke, da jo tako imenujemo, strankarsko-finančne transakcije. V hessenskem deželnem parlamentu imajo socialni demokrati 44 mandatov, 45 pa jih ima koalicija demokratistjanov in liberalcev. Četrta stranka, Blok beguncev, se je s svojimi sedmimi poslanci priključila socialnim demokratom, ki so ji v povračilo odstopili nekaj mest v svoji vladi. Vse to je bilo doslej v okvirih poštene medstrankarske politike. Toda da bi prišla na krmilo, se je Demokratiška stranka zatekla k nekoliko »učinkovitejšim« metodam. Deželno vodstvo demokratistjanov je prek svojih poslovnih zvez ponudilo pokrajinskemu voditelju Bloka beguncev 1,2 milijona mark za potrebe volilne kampanje. Toda centrale omenjenih strank v Bonnu niso dovolile, da bi sklepali takšne pogodbe na nižjih stopnjah strankarske hierarhije. Saj bi to omajalo strankarsko disciplino! In predsedstvi obeh strank sta se domenili, da bo šel denar iz blagajne ene centrale v blagajno druge. Zdjaj pričakujejo, da bo na Hessenskem, ker bo sedem poslancev prešlo v opozicijo, vlada padla...

Izvenstrankarska koncentracija moči

Po pravici pogosto govore, da se samopopravnost dežel z vsemi njihovimi parlamenti in vlada čedalje bolj omejuje zgolj na prosvetno, kulturno, socialno in podobna področja, o najvažnejših stvareh pa da pravzaprav odločajo samo vrhovi delodajalskih in delavskih združenj. Nedavno se je ena izmed sindikalnih zvez sporazumela z delodajalci, da bodo izplačali delavcem kot enkratno pomoč določen dodatek k mesečnemu zaslužku. Hkrati pa so opozorili delodajalca, da te pomoči ne bodo izplačali delavcem, ki niso člani sindikata (v kar so delodajalci rade volje privolili), uradno pa so to obrazložili tako, da so »delavci, ki niso v sindikatu, navadno paraziti, ki nočejo plače«.

FISMO IZ NEW YORKA

Hissov račun z makartijevci

(Od našega stalnega dopisnika)

New York, maja. Višji uslužbenec ameriškega ministrstva za časa Roosevelta in Trumanova Alger Hiss, ki ga je bil svojčas obsodil predstavniki odbora za protiameriško dejavnost in je bil zaprt v Luisburgu v Pennsilvaniji, je napisal knjigo, ki je dne 7. maja, ko je izšla, zbudila precejšnjo senzacijo. Naslov knjige je »Pred sodiščem javnega mnenja«. Po naslovu in vsebini sodeč naj bi bila sodobna repriza znamenitega protesta: »J'ascuse! — Obtožujem pred vestjo javnosti...«, ki ga je bilo pred toliko desetletji slišati v Franciji, ko je kapetan Dreyfus, ki so ga obdolžili izdaje in vohunstva, do konca zatrjeval, da je nedolžen in da je žrtev politične spletke.

Težko bi bilo reči, kaj drži v vseh Hissovih obtožbah. Dejstvo pa je, da od prve do zadnje strani vztrajno zatrjuje, da se ni dovolil, da so bile obdolžitve proti njemu lažne in da ne škodujejo samo njegovemu ugledu in ugledu pokojnega predsednika Roosevelta, njegove Demokratske stranke in »New deala«, marveč tudi vse zunanje-politične dejavnosti ZDA ob koncu druge svetovne vojne, prizadevanjem za ustanovitev OZN in tudi tej svetovni organizaciji sami.

Hiss zdaj odkrito obtožuje podpredsednika Nixona, senatorja Mundta in druge

jih pravnikov, ekonomistov in ostalih strokovnjakov...

Kaj pa je potem ostalo za deželne vlade in parlamente? Minister v neobičajnem ministrstvu, katerega naloga je vsklajevati odnose med federacijami in pokrajinami, je bržčas že spoznal, da je njegovo ministrstvo daleč zaostalo za življenjem. Morda mu bo nekega dne v uteho to, da ho to potrdilo upravičenost njegovih opozoril pred »nevarnostjo prekomerne koncentracije moči v Zvezni republiki«, kakor je sam dejal, ko je nastopil v obrambo zahodnonemškega federalizma in načel decentralizacije.

Milan Bajec

Demokratični ukrepi

Peking, 18. maja. (Nova Kitajska) »Ta Kun Pao« poroča, da je CK KP Kitajske proglasil pet načel o sodelovanju med Partijo in drugim demokratičnimi strankami v deželi. Komiteji KP Kitajske bodo imeli redne sestanke s predstavniki demokratičnih strank in na njih bodo obravnavali dolgoročno politiko koeksistence in vzajemnega nadzora. »Ta Kun Pao« pravi, da CK KP Kitajske zahteva, naj jasno opredelijo naloge partijskih organizacij na eni in državne uprave ter vodstev podjetij na drugi strani. »Partijski sestanki« ne bi smeli zamenjati sestankov vodstev v državni upravi in industriji. Treba je okrepiti sistem kolektivnega vodstva, v katerem bo vsakdo odgovarjal za svoje delo. CK KP Kitajske se je zavzel tudi za zboljšanje delovnih pogojev državnih uslužbencev, ki niso člani Partije.

Začelo se je leta 1948

Hiss je bil obtožen avgusta 1948. Glavna priča na obravnavi, Whitecker Chambers, ga je obtožil protiameriške dejavnosti kot nekdanjega člana KPZDA. Pozneje je Chambers razširil svojo obtožbo, češ da je Hiss vohunil za Sovjetsko zvezo v času, ko je bil v zunanem ministrstvu. Hiss je vse zanikal. Junija 1949 so ga sodili, porota pa se ni mogla zediniti v tem, ali je kriv ali ne. Na ponovni obravnavi januarja 1950 je porota izjavila, da je kriv. Obsojen je bil na 5 let zapore, leto dni kasneje pa je prizivno sodišče ZDA obsodilo soglasno potrdilo. V marcu 1951 je Vrhovno sodišče v Washingtonu še zavrnilo zahtevo, da se proces obnovi. Tudi 1952. leta, ko je bil že v ječi v Luisburgu, je bila njegova ponovna zahteva spet zavrnjena. Po treh letih in 8 mesecih so ga zaradi »lepega vedenja« izpustili. Vrnil se je v New York, kjer zdaj

živi brez dela. Ni se mogel pomiriti: ves čas je pisal knjigo, o kateri za zdaj nihče izmed tistih, ki jih Hiss obtožuje, noče ničesar povedati. Molčijo tako Nixon kakor tudi načelnik federalnega preiskovalnega urada Hoover in dva sodnika, ki sta ga bila obsodila. Samo senator Mundt je zavrnil vse Hissove trditve, češ da so izmišljene.

Hissove obtožbe

Večina Hissove knjige (več kot 400 strani) je posvečena delu odbora in ravnanju tožilcev in sodnikov. Kakor trdi Hiss, je odbor pritiskal na porotnike in priče, pri čemer so pomagali tudi časniki, pa tudi tožilci in sodniki, ki so bili zelo pristranski. Hiss pravi, da je Chambers, ki ga je bil obtožil, dokazno gradivo podtaknil in da je svoje izjave večkrat spreminjal.

»New York Times« je posvetil knjigi precej pozornosti, ne da bi se postavil na določeno stališče, njenega avtorja pa imenuje »spornega pisatelja«. Tako pišejo tudi nekateri drugi časniki. »New York Herald Tribune« piše v tej zvezi o potrebi po budnosti v vladnem aparatu, posebej v zunanem ministrstvu, toda »brez kakršnekolikoli histerije«. Casnik ne izvzema možnosti, da se v sodstvu dogajajo napake.

V ameriški javnosti je čedalje pogosteje slišati zahteve, da je treba obratovati z dediščino mračne makartistične dobe. Ali lahko torej verjamemo — glede na to, da so tiskali Hissovo knjigo, pa tudi na to, kako so jo sprejeli, in še glede na marsikaj drugega — da je makartistična doba v Ameriki minila? Blagovje Lazič

OB EKSPLOZIJU BRITANSKE VODIKOVE BOMBE

Z Božičnih koralskih otokov, med katerimi je minulo sredo eksplozirala britanska vodikova bomba, so že pred mesec prislino odeslali sicer maloštevilno domače prebivalstvo. Na sliki glavna stavba domačinov pred eksplozijo. Otočje je eksplozija razdejala

Ob eksploziji je v Londonu demonstriralo 2000 žena proti jadrskemu oboroževanju

DVE LETI PO AVSTRIJSKI DRŽAVNI POGODBI

Preziranje temeljnih pravic naših narodnostnih skupin na Koroškem in Graziščanskem

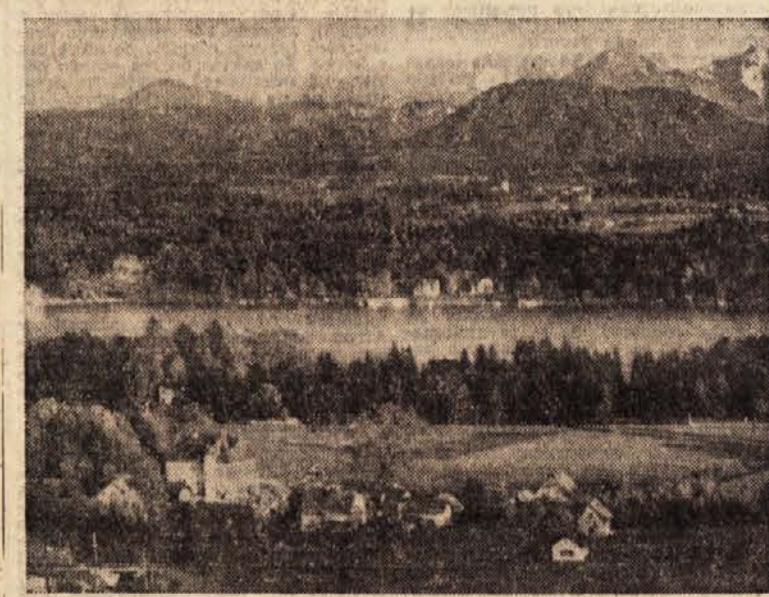
Naša javnost je zadnje čase večkrat izrazila veliko zaskrbljenost sprito položaja naših narodnostnih skupin v Avstriji. Prav te dni sta minili dve leti, odkar je bila podpisana državna pogodba, s katero je postala Avstrija znova neodvisna država, vprašanje pravic naših narodnostnih skupin pa z zakoni še zmeraj ni urejeno. Posameznih pravic ne spoštujemo in razne šovinistične organizacije uprizarjajo gonjo, da bi določili državne pogodbe ne uveljavili. To je med drugim pokazal tudi krajši obisk na Graziščanskem in nedavna polemika v avstrijskem tisku.

V ŠTIKAPRONU V vasi Štikapronu, 70 km južno od Dunaja, sem naletel na primke Pavkovič, Lasakovič in Mezulič ter na imena Ive, Mate in Mirte. Ti ljudje govorijo v starem, toda prijetno zvenemem čakavskem narečju, kakor so govorili njihovi predniki, ki jih je usoda pred 400 leti zanesla v te kraje, kamor so jih avstrijski, ogrski in hrvaški mogotci preselili za tlačane na svojih posestvih na Graziščanskem, ki so jih ogrožali Turki. Štikapronci ne vedo, ali so se njihovi dedi priselili iz Hrvaškega Primorja ali iz Istre, ohranili pa so spominek na dneve naporene selitve. Kip matere božje v njihovi cerkvi je obrnjen proti vzhodu v spomin na hrvaško dekle, ki so jo Turki odgnali, pa se je rešila in vrnila v vas. Hrvaško ime vasi Štikapron se je ohranilo. Vsi vaščani, ki jih je kakih 1488, so Hrvati. In vendar pri vzhodu v njihovo vas ni napisal v hrvaškem jeziku, kakor bi moral biti po določbah državne pogodbe. Vsi njihovi otroci govorijo hrvaški jezik, toda vas nima hrvaške šole, čeprav ima po isti državni pogodbi pravico do nje. Pouk je nemški,

hrvaščino pa poučujejo samo nekaj ur tedensko kot predmet. V slikoviti pokrajini okrog Štikaprona so še druge hrvaške vasi — Borstein, Zelindorf, Zikles, Zindorf itd. Na vsem Graziščanskem živi na desettisoče Hrvatov. Njihovi predniki so doživeli marsikaj — vdore Turkov, selitev, tlačansko delo na grofovskih posestvih v tujini, madžarsko upravo pod avstro-ogrsko monarhijo, preživel so prvo republiko, ki so ji bili priključeni po prvi svetovni vojni, prestali so nacistično nasilje in raznarodovanje, pa so vendar ohranili svoj jezik, svoje pesmi in narodne običaje. Ne omogočijo jim po vsem tem, da bi pošiljali svoje otroke v hrvaško šolo, da bi uporabljali materin jezik v izpolnjevanju svojih državljskih dolžnosti in odrekli jim ostale priznane pravice, bi pomenilo kršiti mednarodno obveznost in odrekli etnični skupini njen narodni značaj. KAJ PRAVI »DIE ZUKUNFT« Podobne težave, na kakršne zadevajo zdaj koroški Slovenci v Avstriji, zelo slikovito prikazuje nedavna polemika med Av-

striji samimi. Predsednika koroške pokrajinske vlade Wedeniga, ki se je zadnja leta v javnih govorih večkrat zavzel za »miroljubno koeksistenco narodnostnih skupin na Koroškem«, so nekateri časniki na Koroškem obdoličili, da je »izdajalec domovine«. Zanj se je nedavno zavzela socialistična »Zukunft«, ki je nastopila proti raznarodovanju Slovencev na Koroškem in zahtevala, naj bo vendar že konec takšne politike. Članek zlasti opozarja na gonjo, ki jo uprizarjajo zadnje čase proti obveznemu učenju slovenskega jezika v koroških šolah, in na protislovensko dejavnost posameznih šovinističnih organizacij. Dvojezični pouk so uvedli v južni Koroški z uvedbo pokrajinske vlade že leta 1945, toda —

mislja za narodnostna vprašanja v koroški deželni skupščini soglasno, torej tudi z glasovi socialistov, priporočila koroški vladi, naj dvojezični pouk na Koroškem ukine, čeprav je socialistična »Zukunft« to označila za kršitev ustavne določbe, in prišla, da je treba določbe državne pogodbe o položaju naše narodnostne skupine uveljaviti samo v tistih občinah, v katerih se najmanj 30% ljudi izreče, da pripada slovenski narodnostni skupini. Uresničenje prvega priporočila komisije bi pomenilo zožitev že veljavne pravice koroških Slovencev, drugega priporočila pa povsem samovoljno tolmačenje državne pogodbe in neposredno kršenje pravic, zajamčenih naši narodnostni skupini.

Ob Vrbskem jezeru na Koroškem

PIONIRJI PRIJATELJSTVA

(Nadaljevanje in konec)

(Obisk pri italijanskih partizanih)

Veliki dvorani mestnega avditorija je bilo naslednjega dne slovesno odprto zasедanje. V častno predsedstvo so imenovali vse padle in pogrešane pripadnike bivše divizije »Italia« in njihove matere, v delovno pa razen bivšega komandanta Marasa še predsednika pripravljalnega odbora Cozzolina, predsednika pokrajinske uprave inž. Carpeggiani, ferrarskega župana prof. Luisa Balboni, predsednika pokrajinskega odbora organizacije italijanskih partizanov (Associazione Nazionale Partigiani Italiani) Gellija in seveda našega Toneta Sturma.

sprejem, nato pa je izbrano orisal junaško pot italijanskih partizanov v Jugoslaviji in se zaustavil posebej pri razočaranju, ki so ga doživeli po vrnitvi v domovino. Pozval je vse italijanske partizane, naj strnejo svoje vrste in združeni v monolitni organizaciji dajo vse za doseg svojih pravic in priznanja. Mnogi imajo visoka jugoslovanska odlikovanja: le lastna domovina jim še ni dala za njihov veliki doprinos v borbi proti nacifazizmu zaslužene priznanja.

Viharno pozdravljen je delegat zveznega odbora Zveze borcev Jugoslavije Anton Sturm sporočil zborovalcem pozdrave jugoslovanskih partizanov z željo, naj bi naše sodelovanje bilo še tesnejše. Še plodnejše, v splošno korist obeh držav, ki imata pri tem največje interese.

smo nekatere največje občine v pokrajini in tamkajšnje zadruge (Bondena in Argenta) in se čudili intenzivnemu kmetijstvu. Vse obdelano, živine ne pasejo, pa vendar daje veliko mleka — kar glasno smo si zaželeli, da bi to videli tudi naši kmetovalci. Kakor so nas lepo sprejeli, tako smo se tudi poslovili v zavesti.

Na obisku v Argentini v Ferrarski pokrajini

Poudarek zasédanja je bil prav na prijateljstvu med našima dvema državama. Pokrajinski predsednik je v svojem govoru dejal, da bo šla Italija dalje po poti demokratičnega razvoja po poti prijateljskega sožitja in sodelovanja med narodi, vsi pa so poudarjali, da so prav pripadniki bivše garibaldinske divizije »Italia« pionirji prijateljskega

Ze med zasédanjem so prebrali cel kup pozdravnih brzojavk, ki so jih še med govori prinašali poštarji. Zbor so razen partizanov, ki se niso mogli sestanaka udeležiti, pozdravili naši konzularni predstavniki v Italiji, pa tudi številni predstavniki javnega življenja v Italiji. Med njimi so bili kar štirje aktivni generali, član Politbiroja CK KPI Luigi Longo, bivši minister Ferruccio Parri in številni drugi. Zborovalce je pozdravil tudi predsednik ANPI Italije, poslanec Arrigo Boldrini, odlikovanec z zlato medaljo, z redom, ki nekako ustreza našemu redu Narodnega heroja. Dejal je, da so njegovi predgovorniki pravilno imenovali pripadnike divizije »Italia« pionirje prijateljskega

sožitja med Italijo in Jugoslavijo, da so v resnici most, čez katerega bomo razvijali nadaljnje odnose. Imenoval je zasédanje »srečanje za mir«, h koncu pa je predlagal, naj bi bil jeseni v Rimu vsedrjavni kongres italijanskih partizanov, kar so navzoči sprejeli na znanje z živim odobravanjem. V soboto popoldne so na pokrajinski upravi priredili jugoslovanski delegaciji sprejem. Udeležili so se ga vsi zborovalci in še nekateri drugi povabljeni meščani. Enak sprejem je bil naslednjega dne popoldne na mestnem županstvu, večerje pa so bile v ožjem krogu. Bilo je veliko zdravic, prisrčnih razgovorov in mnogo partizanskih pesmi. V nedeljo popoldne je naša delegacija položila dva venca z jugoslovansko trobojnico: enega pred spomenik padlim patriotom sredi mesta, drugega pa na pokopališču. Ko smo nosili vence, je bil ustavljen ves promet in meščani so molče pozdravljali sprejete. Človek bi sprito iredentističnih plakatov, ki so se pojavili prejšnjo noč, pričakoval kakšen incident, vendar se ves čas ni pripetilo nič takega. Pred koncem zborovanja je bilo izrečenih še veliko lepih in revolucionarnih besed v prid zastavljenih in celo brezposelnih partizanov v Italiji, velike besede o neugasnem prijateljstvu, o sodelovanju in borbi za mir. Zborovalci so se v glavnem razšli po prisrčnem objemu že v nedeljo zvečer. Za nas pa so pripravili še nekatera presenečenja. Obiskali

da je bil tudi ta sestanek čeprav ne tako pomemben po številu udeležencev, toliko bolj pa po vrsti razgovorov, po izgovorjenih besedah in svojem namenu. K temu ljudem, preprostim in življenjskim, naj bi se šli učiti treznega gledanja tisti prenapeteži, ki radi porabijo vsako priložnost za zastrupljanje sosedskih odnosov. Vsekakor so v manjšini in le sluge politike, ki tudi med italijanskim ljudstvom vedno bolj izgublja svoje pozicije. Rasto Bradaška

kakor ugotavlja »Zukunft« — zdaj prikazujejo to uredbo kot sramoto in nasilje nad Nemci. Na Koroškem razglašajo »roditeljsko pravico«, organizirajo proteste nemških staršev, groze s stavkami itd. Časnik zlasti obsaja to, da je na kongresu Kmečke zveze konec lanskega leta v navzočnosti ministra Graafa eden izmed delegatov med ploskanjem vzkliknil, da so »prebivalci južne Koroške pripravljani na pohod na Celovec, da bi izpričali svoje negodovanje proti dvojezičnemu pouku«. »Zukunft« pa poudarja, da koroška deželna skupščina ne more razveljaviti uredbe o dvojezičnem pouku iz leta 1945, ker jo je ustavno sodišče označilo za ustavni zakon.

PRITOŽBA NA VELEPOSLANIKE Veleposlanikom štirih držav na Dunaju, ki so bili 18 mesecev po uveljavitvi državne pogodbe pristojni za vsa vprašanja v zvezi z njenim tolmačenjem in izpolnjevanjem, so predstavniki koroških Slovencev in graziščanskih Hrvatov že januarja izročili spomenico v kateri so jih opozorili, da še zmeraj niso uveljavljeni zakoni o izpolnitvi člena 7 pogodbe, ki zadeva naši narodnostni skupini. Na Dunaju zaseda poseben ministrski odbor, ki mu je avstrijska vlada naročila, naj pripravi te zakone. Ta odbor pa še ni prišel prek upravnih del o vprašanju šolstva in priporočila ministru pravosodja, naj pripravi zakon o prepovedi organizacij, katerih delovanje je naperjeno proti pravicam narodnostnih skupin.

Časnik poudarja, da vodi gonjo proti Slovincem na Koroškem »Koroška deželna zveza«, obnovljena v času, ko je bila sklenjena državna pogodba. Socialistični list pravi, da je edini cilj te organizacije boj proti slovenski narodnostni skupini in opozarja na to, da je treba v duhu državne pogodbe prepovedati vse organizacije, katerih cilj je vzeti slovenskemu in hrvaškemu prebivalstvu narodnostne pravice. »Zukunft« pripominja »Komu na Koroškem je mar ta določba državne pogodbe?« V tem članku, objavljenem v glasilu avstrijskih socialistov, je izražena zelo pozitivna težnja, da bi ukrotili šovinistično gonjo proti koroškim Slovincem. Avstrijski časniki pa poročajo, da je ko-

Izpolnitev določb mednarodne pogodbe, spoštovanje temeljnih človeških pravic in koristi dobrih stikov med našima deželama veljavajo avstrijskim oblastem, naj ukreduje vse potrebno za pravilno ureditev položaja naših narodnostnih skupin. Zadnja leta so se stiki med Avstrijo in Jugoslavijo krepili v obojestransko korist in v korist ureditve razmer v tem delu Evrope. Zato lahko upamo, da avstrijska vlada ne bo dopustila da bi se ti stiki zdaj skalili zaradi problema naših narodnostnih skupin v Avstriji. J. Almut

Zborovalci se zbirajo pred kinom Estense v Ferrari

»Italia« pionirji prijateljstva in konstruktivnega sodelovanja med sosedama Italijo in Jugoslavijo. Prof. Balboni je v svojem imenu in v imenu mestnega sveta v svojem pozdravnem nagovoru izjavila, da je srečna, ker so partizani, ki so se v Jugoslaviji borili za pravico in svobodo tudi italijanskega ljudstva, izbrali prav svobodoljubno in neodvisno, delavsko Ferraro, za mesto sodelovanja sestanka, ki po svojem pomenu presega lokalne okvire. Zazelela je zboru, naj bi ne bil samo spomin na nekdanjo borbo, marveč in predvsem tudi zgled za mlada pokolenja in močan kamen v zgradbi prijateljskega sodelovanja med narodi. Zenominutnim molkom so počastili spomin padlih tovarišev, zaigrali in zapeli so divizijsko himno. Bivši poveljnik divizije Maras se je v imenu zborovalcev zahvalil partizanski Ferrari, ki je sama dala v odpornem gibanju nad 500 žrtev, za gostoljubni

Dva dni je bil Damask torišče srditih bojev. Dva dni je »najstarejše mesto na svetu« živelo v mrzličnem pričakovanju, sinoči so se ene nade razpršile, druge pa postale stvarnost. Ta stvarnost je hodila po mestnih ulicah in vzklikala: »Malki — Abdel Naser!« Iz avtobusov in limuzin je razigrana mladina mahala z robcil, prepevala in vzklikala. Dolg spreved, več sto fantov in deklet, je sredi mesta skandiralo: »Riad Malki — Riad Malki!« V Damasku ni več mrzličnega pričakovanja. Ostala sta samo zrnata in pčraz. Tu in še v treh mestih Sirije so bile volitve za štiri izpraznjena mesta v parlamentu. Povsod so zmagali nacionalisti, oziroma levi. Sin lastnika hotela »Cassion« mi je dal sinoči ključ od sobe in rekel: »Prezajili smo jih.« Štirje poslanci od vseh 142. kolikor jih je v parlamentu, to so komaj trije odstotki, in vendar so bile te volitve pomembnejše od izvolitve tistih 97% — v drugačnih razmerah. Predigra teh volitev se je odigrala lani 29. oktobra, v začetku izraelskega napada na Egipt. Takrat se je izjalovil državni prevrat. Fašistično pobarvana ilegalna Narodno-socialistična arabska stranka, ki je pred dvema letoma organizirala umor uglednega sirskega nacionalista polkovnika Adnana Malkija, je mislila, da je napad na Egipt ugodna priložnost za strmoglavljenje sedanjega režima in vlade Sabrija Asalija. Zagovorniki orožje in denar so bili zbrani v mestu Suedu in nekaterih drugih krajih. V pripravah na prevrat so

DRAGAN D. MARKOVIĆ sodelovali tudi nekateri člani parlamenta. Vlada in vojska pa sta prišli zaroti pravočasno na sled. Nekateri zarotnike so aretirali, drugi so zbežali. Med aretiranimi se bili tudi štirje poslanci. Približno pred dvema mesecema so prišli pred sodišče. Vse štiri je sodišče obsodilo na smrt, pounce pa so jim smrtno kazen zamenjali z dolgoletno težko ječo. Med likvidacijo zarote, sodno obravnavo in volitvami so se odigrali na Bližnjem vzhodu važni dogodki. Med drugim je prišlo do državnega prevrata v Jordaniji na krmilo je prišla Ameriki naklonjena vlada. Na sirske meji pa so se zbrale turške čete. Ti dogodki naj bi neposredno vplivali tudi na izid volitev. V volilnem boju so trčile skupaj nacionalistične in leve sile s konservativno desnico. Predstavnik prvih je bil v najvažnejšem volilnem mestu Damasku brat ubitega polkovnika Adnana Malkija Riad Malki. Nasprotniki so postavili za kandidata predsednika »Muslimanskih bratov Mustafa Sabajja. Čeprav sta obe strani v volilnih programih odklanjali Eisenhowerjev načrt, je bila javna tajna, da ga »Muslimanski bratje« sprejemajo. Nasprotniki so bili zelo oprezni in niso poudarjali velikega pomena volitev. Domači in tuji politični krogi v Damasku pa so menili, da bodo te volitve pravzaprav plebiscit za sedanjo sirsko po-

Plebiscit proti doktrini

litico orientacijo ali proti njej. Kampanja pred volitvami je bila zelo ostra. Damask je bil poln slik kandidatov in lepakov. Volilna zborovanja so se kar vrstila. Bilo je tudi več spopadov in pred sedežem »Muslimanskih bratov« se je razpočila bomba. Brččas so jo položili pripadniki te organizacije sami, da bi prejudicirali pogoje, v katerih se je bil predvolilni boj v Siriji imajo volilno pravico vsi državljani, stari nad 18 let, izvzemi vojake in policijo. Zenske, ki hočejo vo-

liti, pa morajo imeti potrđilo, da so končale osnovno šolo. Volilni strankarski stroji so posvetili posebno pozornost ženskam. Na posameznih voliščih si lahko videl dve sirske stvarnosti. Napredna mladina, organizirana večinoma v napredni Socialistični stranki BAS, je nastopila s programom, ki se bo za njegovo uresničenje boril njihov kandidat Malki: antiimperializem, antikolonializem, pravičnost, pozitivna nevtiralnost. Nasprotniki niso imeli tako jasnega programa.

Glasove so začeli šteti takoj po volitvah. V Damasku je zmagal kandidat levih Malki, ki je dobil 20.808 glasov, njegov nasprotnik Sibai pa 18.461. Tedaj so pripadniki »Muslimanskih bratov« zapustili ulice. Na njih so ostali samo pristaši levih, ki so še pozno v noč vzklikali neodvisni politiki pozitivne nevtiralnosti. Dodatne volitve v Siriji so se končale z zmago sil, ki podpirajo sedanjo vlado Sabrija Asalija. Zmaga pa nikakor ni bila lahka. Neznaatna razlika v številu glasov je mnoge ljudi vznemirila. Vznemirila jih je tudi dokaj pičla udeležba na volitvah. V Damasku je volilo samo kakih 33% volivcev. Precej volivcev se ni hotelo oddati ne za eno ne za drugo stran. Mnogo je bilo tudi primerov, da ženske niso bile vpisane v volilne imenike. Vzlic temu pa je bil za mnoge položaj dokaj jaseen. Dan po volitvah mi je Riad Malki rekel: »Volitve v sedanjih razmerah, ko skušajo ZDA vsiliti Eisenhowerjevo doktrino, so bile ljudski plebiscit o tej doktrini. Sirija jo je še enkrat zavrnila.«

Pogled na Damask, glavno mesto Sirije

Vode jim bodo pokorne

Skoraj polovica Vojvodine je poplavljena, če je deževno leto. Najhujša nesreča za Vojvodino pa je suša. Sušnih let je več kot polovica. Od teh je več kot tretjina takih, da suša uniči vse pridelke. Velikanski kontrast: poplava in suša. Obe sta enako nevarni za plodna vojvodinska tla. Človek se je desetletja marljivo bil proti vremenskim neprilicam in se ob dobrih letih tolažil za sušna ali premočra leta. Tej bojznosti pa je naposled sklenil napraviti konec. Velikanski načrt, da bi si človek pokoril silo narave, je izdelan. Načrt je tudi odobren. Gre že za njegovo uresničenje. Prvi del tega načrta bodo uresničili tako, da bodo z velikanskim prekopom, ki bo od gornjega toka Donave presekala Vojvodino na dva dela zbirali vodo iz obeh delov. Drugi del izvedbe načrta pa predvideva široko mrežo namakalnih prekopov. Človek bo odpravil drugo nesrečo — sušo.

S POTI PO VOJVODINI

vode. Šele mokra tla rodijo tako, kot si človek želi.

USPEHI POSKUSOV

Vojvodinski kmetijski strokovnjaki so trditve o potrebi namakanja postavili na osnovi uspehov, ki so jih dosegli na poskusnih poljih. Teh polj je v vsej Vojvodini še malo. Vsa tudi

Zalivanje sladkorne pese v Vrbasu

niso urejena po vseh sodobnih načelih namakanja. Morda pa so prav zaradi tega uspehi toliko bolj zgovorni. Strokovnjaki so torej ugotovili, da nekaj let sem različno med donosi pri različnih kulturah na poljih, ki so jih namakali in na poljih, kjer so kulture rasle brez dodatkov k padavinam. Ugotovili so za posamezne kulture, da so hektarski donosi tudi enkrat večji na namakanih poljih. Zaradi teh uspešnih poskusov so tudi mnogo bolj smelo zagovarjali načrte o namakanju. In to upravičeno.

Poskusna namakalna polja so zdaj urejena le na štirih, petih krajih. S sredstvi za napredek kmetijstva so zgradili glavne prekope, ki sečejo določeno področje ne glede na lastnino. Največ zemlje je last posestev in zadrž, vendar ima tudi mnogo privatnikov svoje parcele tik ob namakalnih napravah. Prva leta so vodo izkoriščala le dobro organizirana kmetijska gospodarstva. Kmetovo nezaupanje je tudi tu prišlo do izraza. Vendar se kmet hitro odloči, ko vidi, da bo od novotarje imel korist. Tako je bilo tudi z namakanjem. Posebno še ta leta, ko mu ni treba plačevati vode, ker je namakanje še vedno poskusnega značaja. Prav zato so se začeli kmetje že pogajati za vodo.

KAJ RAČUNAJO DOSEČI Z NAMAKANJEM

Predvsem povečati hektarske donose. Vendar voda sama ne more rešiti vsega. Voda lahko raztaplja mineralne in druge snovi, ki jih vsebuje plodna zemlja. Vendar se še tako plodno zemljišče prej ali slej izčrpa. Zato ga je treba gojiti. Pri tem umetna gnojila precej pomagajo, vsega pa ni mogoče rešiti le z umetnim gnojenjem. Potreben je hlevski gnoj. Zdjaj pa je v Vojvodini le toliko goveda, da z njegovim gnojem pogojno nlive povprečno le vsakih 13 let. Gnojiti pa bi jih morali vsaj vsaka štiri leta. To je veriga, sestavljena iz tesno med seboj povezanih členov. Vojvodini je potreben gnoj, zato mora najprej poskrbeti za povečanje števila živine, vendar nima dovolj krme. Strokovnjaki so ugotovili, da bi lahko prav na kisljih zemljiščih z izpiranjem in z drugimi agrotehničnimi ukrepi povečali pridelovanje krme. Z namakanjem sploh bi lahko pridelali toliko krme, da bi se živina lahko prepašala večidel leta. Razen tega bi imela še za zimo dovolj

izdatne krme. In s tem prvim ukrepom se začne verižna reakcija: več krme, več živine, več gnoja, več pridelkov.

ZE ZDAJ MORAMO SKRBE TI ZA NAŠE POTOMCE

V Jugoslaviji nas je že zdaj 17 milijonov, vsako leto pa naraste število prebivalstva za nekaj sto tisočev. Zemlje imamo sorazmerno malo. Zato moramo poskrbeti, da nam bo ta zemlja dajala dovolj pridelkov. In čeprav nam Vojvodina daje že zdaj največ pšenice, koruze, sladkorne pese, daje teh pridelkov še vedno premalo. Se veliko premalo bo tega čez nekaj let. Zato moramo že zdaj poskrbeti, da bomo dohiteli sedanje potrebe in povečevali pridelke sorazmerno s povečano potrošnjo. To pa lahko naredimo le tako, da na istih površinah več pridelamo. Če bomo v tem dohiteli razvitejša dežela

Pšenica je na namakalnih poljih že pred tedni visoko zrastle

po svetu, se nam ni treba bati, da bi bili lačni tudi takrat, ko nas bo v Jugoslaviji nekaj milijonov več.

USPEHI PRI NAMAKANJU GOVORJO ZA PREKOP

Kakšno zvezo naj ima namakanje s prekopom Donava—Tisa—Donava? Namakanje ni potrebno le v Vojvodini, namakali bi za veliko potrebo skoraj v vseh kmetijskih področjih pri nas. Spomnimo se na primer slovenskega vrta—Istre. Tam se kmetov splošno plačajo povratno z vodo iz vodovodne napeljave. Vendar gre tu le za manjše površine. V Vojvodini gre za nekaj sto tisoč hektarov. Zemlja pa je v Vojvodini plodnejša kot, recimo, v Istri. Nekaj sto tisoč hektarov pa ne moremo namakati z vodovodi. Zato tudi pota je po namakanju govori za velikansko izvedbo načrta o vojvodinskem prekopu.

Ko bo vse to uresničeno — za izvedbo načrta v celoti bo potrebnih nekaj desetletij — lahko pričakujemo, da nam bo plodna vojvodinska zemlja v nekaj letih vrnila vložena sredstva. To pa lahko ne samo pričakujemo, pač pa z gotovostjo izračunamo, ker pridelki ne bodo več odvisni od naravnih sil in vremenskih prilik.

Škodljivi poskusi kartelnega dogovarjanja

Prizadevanje za stabilizacijo cen in tržnih razmer je v zadnjem letu prineslo kar lepe uspehe. S tem smo ustvarili pogoje, da lahko gremo korak naprej glede sprostivne administrativnih spon in dopustimo svobodnejše in neposrednejše delovanje ekonomskih zakonov v okviru proceve družbenega plana, tako da bo tržni mehanizem ponudbe in povpraševanja oblikoval ceno blaga in usmerjal proizvodnjo glede količine, izbire in kakovosti blaga. Pri tem morajo vlogo regulatorja opravljati ekonomski instrumenti, ne pa morda administrativni posegi. Te načelne zahteve so nedavno prišle do izraza na obnem zboru Trgovinske zbornice za Slovenijo. Nedavno smo sprostili trgovino z žitom, čedalje nujnejša pa pota— vse sprostitev leanege trga, ki mu je treba zagotoviti enake pogoje za vse področje države.

Prizadevanje za stabilizacijo cen in tržnih razmer je v zadnjem letu prineslo kar lepe uspehe. S tem smo ustvarili pogoje, da lahko gremo korak naprej glede sprostivne administrativnih spon in dopustimo svobodnejše in neposrednejše delovanje ekonomskih zakonov v okviru proceve družbenega plana, tako da bo tržni mehanizem ponudbe in povpraševanja oblikoval ceno blaga in usmerjal proizvodnjo glede količine, izbire in kakovosti blaga. Pri tem morajo vlogo regulatorja opravljati ekonomski instrumenti, ne pa morda administrativni posegi. Te načelne zahteve so nedavno prišle do izraza na obnem zboru Trgovinske zbornice za Slovenijo. Nedavno smo sprostili trgovino z žitom, čedalje nujnejša pa pota— vse sprostitev leanege trga, ki mu je treba zagotoviti enake pogoje za vse področje države.

KARTELI IN KARTELOM PODOBNI DOGOVORI SO PREPOVEDANI

Ni morda naključje, da je bila hkrati s zahtevo po sproščenejšem delovanju ekonomskih zakonov izrečena in v resolucijah poudarjena tudi kritika na račun nedovoljenega dogovarjanja cen. Tržni mehanizem lahko pravilno deluje le v pogojih zdrelega tekmovanja med podjetji, kar mora biti gonilna sila na trgu, vsako vsajanje neekonomskih elementov v obliki dogovorov za izločitev konkurence pa pomeni oslabeitev ali celo izključitev svobodnega delovanja tržnih zakonitosti in omogoča ustvarjanje in zlorabo monopolnega položaja na škodo potrošnika. Hkrati se s takimi dogovori zadržuje proces tehničnega napredka in dviganja produktivnosti dela. Če ni konkurence, podjetja tudi niso prisiljena iskati možnosti za zboljšanje proizvodnega procesa in racionalnejše poslovanje. Vrh tega pa pomeni izločitev konkurenčnega boja, da se na trgu ne more močnejše uveljaviti sposobnejše, agilnejše in naprednejše podjetje.

NEDOPUSTEN DOGOVOR MED ŽELEZARNAMI

Prepoved dogovarjanja pa se ne nanaša le na cene in prodajne pogoje ter razdelitev trga. Prepovedani so tudi dogovori o prodaji blaga samo določenim potrošnikom. Tudi take primere kršitve določbe uredbe o trgovanju imamo. Najbolj tipičen je v tem oziru primer naših železarn, ki se še niso otresele distributivne načina prodaje svojih izdelkov, čeprav na trgu ne občitimo več tolikšne deficitarnosti železarskih izdelkov. Dogovarjanje o cenah v železarski stroki sicer ni, ker so cene na tem področju plačevane, pač pa so železarne sklenile dogovor, da prodajajo svoje izdelke samo določenim potrošnikom in le 27 privilegiranimi gosistom v državi, tako da ostali gosisti v nobeni jugoslovanski železarni ne morejo dobiti blaga. Ta dogovor je v izrazitem nasprotju z uredbo o trgovanju. Spor se vleče že več kakor dve leti, železarne pa hočejo krog privilegiranih gosistov še skriti z ustanovitvijo malega števila specialnih gosističnih podjetij, ki bi držala na zalogi celotni asortiman. S takim nedopustnim omejevanjem preprečujejo železarne zdravo tekmovanje med gosisti in onemogočajo sposobnejšim podjetjem, da razvijejo svoje poslovanje. Kot razlog za te ukrepe navajajo tehnične razloge. Rea je, da železarne ne morejo sprejemati naročil za majhne količine, ki za valjanje niso primerne. Vendar lahko isti amoter dosežejo na drug način, n. pr. s tem, da vsaka železarna po svojih potrebah določi minimalne količine za prodajo. Odjemalcu, ki je sposoben kupiti minimalno količino določenega izdelka, železarna ne bi smela odrekati dobave. Če pa dostaj gosisti niso držali na zalogi vsega asortimana, je bilo to posledica dosedanjega sistema oblikovanja plačnega sklada v trgovini v odstotku doseženega prometa, ki je sili trgovino, da je držala na zalogi samo kurantno blago. Po novih predpisih o delitvi dohodka je ta razlog odpadel in se bodo večja gosistična podjetja sama odločila držati širši asortiman železarskih izdelkov. Zato je skrajni čas, da se čimprej razveljavijo tudi dogovor med železarnami o omejitvi prodaje, ki pomeni kršitev predpisov o dogovarjanju. F. S.

ZAKAJ JE PRIŠLO DO PODRAZITVE NAMESTO DO POCENITVE OLJA

V zadnjem času imamo celo primere, da se podjetja brez vsake zadržke dogovarjajo celo o enotnih prodajnih cenah

IZ GOSPODARSKE DEJAVNOSTI V POMURJU

Organizirana OBRTNIH IZDELKOV prodaja

Pomurje nima močnejše razvite industrije, lahko bi pa ustvarjalo več narodnega dohodka z obrtniško proizvodnjo. Nekateri panoge obrti so premalo razvite, da bi krije potrebe domačega prebivalstva, druge pa bi lahko prodajale svoje izdelke na oddaljena tržišča. Ker ne more imeti vsak obrtnik neposrednega stika s trgovci v oddaljenih mestih, je na pobudo Okrajne obrtne zbornice v Murski Soboti republiški Zavod za napredek obrti ustanovil v Pomurju svojo izpostavo. Razen pomoči pri prodaji obrtnih izdelkov bo nova ustanova v Murski Soboti skrbela tudi za strokovno izpopolnjevanje obrtnikov s literaturo in ekskurzijami ter jim nudi drugo pomoč.

V Pomurju je precej čevljarjev, lončarjev, sodarjev in obrtnikov podobnih poklicev, ki niso polno zaposleni v svoji delavnici, temveč se preživljajo tudi z drugim delom. Njihove izdelke bi radi kupili potrošniki v drugih krajih, toda kako jih spraviti do njih. Čevljarje in lončarje najdete na sejmi, ki so po 50 ali celo 100 km oddaljeni od njihovega bivališča. Blago pripeljejo navadno s konjsko vprego, manjše količine tudi z vlakom. Tako prodaja pa je predraga, kajti razen izgubljenega časa mnogo stane prevoz. Zaradi tega obiskujejo sejme le bolj vztrajni, ki si ne morejo zagotoviti drugega zaslужka in sredstev za preživljanje, medtem ko drugi opuščajo obrtno dejavnost.

ustanovil pred kratkim sodarsko delavnico, ki je že sklenila dogovor z »Vino-sadjem« v Ljubljani in drugimi podobnimi podjetji, da jih bo oskrbovala s sodi.

VELIKO ZANIMANJE ZA LETOVANJE OB MORJU

Vse kaže, da se letos obeta slovenski obali izredno bogata turistična sezona. Skoraj vsa mesta v Portorožu, Piranu, Ankaranu in drugih turističnih krajih ob slovenski obali so oddana domačim in tujim gostom. Hkrati je treba povedati, da se je tudi število ležišč precej povečalo v primerjavi s prejšnjimi leti, saj je samo v Portorožu 2000 postelj več kot leta 1955, ko smo dosegli največji turistični promet po osvoboditvi.

Da se je letos prijavilo za letovanje na koprskem obalnem pasu tako veliko število gostov, je treba pripisati skrbnim pripravam, ki so se začele že lani jeseni (določevanje cen, izdelava perspektiv, povezovanje s tujimi turističnimi biroji). Pomladi pa so priprave nadaljevali (modernizacija kopaljšča in urejevanje športnih igrišč v Portorožu, akcija članov SZDL po vsem okraju za izboljšanje higienskih razmer in za lepši videz mest in vasi, angažiranje orkestrrov in pevcev za večje medsezone nastope in podobno.

V POLETNIH MESECIH JE TREBA OSKRBE TI 40.000 LJUDI VEC KOT NAVADNO

Toda ob vsem tem je še vedno ostalo odprto vprašanje oskrbe gostov. Zmogljivost pekarn, mesnic, mlekar in drugih oskrbnih obratov zadošča le za potrebe domačega prebivalstva, nikakor pa ne za potrebe glavne turistične sezone, ko se bo število prebivalstva povečalo v dveh mesecih za okrog 40 tisoč ljudi. Glede na izkušnje iz leta 1955, ko je bilo na obalnem področju največ gostov po osvoboditvi in ko je prav oskrba povzročala gostinskim obratom največ sivih las, bi moralo biti to vprašanje zdaj, ko smo na pragu še bolj obetajoče sezone, že rešeno. Toda posveto-

Sodarji so že premagali začetne težave, potrebujejo pa še boljši prostor od sedanjega za skupno delavnico.

Poznavalci tržišča pravijo, da je mnogo možnosti za poživitev nekaterih obrtnih panog v Pomurju. To bo koristilo tudi potrošnikom, ki mnogokrat ne morejo dobiti v trgovini takih stvari, kakršnih pomurski obrtniki mnogokrat ne morejo prodati. Izpostava Zavoda za napredek obrti bo zbirala vzorce takih izdelkov, ki jih bodo obrtniki lahko izdelovali v večjih količinah za oddaljena tržišča, in jih posredovala trgovskim podjetjem. J. P.

Slovenski obali se letos obeta bogata turistična sezona

kakor poskrbeti gostu zabavo, saj bodo le povsem zadovoljni gosti za nas najboljša propaganda in zagotovilo za dober obisk v naslednjih letih.

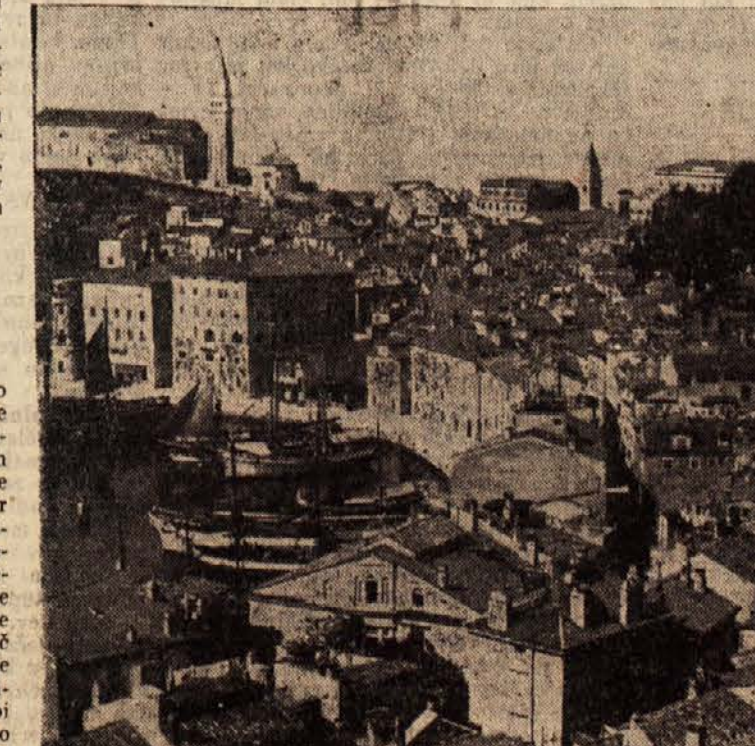
Najbolj pereča vprašanja so oskrba gostov s kruhom, mesom, s pijačo ter s sadjem in zelenjavo. Zmogljivost pekarn v Kopru je zelo majhna, medtem ko bi v Izoli in Piranu za silo krili potrebe. Zastopniki pekarskih obratov, ki so se te dni zbrali na posvetovanju, so prišli do zanimi-

vih ugotovitev in predlogov. Tako so ugotovili, da so nekatere pekarnice na obalnem pasu slabo izrabljene (strunjanska na primer le 25%). Zato bodo le-te med sezono pomagale kriti potrebe. Hkrati so sklenili popraviti nekatere izrabljene peči po mestih, poskušali pa bodo tudi specializirati svoje obrate za peko le določenih vrst kruha, s čimer nameravajo doseči večji učinek.

Podoben je tudi položaj glede

oskrbe z mesom. Klavnice na obalnem pasu (zlasti v Kopru) imajo majhno zmogljivost, hkrati pa so tudi zastarele in ne ustrezajo več higienskim predpisom. Verjetno bi bila najboljša rešitev, da bi si pred sezono pripravili večje zaloge mesa in rib ter pri tem izkoristili dekanjsko hladilnico. Seveda tudi to ne bo lahka stvar, ker na tem področju primanjkuje hladilnih tovarnjakov. Najbolj pereča pa je vprašanje oskrbe tega področja s sadjem in zelenjavo. Čeprav je teh pridelkov v slovenski Istri dovolj, jih vendar vsa leta po vojni med sezono primanjkuje, ker je maloprodajna mreža slabo organizirana. O rešitvi tega vprašanja je govora vsako leto in tudi predlogov ne manjka, toda vsa stvar je še vedno na mrtvi točki. Prav bi bilo, da bi odkupovanje in prodajo zelenjave in sadja zaupali posebnemu podjetju, zadruga pa bi mu pomagale kot nekakšni zbiralni centri. Razumljivo je, da bo v zvezi s tem potrebno rešiti tudi sistem nagrajevanja ljudi, ki se posredno ali neposredno ukvarjajo z oskrbo trga.

Ko govorimo o pomanjkljivosti, je potrebno omeniti tudi higienske razmere v posameznih lokalih in trgovinah ter izbire jedil in pijač. Številni lokali na koprskem obalnem pasu še vedno nimajo higiensko urejenih kuhinj, skladišč, točilnic itd., v mnogih podjetjih pa tudi niso uredili vprašanja zdravstvene kontrole gostinskih uslužbencev. Tudi izbira jedil in pijač bo potrebno izboljšati, zlasti pa se ne sme pripetiti, kar se je že večkrat, da bi nam sredi sezone zmanjkalo brezalkoholnih pijač.

Piran — starodavno mesto in pristanišče ribiških ladij

O tako imenovanih pedagoških aspirinih

Starši, ki se zatekajo v svetovalnice po pomoč za svoje otroke, katerih vedenje vzbuja zaskrbljenost, tudi sami izpričujejo zelo značilen in rekli bi skupni simptom. Največkrat bi radi uredili zadevo kratko, da bi otrok dobil zdravilo, ki bi hitro vse spravilo v red ali pa žele, naj se psiholog postavi v njihovo stališče in pošteno izpraša vest malemu razgrajacu. Takšna zahteva je ne samo velika, marveč tudi neuresničljiva zabloda. Motnje v vedenju, ki jih opazimo največkrat pri otrocih, kakor so male tatvine, otroške laži, napadalnost nasproti otrokom ali odraslim, neposlušnost, trma ali slabo učenje, niso takšne narave, da bi jih bilo možno odstraniti z nekaj besedami.

Takšne motnje v vedenju so največkrat v zvezi z določeno vrsto odnosov v otrokovi družini in zato jih pripisujemo tem odnosom. V takšnih primerih s pridigami in poukom ne dosežemo trajnega uspeha, ker se otrok naposled privadi takšnim ukorom in postane brezbrizen, stvar mu začne presedati. Starši, ki v takšnih primerih nadaljujejo svoje prizadevanje, imajo še zmerom težave z otrokom, razen tega pa občutek, da je njihovo prizadevanje zaman, kar v večini primerov tudi drži. Ni si težko misliti, zakaj je tako.

Roditelj in otrok živita v istem gospodarskem, fizičnem in psihološkem okolju. Po dognanjih znanstvenih raziskav otrok že od šestega tedna razvija svojo občutljivost za čustva drugih ljudi, najprej matere ali dojljice, pozneje pa tudi drugih odraslih. Razen tega ima otrok kot aktivno bitje lastne potrebe, najprej organske po hrani, toploti, gibanju, pozneje pa tudi zamotane, osebne in socialne. Vse te in nekatere druge potrebe imajo tudi starši. Razvoj teh potreb gre po določeni poti in to pot največkrat zavirajo prav tisti odrasli, od katerih je otrok najbolj odvisen in s katerimi živi skupaj, namreč starši. Roditelji, ki imajo sami dan za dnem celo vrsto svojih problemov, med njimi tudi težavne, običajno ne morejo prikriti svojega

reagiranja na lastne težave pred čedalje bolj razvito otrokovo psihološko občutljivostjo.

Kaj pa se šele dogaja, če je družina razbita, če sta roditelja razvezana ali če živita v izraziti neslogi, ali si prizadevata prek otroka uveljaviti svoje ambicije glede neuresničenega poklica ali

ben ukor, pa naj bo še tako oster ali dolgovezen, ker bi ga morali poslušati prav tisti, ki so krivi, da nastane takšen položaj in takšni odnosi, v katerih se dostikrat roditelj sam komaj znajde. Zato tudi ni »aspirina« za te primere, ker ni bolan noben organ, marveč sami odnosi niso primerni

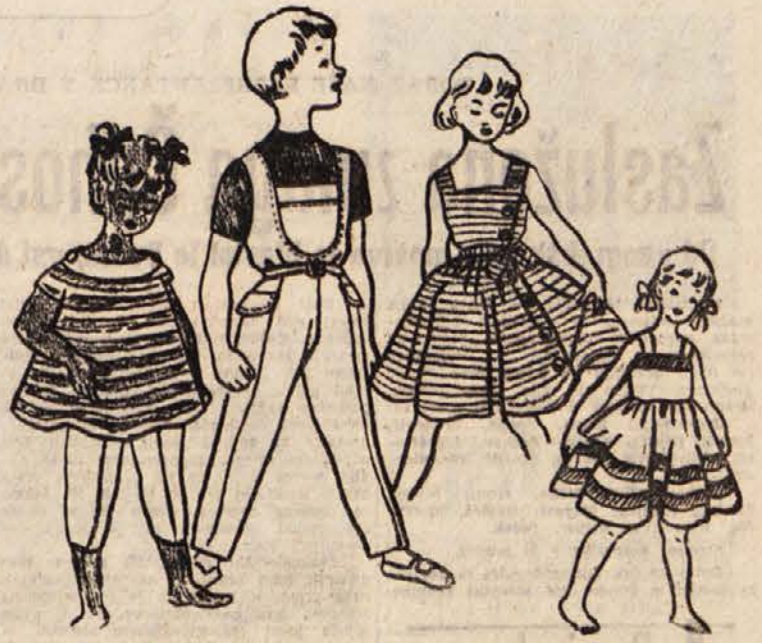
ki nihi na stol ne sme zlesti in pogledati z njega, ima pa mater, ki je zelo zaskrbljena in ki se strašno boji zanj, ter mu v vsem pomaga in ga ima zmerom pri sebi. Tako se na primer otrok ne more znebiti teh nevednosti drugače kot s spremembo odnosov med materjo in seboj, ali pa primeru ne moremo s kratkim ukrepanjem vplivati na otroka tako, da se bo bistveno spremenil. Takšnim staršem je moč pomagati. Za to imamo ustrezne svetovalnice. Roditeljske dolžnosti pa ostanejo vzlic tej pomoči zamotane in odgovorne in za zdaj nič ne kaže, da bi se stvar v tem oziru spremenila. J. Berger

če hočeta po vsej sili ustvariti nekakšen svoj vzor človeka, pri tem pa zanemarjata docela naravne otrokove možnosti ali če je mati ali oče nervozen. Starši se v takem primeru navadno jeze, da jih otrok noče razumeti, da noče razumeti njihovih žrtev in skrbi zanj. Zaradi vsega tega, pa tudi zato, ker živi otrok s svojimi potrebami in osebnostjo v takšnem okolju, v katerem je razvil svoj način vedenja, ne zadostuje no-

za tako imenovano socializacijo otroka, oziroma za njegovo harmonično vključitev v obstoječe človeške odnose.

Mnenje staršev, da je moč odstraniti motnje v otrokovem vedenju z dokazovanjem, je prav tako nekoristno kakor je brezuspešen isti način tudi v odstranjevanju njihovih lastnih težav. Tako na primer otrok, ki mu nobena stvar ne gre, ki je skrajno neroden, ki mu vse pada iz rok,

Ko bomo peljali otroke na počitnice

Dobro domače ZDRAVILO

Pred kakimi petdesetimi leti je človeštvo postalo pozorno na neko plemo, živeče na Balkanu, ki je bilo čvrsto, zdravo in so ljudje dosegali visoko starost. Po raziskovanjih so dognali, da je vzrok čvrstosti zdravja in visoke starosti tamkajšnjih domačinov kmetov in pastirjev, predvsem v preprosti prehrani, v posebno kisli mlečni pijači, jogurtu in zrnatem kruhu. Predvsem so iskali razlago, zakaj se je ta pijača pojavila prav na Balkanu in v Prednji Aziji. Vzrok temu je toplo podnebje, ki povzroča drug potek kisanja mleka kot pri nas. Višja temperatura vpliva na pospešeni razvoj mikroorganizmov. Prvotno so uporabljali za jogurt

ovčje mleko. Zdravniki in znanstveniki pa so dokazali, da trdno zdravje in visoka starost bolgarskega naroda ni v ovčjem mleku, pač pa v mikroorganizmih jogurta.

V našem črevesju in želodcu živi nešteto raznih bakterij, ki

ugodno vpliva na možganske celice in pri napornem delu človeka spet poživijo. Velikega pomena je v jogurtu beljakovina, ki posebno pri otrocih in starejših ljudeh ugodno vpliva na prebavo. Pri starejših ljudeh oslabe tudi kislinke tvorbe v želodcu, kar vpliva na to, da se ne zamore gnilobne bakterije v hrani, kakor se to dogaja pri mlajših ljudeh. Če pa starejši ljudje uživajo jogurt, je s tem že poskrbljeno za redno in enakomerno čiščenje črevesja.

Jogurt hranimo zmerom v hladnih prostorih in ga varujemo pred neposrednimi sončnimi žarki. Uživamo ga lahko ob vsakem dnevnem času. Lahko ga osladimo s sladkorjem ali marmelado. V mlečarnah pa ga dobimo mešanega z raznimi sadnimi in čokoladnimi dodatki.

Uživanje jogurta je ceneno ljudsko zdravilo, je pa hkrati tudi važno živilo, ki vsebuje vse lastnosti, ki so našemu zdravju potrebne.

Doma pripravljen jogurt

Jogurt pripravimo tudi doma. Mleko zavremo, ga odstavimo in počakamo, da se ohladi, da ima približno 40 do 45 stopinj Celzija. Razdelimo ga v pripravljene kozarce in v vsak kozarec damo še žlico jogurta, ki smo ga kupili v mlečarni. Kozarce pokrijemo in jih pustimo stati na toplem mestu približno 4 do 5 ur. Nato pa ga postavimo na hladen prostor, da se ohladi. Ko je le-ta dovolj hladen, ga že lahko uživamo. Drugi dan pa ga lahko za precepitev jogurta uporabljamo kar domačega. Šele čez nekaj dni, ko se nam zdi, da se je okus spremenil, kupimo za precepitev spet kozarec jogurta v mlečarni.

uravnavajo prebavo, le-te so koristne in škodljive. Če je v črevesju več škodljivih bakterij, povzročajo lahko tudi težavne prebavne motnje. V takih primerih se ne počutimo dobro, smo nervozni in utrujeni. To so strupni gnilobe, ki prihajajo skozi črevesne stene v kri in povzročajo, da se ne počutimo dobro. Vse te motnje se ne pojavijo, če v želodcu prevladujejo koristne bakterije. Nedvomno je, da vplivajo bakterije jogurta ugodno na naše črevesje. V kozarcu jogurta je približno 7 g suhe beljakovine, v tej pa je 1 g snovi, ki jo pozna veda šele nekaj časa, to je glutaminska kislina, ki je dragocena hrana možganskih celic. Le-ta

Tekač naj potuje

Popolnoma napačno je, če bi preprogo, ki jo imamo položeno po stopnicah, pustili zmeraj na enem in istem mestu. Kadar kupujemo tekač za stopnice, ga kupimo dober kos več. Tekoč mora potovati. Vsak mesec ga ob temeljitem čiščenju pomakemo za kakšne centimetre naprej, tako se na robovih stopnic ne bo izrabil. Ves tekač bo enakomerno izrabljen in ga boste precej dlje lahko uporabljali kot sicer.

Zbiramo za vas ZBIRAJTE ZA NAS

Kadar pečemo redkejšo testo z navdom, posipajmo pekač s kruhovimi drobtinami, ki vrvkavajo odvisno m-kroto.

Zdreb pred uporabo dobro premešajmo in pustimo še kako uro stati. Tako bo izdatnejši, bo bolj narasel in bo hitreje kuhan. Če kuhamo zdreb za dojenčka, ga najprej pomešajmo z malo mleka in šele nato prilijmo zavretemu mleku. Tako preprečimo, da bi se delale kepice.

Krpa pripeta na predpasnik

Se vam ne zdi, da je tole zelo praktično? Na predpasnik prilepijemo tri gumbe, nanje pa pri-

priprava: Eno do dve uri: 10-20 dkg čiste vode, 22 dkg sifona, 20 dkg čaja, kave

Obleka iz črtastega bombažnega blaga

Kako dolgo ostanejo jedi v želodcu

Poznamo jedi, ki ostanejo dolgo v želodcu in jedi, ki jih želodec hitro prebavi. Iz ust v želodec pridejo jedi v hipu. Želodec pa ima z njimi še precej dela, mora jih dobro razdrobiti in prekvastiti. Za presnavanje hrane so torej značilne še nekatere postaje kot tanko črevo, jetra itd. Človekovo zdravje v glavnem zavisi od želodca, če je le-ta prepoln, pritiska na sosedne organe, zlasti na srce. Če pa je želodec prazen, pa čutimo lakoto.

Gospodinjke, ki skrbijo za prehrano svoje družine, morajo pri pripravljanju hrane na to računati. Zato morajo paziti, da želodec preveč ne obremenjujejo in da niso prehitro prazni. Torej kako naj to store?

Duševni delavci naj jedo tako hrano, ki jo želodec hitro prebavi in ga ne obremenjuje. Kdor telesno dela, zlasti na prostem, naj uživa hrano, ki ostane dolgo v želodcu, oziroma, ki je težje prebavljiva. Kako dolgo so posamezne jedi v želodcu, boste videli v tabeli na koncu članka, ki jo je sestavil neki nemški zdravnik. Razen tega pa moramo upoštevati naslednje: Čim več kisline vsebuje želodec, tem delj se zadržuje hrana v njem. Imamo živila, ki pospešujejo tvorjenje želodčne kisline, in druga, ki le nalahko dražijo želodčne žleze. K jedem, ki pospešujejo izločanje kisline, prištevamo: pečeno, malo kuhano, surovo, slano in prekajeno meso, slane in prekajene ribe, mesne juhe in ekstrate za juho, črn

neralna) studenčnica, masten kakao, polnomastno mleko, smetana, čaj.

Praktično to pomeni za gospodinjke: Zvečer ne dajte na mizo jedi, ki močno dražijo izločanje želodčne kisline, niti takih, ki obremenjujejo želodec še potem, ko gre družina spat. Torej ne slanikov, niti sardin ali mastne slanice, če pa te jedi le jeste, jih jejte v zelo majhnih količinah. Vse te dobrote postrezite zjutraj ali takrat, ko gre človek na sprehod ali mora še telesno delati. Ljudem, ki gredo sedet v pisarno, pa zavijte za malico nekaj redkvic, pusto šunko, kumarice, belo meso ali jajca ali druge lahko prebavljive jedi. Ljudje, ki delajo v pisarnah, naj tudi zjutraj jedo jedi, ki niso težko prebavljive. Če pridejo potem domov popolnoma sestradani, jim postrezite s kakšno slaščico ali z močno mesno juho.

Eno do dve uri: 10-20 dkg čiste vode, 22 dkg sifona, 20 dkg čaja, kave

ali kakava z dodatki, 10 dkg bonbonov, 20 dkg piva ali lahkega vina, 10 do 20 dkg kuhanega mleka, 20 dkg mesne juhe, 10 dkg v mehko kuhanih jajc ali medu.

Dve do tri ure: 20 dkg kave s smetano ali mlečnega kakava, 30-50 dkg vode, piva ali kuhanega mleka, 10 dkg jajc (surovih ali trdo kuhanih), 10 dkg goveje klobase, 20 dkg kuhanih krečkov ali ščuke, 15 dkg cvetače, 15 dkg belušev, krompirja v koshi, pire krompirja, kompot ali česen, 7 dkg belega kruha ali prepečenca, 5 dkg suhih keksov.

Tri do štiri ure: 25 dkg kuhanega kurjega mesa, 25 dkg govejega mesa, surovega ali kuhanega, 15 dkg puste kuhane šunkice, 10 dkg teletine (surove, kuhane ali pečene), 15 dkg kumaricne salate, 15 dkg črnega ali belega kruha, 15 dkg krompirjeve omake, kuhanega riža, kuhane nadzeme kole-rabe, rumene kolerabe, špinace ali surovih redkvic, 10 dkg pečenega krompirja.

Štiri do pet ur: 25 dkg goveje pljučne pečenke ali gosje pečenke, 25 dkg pečene rabe, 20 dkg slanikov, 10 dkg prekajenega mesa, 25 dkg prekajenega jezika, 25 dkg zrajte pečenke, 14 dkg leče ali 20 dkg grahovega pireja, 15 dkg kuhanega zelenega fižola.

Pet do šest ur: 10 dkg slanina.

Šest do sedem ur: 15 dkg slanice ali jastogove solate z majonezo, 20 dkg nenarezanih gob.

Sedem do osem ur: 7,5 dkg sardin v olju.

Manica:

Vsak poklic je vreden časti!

Sončno popoldne. Odpravila sem se na sprehod. Pot me je zanesla mimo neke vile, v kateri stanujejo moji znanci Dragarjevi. Opazili so me skozi okno in povabili na skodelico »turške«. V sobi je ob oknu sedel Dragar in premetaval neke slike. Prijazno me je sprejel. Kmalu me je prijetno počestegetal v nos vonj kuhane kave, ki jo je Milka postavila na mizo.

Cez čas se v veži začujejo stopinje. V tem se že vrata odpro in v sobo stopi edini sin mojih gostiteljev, desetletni Tonek. Ob vstopu prijazno pozdravi in mi poda roko.

»To je pa naš študent,« pojasnjuje mamica. Očka pa nato samo nekaj polglasno zamrmra. Tonek odloži knjige, si preobleče suknjič in odide. Trenutek pozneje ga že vidim skozi okno, kako nosi iz drvarnice v kuhinjo drva. Nato sede tik pod okno, primakne k sebi košarico z narezanim solato in vsene trebiti. Ko tudi to opravi, se vrne v sobo. Vzame knjigo, vsede se

ob peči na klop in se zatopi v knjigo.

Cez čas ga vpraša mamica: »Tonek! Ali si bil danes v šoli kaj vprašan? Ali si znal?« »Da, bil sem vprašan. Nekaj sem znal, nekaj pa ne,« plaho odgovori deček.

»Seveda. Čisto tebi podobno, Lenoba, sama lenoba,« zarentači oče.

»Ne, ne,« se upre mamica. »Len ni. Samo precej trde glave je za učenje, to je.«

»O lenobi pa res ni govora,« priskočim zdaj še jaz mamici na pomoč. »Nasprotno. Opažam, da je fantiček prav dober in priden. Ščaso-ma se bo že videlo, kako bo z njim. V primeru, da bi težko dojemal učenje, ne tišči z njim v šole! Morda ga bo pa vese-lila kakšna obrt. V tem primeru bi se po osnovni šoli opravi-lj še strokovno šolo in bi tako kmalu prišel do kruha.«

»Jejno,« se oglasi Milka »saj jaz tudi tako pravim. In veš kaj, on že zdaj fantazi-ja o čevljarstvu. Pa kako rad flikne k našemu čevljarju in

mu sledi z velikim zanimanjem. Zadnjič mu je čevljar posodil nekaj orodja in Tonek je moje in očkove čevlje kar dobro popravil.«

Tedaj pa zarenti oče: »Tako, tako, Tonek! No, če nisi za drugo rabo in če te ni sram, pa bodi »smolar!« Vse življenje boš lizal smolo, krpal in premetaval po naročju stare, umazane, blatne škrep-te — haha — dober tek!»

Očtov nastop mi ni uga-jal. Če bi deček ne bil nav-zoč, bi mu bila rada pove-dala, kar mi je bilo na srcu. In na srcu mi je bilo tole!

Vsak pošten poklic je vreden časti. In tudi potreben. Vzemimo za prispodoblo člo-veško telo. Kakor je glava sama brez ostalih udov nemo-goča, prav tako je v življenj-skem sistemu. Intelktualci kot n. pr. inženirji, doktorji itd. morajo biti, to je res. Toda sami bi zamogli opraviti bore-malo. Treba jim je pomočni-kov, treba jim je zraven raz-nih stanov, raznih poklicev.

Zvečer, ko se pripravljajo na spanje

kruh, ocvrte sladice, vso zelenjavo, ki ni prevrela v vodi, poper, gorčica, paprika, redkvice, hren, trdo kuhana jajca in rumenjaki, kava, vse alkoholne pijače in pijače, ki vsebujejo ogljikovo kislino.

Slabo dražijo: mastno meso, ki smo ga dali kuhati v mrzlo vodo, kuhane ribe, bel kruh, prepečenec, prevreta zelenjava, sladkor, beljak, kislja voda, (mi-

PORAZ NAŠE REPREZENTANCE V BRATISLAVI

Zasluzena zmaga Čehoslovakov 1:0

Od »zagrebškega« moštva je blesel le Beara, vsi drugi so igrali povprečno

Bratislava, 18. maja. — Danes je na stadionu »Slovane« v Bratislavi čehoslovaška nogometna reprezentanca premagala jugoslovansko reprezentanco z rezultatom 1:0 (0:0). Srečanju je prisotnost 53.000 gledalcev. Vreme je bilo lepo, sončno. Moštvi sta nastopila v naslednjih postavah: Jugoslavija: Beara, Spajić, Crnković, Šantek (Mitić), Kratić, Bošković, Lipšinović, Milutinović, Vuksan, Kostić (Veselinović), Zebec.

Čehoslovaška: Staho, Hertl, Novak, Pluska, Hlednik, Mepust, Gajdoš, Moravčík, Borovička, Molnar, Fešek.

Strelci: Borovička v 57 minuti.

Sodili so Grk Diamandopolis in Madžarski Danko in Šranko kot stranska sodnika.

Brzojavke

● **PARIZ, 18. maja.** (AFP). V tekmenskem srečanju za Davison pokal v Manili vodijo Filipinci v Japonci 2:1. V drugem srečanju posameznikov, ki je bilo večeraj prekinjeno zaradi mraha, je Filipinec Deiro premagal japonskega prvaka Kama s 6:2, 4:6, 6:1, 2:6, 6:3. V igri parov pa je zmagała japonska dvojica Kamo-Mijadi nad parom Deiro-Ampon.

● **PORT OF SPAIN (Trinidad), 18. maja.** (AP). Teniška reprezentanca ZDA vodi v srečanju za Davison pokal proti Zahodni Indiji z 2:0. Oba Američana Setxas in Bartzten sta gladko odpravila svoja nasprotnika.

● **BLACPOOL, 18. maja.** (Reuter). Nizozemka Ada den Han je preplavala 200 yrdno v času 2:32,6, kar je za 3,8 sekunde bolje od svetovnega rekorda. Angličinja Margaret Edwards pa je izenačila svetovni rekord na 110 yrdov hrbtno s časom 1:13,3. Nizozemka Lenie Nis pa je dosegla nov svetovni rekord na 220 yrdov hrbtno z 2:38,5.

● **SKOPLJE, 18. maja.** — Josip Cuk, evropski mladinski prvak v streljanju s precizno malokalibrsko puško v stotem položaju je danes postavil v omenjeni disciplini nov jugoslovanski rekord v seniorski konkurenci. Cuk je dosegel 383 krogov, kar je za en krog bolje od dosedanjega Maškovega rekorda. V vseh treh položajih je Cuk dosegel 1182 krogov, kar je letos najboljši rezultat pri nas.

● **Verona, 18. maja** (Reuter). V prvi etapi kolesarske dirke Giro d'Italia od Milana do Verone je zmagal Belgijec Van Steenaerden, ki je 191 km prevozil v času 4:16,01 s povprečno hitrostjo 44,761 km na uro. Drugi je bil Španec Poblet, tretji pa Italijan Baffi, ki sta pripela skupaj s še desetorico vozačev na cilj v istem času kot zmagovalci. V dirki dosegli 119 tekmovalcev, ki bodo v 21. etapi prevozili 4000 km.

Naši nogometaši šest dni po veliki zmagi nad »Azurri« niso mogli ponoviti uspeha. Čehoslovaška reprezentanca je zmagala zasluzeno, čeprav s tesnim rezultatom 1:0. Srednji napadalec Borovička je zabil gol z neubranljivim udarcem iz neposredne bližine. Toda domači so mnogo bolje igrali od Jugoslovancev in bi po možnostih, ki so jih imeli, zaslužili bolj učinkovito zmago. Jugoslovanci bi se gojilo mnogo huje, če ne bi njihova vrata branil Beara, ki mu je to bila 50. tekma za državno moštvo. Beara je bil danes res svetli Vladimir, saj je branil neubranljivo žogo.

Čehoslovaški nogometaši so vso igro diktirali hitro tempo in takratko oblegali naša vrata. K temu jim je res prispevala zmedena igra naše obrambe, ki ni našla ključa proti čehoslovaškemu sistemu — napad s štirimi izpostavljenimi igralci. V začetku igre je Spajić zamenjal mesto z Boškovićem, tako, da je Bošković igral desnega branilca, Spajić pa levega krilca in je pri tem pazil na najbolj nevarnega čehoslovaškega napadalca Moravčíka. Toda po 20 minutah sta se oba naša igralca vrnila na svoji mesti, ker tudi tako ni bilo. V tem času so bila vrata Beare večkrat resno oblegana.

Zmagi Marjanovića in Vujačića

Atene, 18. maja. Na mednarodnem atletskem mitingu v Atenah sta jugoslovanska tekmovalca Marjanović in Vujačić osvojila prvi mesti. Prvi je skočil v višino 190 cm, drugi pa je vrgel koplje 65,93 m. V času na 800 m je bil Hočevar drugi v času 3:53,5. Zupančič pa je na 400 m ovire prav tako osvojil drugo mesto s 56,5 sek. Tudi Radčević je bil drugi v metanju krogla s 14,79 m. Ostali jugoslovanski tekmovalci so se slabše plasirali.

KONFERENCA ŠPORTNE ZVEZE JUGOSLAVIJE

Več športnih naprav in potrebščin

5395 športnih organizacij v državi ima 2304 športnih objektov — Urediti bo treba vprašanje njihovega lastništva in vzdrževanja

Beograd, 18. maja. Na današnji konferenci športne zveze Jugoslavije so predvsem razpravljali o materialnih problemih v športnih organizacijah. Na konferenci so ugotovili, da so sredstva za financiranje centralnih športnih zvez iz leta v leto večja in da jih je letos dovolj za izpolnitve programa, kar se tiče mednarodnih strokov in ukrepov za napredek športa in za njegovo kvaliteten rast.

Toda s financiranjem dela okrajnih in osnovnih športnih organizacij ni tako. Tu nastajajo težave, iz zveznih sredstev ne morejo še nadalje financirati okrajnih in osnovnih organizacij. Te organizacije bi morale obrabiti sredstva iz lokalnih virov, od ljudskih oblasti, podjetij in od političnih ter družbenih organizacij, ki morajo skrbeti za razvoj športa na svojem področju.

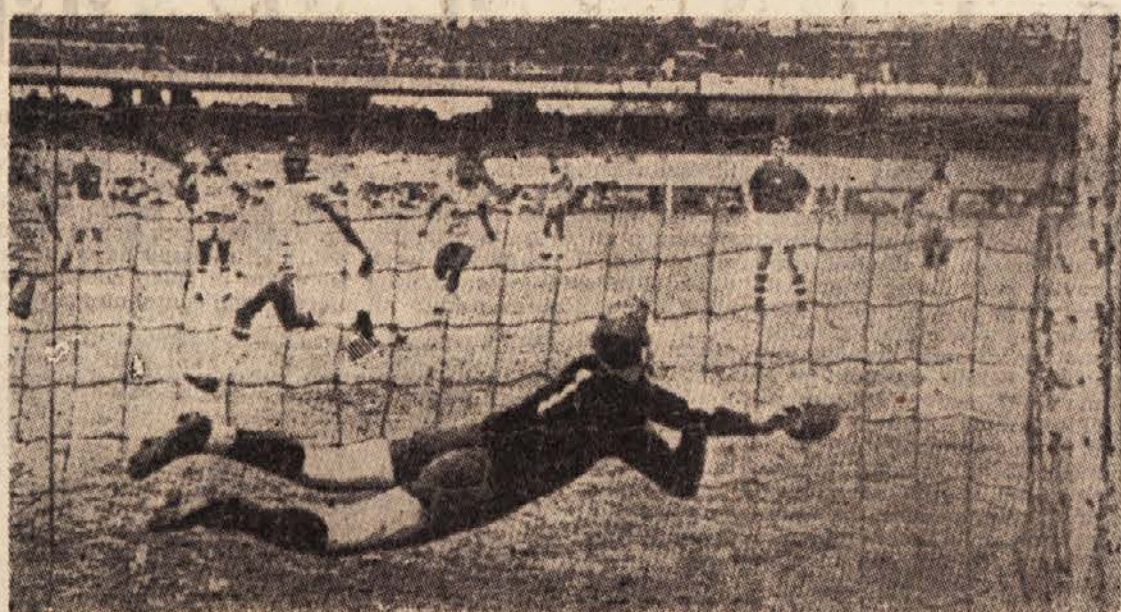
Zakon o fondih za telesno kulturo, ki bo skoraj v veljavi, bo nudil mnogo večje možnosti za razvoj športa, za sistematično delo pri izvedbi nalog. Te fondne bodo formalni iz prispevkov s tekmovanj, izrednih prispevkov in iz fondov preventivne zdravstvene zaštite, pa tudi iz proračunskih dotacij in subvencij. Podjetja pa bodo morala prispevati iz fondov za prosto razpolaganje.

Danes ima 5395 športnih organizacij v Jugoslaviji vsega skupaj 2304 športne objekte, od katerih jih je 1430 sgrajenih po vojni. To število pa nikakor ne ustreza. Zato pa nekateri od teh športnih naprav niso popolnoma

Ze v prvi minuti je Molnar pobegnil pred prazni gol in Moravčík je zakasnil le za delček sekunde. Beara se je privrkel proslavil v deseti minuti, ko je zaustavil izvrstni Molnarjev strel. Naši se nikakor niso mogli urediti in šele po 16 minutah so dali prvi strel na gol Čehoslovakov. Toda udarec Milutinovića je bil presliček za čehoslovaškega vratarja. Eno izmed najboljših ugodnih priložnosti so imeli Čehoslovaci v 21. minuti. Gajdoš se je prebil in je mimo Beare streljal v prazna vrata. Toda Bošković je s požrtvovalnim padcem rešil situacijo na sami gol črti. Tri minute pozneje je Molnar skoraj potresel mrežo z glavo.

Ko je minilo pol ure igre, so se naši nogometaši uredili in v 33. minuti so imeli lepo šanso, ki pa jo je Milutinović zamudil. Ta igralec je v 39. minuti zamudil najbolj idealno možnost na tej tekmi. Uspešno je preigral Hlednika in se znašel iz oči v oči pred vratarjem Stahom. Milutinović je preigral tudi njega, toda žogo je tako ležerno brcnil, da jo je Novak lahko rešil, tako kot deset minut prej Bošković. Minuta pozneje je sodnik občudoval domače nogometaše z enajstmetrovko. Spajić je v kazenskem prostoru zrušil Gajdoša. To pa je bila edina sodnikova napaka v tej tekmi.

Po odmoru so Čehoslovaci nadaljevali z obleganjem naših vrat, čeprav je bilo videti, da so spremembe v našem moštvu osvežile in stabilizirale naše vrate. Vendar je Molnar dvakrat skušal premagati Bearo. Tekla slavljeneč je bil tudi tokrat napredni. Podlegel je Borovički. Njegov strel pa je bil neubranljiv iz neposredne bližine v spodnji levi kot. Minuta pozneje je Bešek zadrl vratnico. Domači so potem prepuščali iniciativo našim nogometašem. Toda to ni imelo nobenih ugodnih posledic za naše moštvo, ker je njegov napad popolnoma razočaral. Bilo je skoraj neverjetno, kako so isti nogometaši, ki so pred tednom dni tako zablesteli v Zagrebu, danes tako slabo igrali.

Izvrstni čehoslovaški vratar Staho spričo mlačnosti našega napada ni imel težkega dela. Slika prikazuje njegovo uspešno intervencijo z gostovanja njegovega moštva v Braziliji

Drugo dejanje v Ljubljani

Danes ob 16.30 se bo na stadionu Odreda začelo srečanje B nogometnih reprezentanc Jugoslavije in Čehoslovaške — V predtekmi Slovenija : Hrvatska (mladinci)

Danes popoldne ob 16.30 se bosta srečali na stadionu Odreda B-representanci Jugoslavije in ČSR. Včeraj smo spet obiskali obe moštvi in zvedeli za nekatere spremembe, ki so nastale po zadnjih treningih. V našem moštvu ne bosta nastopila zaradi poškodbe srednjega napadalec Papec in leva zveza Radović, pri gostih pa desna Josef Kadraha. Reprezentanci sta dokončno sestavljeni.

JUGOSLAVIJA B: Krivokuća, Šikić, Tomić, Zanočič, Milutinović, Tasić, Mesaroš, Mujlić, Antić, Kaloperović in Rudinski. **ČSR:** Rufus, Stary, Mraz, Čadek, Rys, Kašay, Vojta, Dvorak, Cimec, Bubernik in Dolinsky.

Pri našem moštvu lahko pride do eventualne spremembe, ker je trener Milošević zaradi poškodbe nekaterih zgoraj omenjenih igralcev poklical v Ljubljano igralca bogorajskega Radničkovega Prilincevića.

ZVEZNA KOŠARKARSKA LIGA
Montažno : Olimpija 75:71 (39:33)

Zagreb, 18. maja. — V tekmi zvezne košarkarske lige je Montažno premagala ljubljanska Olimpija s 75:71 (39:33). Najbolj zaslužen za zmago domačih je reprezentant Miličević, ki je dosegel 30 košev. Pri gostih se je odlikoval Kristančič, ki je dosegel sedem košev, toda v začetku drugega polčasa je moral zapustiti terež zaradi osebnih napak.

Sodile sta zagrebški sodnika Srmo in Mahovič, ki sta večkrat odkodovala goste. (Tanjug)

Olimpija : Svoboda 62:23 (42:12)
Ljubljana, 18. maja. Včeraj zvečer je bilo v okviru petega kola ženske republiške košarkarske lige prvenstveno srečanje med košarkaricami Olimpije in Svobode. Po povprečni igri je zmagala Olimpija z visoko razliko. — Največ košev za Olimpijo je dosegla Mrakova.

● **ZAGREB, 18. maja.** — Letošnja »Trofej Hrvatske« so dobili Rudolf Čar, predsednik odbora za telesno kulturo Hrvatske, Ante Tešija, atletski delavec iz Karlova in Rudi Reš, plavalni funkcionar iz Dubrovnika.

● **SARAJEVO, 18. maja.** — Na univerzitetnem nogometnem prvenstvu Jugoslavije je zmagalo moštvo novosadske univerze, ki je premagalo beograjsko moštvo s 3:1, sarajevsko s 4:0, z zagrebškimi študenti pa je igralo 2:2.

Na ta način bi iz moštva izpadel Zanočič, njegovo mesto bi zavezal Kaloperović, Prilincević bi za igral levo zvezo.

V našem moštvu vlada precej optimizma in vsi igralci so prepričani v zmago Jugoslavije. Trener reprezentance Slavko Milošević je dejal: »Tekma bo zelo nasporna. Storitli smo vse, kar je bilo v naši moči, da bomo kos nasprotniku. Kakor za Čehoslovake, tako tudi za naše igralce ovira trdo igrišče, ker so val navajani na travnate terene.«

Kapetan Tasić: »Za dvakrat sem igral v Ljubljani (proti Angliji in Nemčiji), obakrat smo zmagali, zakaj pa ne bi še sedaj.«

Zanočič: »Samo s kolektivno igro lahko zmagamo.«

Rudinski: »To bo težka tekma.«

Vstopnice za današnje srečanje B reprezentanc ČSR in Jugoslavije se dobe danes na Gospodarskem razstavišču, od 13. ure dalje pa tudi pri blagajnah na stadionu Odreda

loševič je dejal: »Tekma bo zelo nasporna. Storitli smo vse, kar je bilo v naši moči, da bomo kos nasprotniku. Kakor za Čehoslovake, tako tudi za naše igralce ovira trdo igrišče, ker so val navajani na travnate terene.«

Kapetan Tasić: »Za dvakrat sem igral v Ljubljani (proti Angliji in Nemčiji), obakrat smo zmagali, zakaj pa ne bi še sedaj.«

Zanočič: »Samo s kolektivno igro lahko zmagamo.«

Rudinski: »To bo težka tekma.«

Kaloperović: »Samo s požrtvovalno igro lahko zmagamo.«

Šikić: »Prepričan sem v našo zmago.«

Krivokuća: »Strelavo bom dal po tekmi.«

Mujlić: »Zaupam našemu moštvu.«

Antić: »Igral sem že proti B-representanci ČSR. S skrajno požrtvovalnostjo, kot lani v Pragi, lahko zmagamo.«

Milutinović: »Vesel sem, ker igram prvič v reprezentanci. Mislim, da bom opravil zaupanje zveznega kapetana.«

Tomić: »Prvič igram v B-representanci. Naj govorijo starejši.«

Včeraj popoldne je predsednik OLO Ljubljana dr. Marjana Dermastja sprejel igralce in vodstvo obeh reprezentanc.

OBVESTILO

Obveščamo vse zainteresirane, prebivalce občine VIČ in ostalih občin, da od 1. junija dalje v razširjeni zobni ambulanti Zdravstvenega doma Ljubljana-Vič, vhod s Tobačne ul. 1, izvršujemo vsa popravila zob ter vso zobno protetiko. Pravico do zdravljenja imajo zavarovalci Zavoda za socialno zavarovanje ter vsi ostali prebivalci, vključno tudi samoplačniki. Ordinacija je od 10. do 19. ure.

UPRAVA ZDRAVSTVENEGA DOMA LJUBLJANA-VIČ

Tiskarna Nar. banke

sprejme v službo:

finančnega knjigovodja

Pogoji: Večletna praksa v grafični stroki ali srednješolska izobrazba.

vlagalke

za knjigotiskarske stroje
Javite se v tiskarni Narodne banke, Lepodvorska 23a, Šiška.

KUPI SREČKO

Zrebanje denarne loterije Rdečega križa Slovenije bo jutri, v nedeljo, v Ljubljani, v mali dvorani Republiškega zavoda za socialno zavarovanje v Kidričevi ulici 8. Zrebanje bo javno, začetek pa bo ob 11 dopoldne.

OB SESTDESETLETNICI TELESNOVZGOJNEGA DRUŠTVA V IDRJI

Društvo – središče odpora

proti zatiralcem slovenske narodnosti v Idriji in okolici

Člani idrijskega društva so največ pripomogli tudi k ustanovitvi novih društev, posebno v Zireh, Cerknem in Logatcu.

Leta 1910 so na zborovanju v Dol, Logatcu ustanovili »Idrijsko sokolsko župo«, ki je obsegala poleg idrijskega društva tudi društva Cerkno, Cerknica, Ilirska Bistrica, Logatec, Postojna, Sp. Idrija, St. Peter na Krasu in Ziri. Tedaj je začel izhajati v Idriji tudi »Vestnik idrijske sokolske župe«. Dne 4. septembra tega leta je bil tudi že prvi župni zlet v Cerknici.

Prišlo je usodno leto 1914.

Dne 28. junija je bil IV. župni zlet v Zireh, kjer je domače društvo razvil svoj prapor. Članstvo se je tedaj pripravljalo na III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani, ki bi moral biti od 15. do 17. avgusta, katerega pa je preprečila splošna mobilizacija. Na dan prepovedi nadaljnega delovanja je društvo imelo 115 članov in 87 članic.

PROTESTNA STAVKA LETA 1918

K razvoju idrijskega društva in idrijske župe je mnogo pripomogel tudi znani sokolski delavec

Engelbert Gangl, ki je tedaj služboval kot učitelj v Idriji in je zastavil vse sila za razvoj telesne vzgoje so sokolskem duhu ter je bil tudi izvoljen za proega župnega starosta, Idriječan je mobilizacija v veliki meri prizanesla, ker so bili rudarji oproščeni vojaške službe, toda črno-žolta policija je kmalu začela stikati za naprednimi elementi in vsi vodilni pripadniki društva so dobili oznako »p. v.« (politišch verdechtig) in so bili med prvimi mobilizirani. Starosta Gangl se je kmalu vrnil, ker si je bil že na Mostu na Soči zlomil roko. Mnogo težje usodo pa je preživel načelnik Julče Novak, ki je večino vojaške dobe preživel v zaporih v Trstu in Ljubljani. Pripadniki našega društva so bili tudi med prvimi povratniki, ki so ušli s fronte. Ze leta 1918 so idrijski rudarji priredili protestno stavko, ki je trajala teden dni. Obhoda po mestu in protestnega zborovanja so se udeležili tudi sokoli v krogih in s praporom.

ZA ČRNO-ZOLTO SE ITALIJANSKA POLICIJA

Zanimivo in značilno je dejstvo, da je idrijsko društvo doseglo svoj največji razpon prav v povojni dobi. Ze novembra 1918 so bili zbrani okoli svojih voditeljev vsi oddelki, ki so začeli takoj s telovadbo. Prve dni decembra tega leta je bil tudi že prvi povojni občni zbor. Članstvo, posebno pa mladina, je do zdajnjega kofička napolnilo obe sobi

»Delaovskega bralnega društva«. Prav tedaj se je vrnil tudi Julče Novak in ko je stopil v sobo, so ga vsi burno pozdravili in takoj je bil izvoljen za novega starosta. Takega občnega zbora v Idriji zlepa niso imeli. Leta 1920 je bil dosežen višek: društvo je tedaj štelo nad 700 pripadnikov, med njimi 105 telovadcev, 60 telovadk in nad 500 naraščajca. V ospredje je vedno bolj silila mladina, ki je v društvo prinašala tudi naprednejši duh. Pred italijansko policijo so morali mnogi zbežati v staro Jugoslavijo, med njimi bivši starosta Gangl in načelnik Julče Novak. Toda na njihovo mesto so stopali vedno novi in mladi pripadniki. Italijanska tajna policija je vzela na piko predosem društvene voditelje, kljub temu pa so se opisali v društvo predosem mnogi profesorji tedanje realke, ki so mnogo pripomogli tudi k idejni vzgoji članstva z mnogimi predavanji. Začele so se hitre preskave v društvo in pri društvenih odborikih. Pri nastopih so morali zamenjati telovadne kroje z belimi kroji, ki so jih nosili tudi italijanski telovadci. Tudi temu so morali spremeniti in nastalo je »Telovadno društvo«.

LETA 1926 DRUŠTVO RAZPUSČENO ZARADI »PROTIITALIJANSKEGA« DELOVANJA

Zadnji občni zbor je bil 9. januarja 1926. Tega leta je bil tudi zadnji nastop. Avgusta 1926 je odšla na osesokoli »zlet v Pra-

go še deputacija društva, ki pa ni mogla več javno nastopiti. Dne 15. oktobra 1926 je bilo društvo razpuščeno z utemeljitvijo, da razvoja protiitalijanske delovanje. Pri vseh vidnejših funkcionarjih so bile izpržene hitne preiskave, kjer je policija odnesla in uničila prav vse, kar je spominjalo na društveno delovanje, ker je okupator želel zabrisati sledove vsega, kar je spominjalo na slovenski značaj pokrajine. Tedaj so gorele grmade slovenskih knjig in arhivov, ki so spominjale na srednjeveško inkvizicijo. Ob njih pa so oriskali in divjali fašisti, pijani nadozdevne zmagi nad ubogim slovenskim ljudstvom.

PIROVA ZMAGA FASIZMA

V svojem zmagoslavlju pa so se temeljito zmotili. Ljudstvo ni moglo biti premagano. Člani društva so se še vedno sestajali na tajnih pomenkih in kovali načrte za bodočnost. 13. januarja 1941 je prišel v Idrijo organizator Osvobodilne borbe Franc Platša, ki je pozval k sodelovanju in v aktivno borbo tudi idrijske sokole. Naletel je na pripravljen teren in našel ljudi, ki so se takoj odzvali novemu klicu za borbo proti fašizmu.

Idrija je bila tudi med prvimi, ki je takoj po vojni obnovila telesnovzgojne tradicije, ki so bile prepjene z novim duhom in novimi cilji, katere danes razvija predvsem dvoje telesnovzgojnih društev TVD »Partizan« in SD »Rudar«.

Proslave 60-letnice pripravlja poseben odbor in se bodo začele dne 31. maja ter končale v nedeljo 2. junija z raznimi okrajnimi tekmovanji in velikim javnim nastopom, na katerega so bila povabljeni tudi vsa društva »Partizan«, katerih predniki so nekdanji pripadali idrijski župi.

Idrija

DNEVNE NOVICE

Danes sveže morske ribe v ribarnici.

ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA
za nočne obiske na bolniškem domu od 18. do 23. maja - nočna od 20. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih ves dan:
Zdravstveni dom Center: dr. Trtik Albert, telefon 20-456, Cankarjeva št. 87, v odsotnosti zdravnika klicati telefon LM 30-200.
Zdravstveni dom Bežigrad: dr. Peče Henrik, Milčinskoga 69, telefon 21-323.
Zdravstveni dom Šiška: dr. Sajevec Mihael, Cernetova 31, telefon 21-131.
Zdravstveni dom Vič: dr. Jagodica Boris, Rožna dolina cesta 13/1a, telefon 22-457, v odsotnosti zdravnika klicati telefon št. 21-319 ali 23-372. Nedeljska dežurna služba v ambulanti Mirje - Rimska cesta 31, od 8 do 14, tel. 21-797.
Zdravstveni dom Rudnik: dr. Leskovic Bogdan, Opekarska 8, tel. 21-829, v odsotnosti zdravnika klicati telefon LM 20-500. V soboto dežurna služba že od 18 dalje.
Zdravstveni dom Moste: dežurni zdravnik dr. Kurbus Janja, Krekova 5, telefon 31-359. V odsotnosti zdravnika klicati telefon LM 30-300.

Sprejem na srednjo vzgojiteljsko šolo v Ljubljani. Za sprejem v I. letnik Srednje vzgojiteljske šole lahko zaprosijo dijakinje, ki imajo veselo do vzgojiteljskega poklica (za predšolske otroke) in ki so vsaj z dobrim uspehom dovršile nižjo gimnazijo ali osem razredov obvezne šole. Kandidatke naj vložijo prošnjo za sprejem na vzgojiteljsko šolo preko svoje šole, ki naj prošnjo doda oceno o dijakinjevem razvoju. To prošnjo naj pošljejo potem preko občinskih svetov za prosveto na Srednjo vzgojiteljsko šolo v Ljubljani. Občinski svetovi za prosveto sami ocenijo primernost prošnje za bodočo vzgojiteljsko poklic. - Prošnje morajo biti opremljene s kolokom 30 dinarjev državne takse in 20 din. mestne takse. Priloge: zadnje sprebravlo, rojstni list in kratak življenjepis. Šole oziroma občinski svetovi za prosveto naj izpolnijo prošnje pošljejo na Srednjo vzgojiteljsko šolo, Ljubljana, Vodna cesta 37, do vključno 8. junija. Začetek sprejemnega izpita (slovenščina, matematika, preizkušnja posluš in zdravstveni pregled) bo 11. junija ob 8 zjutraj. Izpit traja štiri dni. - Ravnateljstvo.

Pododbor ZROJ terena »Tone Tomšič« poziva vse rezervne oficirje terena na tekmovalno zračno puško. Tekmovalno bo od 20. do 22. maja v Dornu JLA dnevno od 15 do 18. s sledečim rasporedom: za rezervne oficirje v priložnosti od A-H 20. maja, od I-P 21. maja, od R-Z 22. maja. Obveščamo cenjene goste, da ukinjamo z 18. majem 1957 nočni lokal. Vabimo k obisku vrta, kjer bo igral plesni orkester. - Uprava gostinskega podjetja »Rio«.

Aktiv ljubljanskih srednješolskih profesorjev glasbe vjudno vabi na koncert mešanega pevskega zbora I. gimnazije iz Celja, ki je eden najboljših mladinskih mešanik zborov v Jugoslaviji. Koncert bo v ponedeljek, 20. maja ob 16 v veliki dvorani Slovenske filharmonije. Dirigent zbora je prof. Egon Kunelj.

KINO »UNION«

Francoski barvni film
Šentjernejska noč
Brez tednika. Predstave ob 13.30, 16, 18.30 in 21. Ob 10 je matinea istega filma. V glavni vlogi Jeanne Moreau. Prodaja vstopnic od 9 do 11 ter od 12.30 dalje.

GLEDALIŠCA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE DRAMA
Nedelja, 19. maja ob 20: Axelrod: »Sedem let skomin«. Izven in za podelje.
Ponedeljek, 20. maja: Zaprt.
Torek, 21. maja ob 20: Potrč: »Kredif«. Gostovanje ljubljanske Drame na Seterinjem pozorju v Novem Sadu. Sreda, 22. maja: Zaprt.
OPERA
Nedelja, 19. maja ob 20: Verdi: »Trubadur«. - (Gostovanje sopranistke Hilde Höll in tenorista Oskarja Zornika.) Izven in za podelje.
Ponedeljek, 20. maja ob 20. II. operni večer Akademije za glasbo, s sodlovanjem simfonijskega orkestra Radia Ljubljana. (Vstopnice so v prodaji v Operi.)
Torek, 21. maja ob 20: Verdi: »Traviata«. Izven in za podelje.
Sreda, 22. maja ob 20: Puccini: »Madame Butterfly«. Gostovanje Valerije Heybalove. Izven in za podelj.
Za obe izvenabonmajski predstavi: »Traviata« v terek in »Madame Butterfly« v sredo, z gostom Valerijo Heybalovo, so v prodaji vstopnice že danes od 10.30 dalje.

KINO »KOMUNA«

Ameriški film
Upornik
Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 je matinea istega filma. V glavni vlogi Gary Cooper in Patricia Neal. Prodaja vstopnic od 9 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »SLOGA«: franc. film »Ko bi vsi fantje sveta«. Brez tednika. - Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 je matinea istega filma.
KINO »VIC«: premiera amer. barvnega filma »Poslednji Komanč«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V gl. vlogi Broderick Crawford.
KINO »SOCA«: angl. film »Žena na ladji«. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 9 do 11 in od 14 dalje.
LETNI KINO »BEŽIGRA«: amer. barvni film »Klic M za umor«. Predstava ob 20. V gl. vlogi Grace Kelly. Danes zadnjičkrat. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.
MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8, predvaja poljski film »Pokolenje«. Predstave so danes ob 10, 15 in 17.
KINO »LITOSTROJ«: ameriški barvni film »Bosonoga grofica«. Predstavi ob 17 in 20. V gl. vlogi Humphrey Bogart, Ava Gardner, E. O'Brien in Rossano Brazzi. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave. Danes zadnjič.

MATERE IN OČETJE, PRISLUHNI!

Proti kozam bodo cepilni vsi vaši otroci, rojeni leta 1956, 1955 in starejši do treh let. Cepjenje izvajajo že doječi otroški dispanzerji (posvetovalni oči občinski zdravstveni domov po razporedu, objavljenem v časopisih dneva 5. maja 1957. Za cepjenje v občini Moste in Rudnik objavljamo dodaten razpored cepjenja, ki ga izvedate tudi iz obvestil v ljubljanskem radiu. Kraj in čas je objavljen točno na vablilih, ki ste jih večinoma prejeli za svoje otroke.
Občina Ljubljana - Moste: Zdravstveni dom, Krekova ulica 5. Cepjenje: 20. 21. 22., 23. in 24. maja od 15. do 17. ure.
Občina Ljubljana-Rudnik: Dom OF - Dolenjska cesta 35 b. Cepjenje: 20. in 21. maja od 15. do 18. ure.
Rudnik - osnovna šola: Cepjenje: 20. maja od 15. do 18. ure.
Barje - osnovna šola: Cepjenje: 20. maja od 15. do 18. ure.
Skofljica - ambulanta: Cepjenje: 20. in 23. maja od 15. do 18. ure.
Ig - ambulanta: Cepjenje: 27. maja od 15. do 17. ure.
Iška vas - osnovna šola: Cepjenje: 27. maja od 15. do 19. ure.
Tomšič - osnovna šola: Cepjenje: 27. maja od 15. do 19. ure.
Željmlje - osnovna šola: Cepjenje: 28. maja od 16. do 17. ure.
Golo - osnovna šola: Cepjenje: 28. maja od 17. do 18. ure.
Zapotok - osnovna šola: Cepjenje: 28. maja od 18. do 19. ure.
Pregled cepilnih otrok in izdaja potrdil bo na vsakem cepilnem mestu točno po enem tednu. Tedaj bodo cepilni tudi event. zamudniki. Za sedaj opozarjamo vse starše, da bodo otroci pod starih tednih poklicani za cepjenje proti davici in tetanusu.
Higienska postaja Ljubljana.
Ravnateljstvo Gozdarske srednje šole v Ljubljani, Milčinskoga 7a, sporoča: Sprejemni izpiti za vpis v I. letnik slovenske, matematicke in botanike bodo dne 19. in 21. junija ob 8 zjutraj. Prošnje (kolokovano s 30 din. drž. takse in 20 din. takse OLO Ljubljana) je vložiti do 5. junija 1957. Prošnje je priložiti: sprebravlo o dovršeni nižji gimnaziji, rojstni list, zdravniško potrdilo o sposobnosti za gozdarsko službo in kratak življenjepis. Dopolniti starost do 18 let. - Sprejeti bodo kandidati, ki bodo bolje izpolnjevali sprejemne pogoje. Šola ima svoj internat. - Ravnateljstvo.
Pogoje z obraza zagotovo opravite s kremo »EVELINE« proti pegam! - Dobite jo v drogerijah v Ljubljani, Mariboru in Kranju!

Objava pogojev za sprejem novincev v I. letnik Ekonomske srednje šole v Ljubljani.

Prešernova c. 6, za šolsko leto 1957/58: 1. da so uspešno došli nižjo gimnazijo ali zadnji razred osemletke, kar morajo dokazati z letnim spričevalom; 2. da so dopolnili najmanj 14 let starosti in da niso starejši od 17 let; 3. da se prijavijo k sprejemnemu izpitu od 27. maja do 6. junija 1957 s pisмено prošnjo, ki jo kolokuje s kolokom za 20 din. državne takse in za 20 din. takse OLO Ljubljana. Poleg spričevala mora prošnji biti priloženi tudi rojstni list; 4. da bodo v času od 19. do 21. junija pri Ekonomski srednji šoli v Ljubljani uspešno opravili sprejemni izpit iz slovenskega jezika, matematike in iz tujega jezika, ki so se ga doslej v gimnaziji učili. V primeru velikega števila kandidatov bodo pri sprejemanju uživali prednost otroci borcev NOV in žrtev fašističnega nasilja, dijaki z odličnim in prav dobrim učnim uspehom. - Ravnateljstvo.
Razpis natečaja fakultetnega sveta Medicinske fakultete v Ljubljani - v smislu 24. 27. in 29. člena splošnega zakona o univerzah za ponovne in nove litve univerzitetnih učiteljev, ki je bil objavljen v »Ljudski pravici« dne 12. maja t. l., popravljamo in toliko, da razpisujemo mesto izrednega profesorja ali docenta za ustne bolezni in parodontoz ter mesto izrednega profesorja ali docenta za fiksno protetiko in ne in mestu docenta za omenjena predmeta, kot je bilo pomotoma navedeno v omenjenem razpisu. - Dekanat Medicinske fakultete.

PREDAVANJA

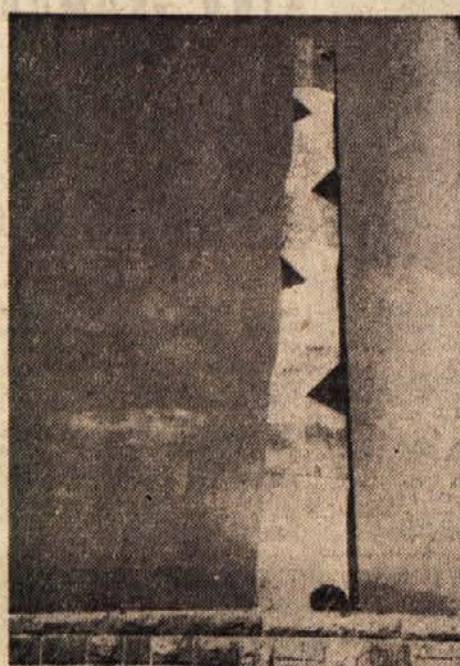
Geografsko društvo Slovenije bo priredilo v ponedeljek, 20. t. m. ob 20. uri v balkonski dvorani na Univerzi predavanje z naslovom »Geografska regija Poljske«. Predaval bo dr. Jerzy Kondracki, profesor geografije na varšavski univerzi.
Znani strokovnjak za probleme hipotermije in endokrinologije dr. A. S. Parkes, znanstveni sodelavec Nacionalnega inštituta za medicinska raziskavanja v Londonu in član »Royal Society«, bo mel v okviru Prirodoslovnega društva dve predavanji v Ljubljani, in sicer v torek, 21. maja ob 19.30 v predavalnici Interne klinike Medicinske fakultete »O vplivu zelo nizkih temperatur na žive celice« in v četrtek, 23. maja ob 19.30 v Patofiziološkem inštitutu Medicinske fakultete (vzhod z Zaloške ceste) »O hlajenju in zmrazovanju celih živali«. Obe predavanji spremljajo film in diapozitivi. Predavano bo v angleščini. Predavanje bo sproti prevajano oz. bo pred predavanjem prečitani slovenski povzetek. - Vabimo vse zainteresirane (zdravnike, veterinarje, agronome, biologe, dr.), kakor tudi študente višjih letnikov, da se ob izredno zanimivih in aktualnih predavanjih udeležijo.
Klub kulturnih delavcev in Društvo arhitektov vabita svoje člane na predavanje ing. arch. Oskarja Payerja: »Die soziale Wohnkultur in Wien«. Predavanje (z diapozitivi) bo v torek, 21. maja ob 20.
Filozofski oddelk Prirodoslovnematematične in filozofske fakultete vabi na predavanje, ki ga bo imel znani lingvist prof. Giacomo Devoto, z univerze v Firenci, v ponedeljek, 20. maja ob 18 v zbornični dvorani univerze. Naslov predavanja: »L'expansion des peuples indo-européens et les Balcanes«. - Vstop prost.
Slovensko zdravniško društvo vabi vse zdravnike in medicinske višjih sestrom na predavanje ing. Fūrnissa iz Lūbecka: »Problemi moderne naroke in umetnega dihanja z demonstracijo serije najnovejših aparatov«. - Predavanje bo v ponedeljek, 20. maja ob 19.30 v predavalnici Interne klinike v Ljubljani.
Slovensko kemijsko društvo, sekcija za molekularno spektroskopijo in spektrokemijo, obvešča svoje člane in vse zainteresirane, da bo v četrtek, 23. maja predaval tovaršč. ing. Janez Perman, strokovni sodelavec Inštituta Jožef Stefan, o temi: »Uporaba spektroskopskih metod v zapadni Evropi«. - Predavanje bo v predavalnici Kemijskega inštituta »Boris Kidrič« Ljubljana, Hajdrihova 19, ob 18. uri.

PUTNIK SLOVENIJA

»Putnik« Slovenija obvešča - izlet po domovini: Plivska jezera: v soboto, 25. maja dvodnevni avtobusni izlet z odhodom iz Ljubljane ob 3. Druzi dan izleta počitek v Crkveni. - Logarska dolina: v nedeljo, 26. maja pridenjamo stalne enodnevnne avtobusne izlete. Odhod iz Ljubljane ob 7 zjutraj, povratek iz Logarske doline ob 17. - Priljave za izlet v Logarsko dolino na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Plivskih jezer (18 jezer), zanimivosti na Plivska jezera sprejema poslovalnica v Ljubljani do zaključnega števila udeležencev. Zato pohitite s prijavi. - Posebna ugodnost. V času vaših potitnje se udeležite šestdnevne avtobusne izleta v Makarsko, ki ga prirejamo od 3. do 7. junija. Poleg bivanja v Makarski boste videli tudi lepoto Pliv

Občinski praznik občine Borovnica

Pred petnajstimi leti

Meglenega majskega jutra je bilo, ko so se razmestili borci druge čete Šerčerjevega bataljona vzdolž železniške proge pod vasjo Preserje in napeto prisluškovali hropenju bližajočega se vlaka. Lokomotiva je udarila v zaseko in s truščem se je ustavil vojaški transport italijanske soldateske, namenjene na vzhodno fronto. Mitralski ječ Veljko je udaril prvi po njih, za njim pa vsi v zasedi.

Do zob oboroženih fašistov pa je bilo za majhno četo vendarle preveč. V popoldanskih urah so se Šerčerjevci umaknili. Pod njihovo zaščito pa se je umaknilo pred krvi lačno čredo črnosrajčnikov tudi prebivalstvo vasi Kamnik, Preserja in okolice. Okupator je pokazal takrat, kaj zna! Vas Kamnik se je zavila v sam steber črnega dima, visoki ognjeni zublji pa so rušili v prah domačije.

Pol vasi je takrat pogorelo do tal. V plamenih je končalo življenje tudi šest starejših vaščanov, ki so morda podvomili v to, da bi jih okupator mogel tudi nedolžne sežgati pri živem telesu.

To je bilo 19. maja 1942, in še istega dne je druga četa Šerčerjevega bataljona krimskega odreda večkratno narasla. Dolga vrsta borcev se je pridružila četi.

Vse do velike italijanske ofenzive je bilo skoraj vse področje bivše občine Preserje osvobodeno ali kontrolirano ozemlje, na katerem je izvrševal vso oblast izvoljeni narodnoosvobodilni odbor. Neustrašni borci druge čete — 35 po številu — so prve dni junija po celodnevni borbi za osvobodeno ozemlje pognali z jurišem tisoč dve sto Italijanov v paničen beg do Ljubljane. Za to znago sta v tej borbi padla njen komandir Pavle Mikuš-Bolte in mitralježec Veljko.

Njima kot ostalim padlim borcem v slavo, poznejšim rodovom pa v spomin, se dviga nad Preserjem obelisk z imeni borcev, padlih za svobodo, ki jih naš narod ne bo nikoli pozabil.

Borovniški lesni kombinat

V težnji, da se organizira lesno-industrijska proizvodnja od hlodovine do končnih izdelkov, je nujno potrebno, da se do sedaj raztreseni obrati osredotočijo v eno podjetje, predvsem pa, če obstoja surovinska baza. V Borovnici ima lesna industrija že tradicijo, saj je obratovalo že pred vojno na teritoriju občine šest polnojarmerikov in dve tovarni. Lega Borovnice je v središču gozdnega okolja in ob železniški progi.

Zaradi boljšega izkoriščanja in gravitacije gozdnega zaledja v borovniško smer gradijo gozdno cesto Borovnica—Strmec—Begunje, pripravljajo pa tudi cesti Borovnica—Rakitna in Borovnica—Pokojišče. Take pogoje ima Lesnoindustrijski kombinat v Borovnici, katerega dograjuje podjetje LIP Ljubljana. Kombinatu obsega štiri stavbe z lastnim parnim agregatom in lastno transformatorsko postajo.

O bodoči produkciji in obsegu pa nam je direktor LIP-a, tov. Madolt Anton povedal takole: V tem kombinatu nameravamo izdelovati nov tip standardnih lamelnih vrat, lamelni parket in furnirsko embalažo. Teh proizvodov pri nas še ne izdelujejo in imajo na pr. lamelinarna vrata to prednost, da je potrošnja lesa manjša, nastopajo manjše defor-

kvadratnem metru za 1400 dinarjev cenejši od običajnega. Slabšo hlodovino bomo luščili v furnirje, iz katerih bomo na specialnih strojih izdelovali embalažo. Izkoristek hloda je pri tem postopku 82 odstoten, pri dosedanjih izdelavi embalaže pa je bil v najboljšem slučaju 50 odstoten. Ta embalaža bo cenejša, ker bo

lit. Proizvodnja je danes še pol-industrijska, s preselitvijo v nove prostore pa bodo dani vsi pogoji za polno obratovanje. Izdelujejo: navaden črn bakelit za stiskanje, bakelit za brizganje, elektro bakelit in tekstilni bakelit, ki so vsi prvostvorne kvalitete, in se že sedaj zanimajo zanj kupci iz cele države, ker je tudi

Les, eden izmed glavnih virov dohodkov kmečkega prebivalstva.

Kmetijstvo in komunalna dejavnost

Predsednik občine tov. Janez Cerin je prispeval naslednje:

— Občina Borovnica je ena izmed manjših in šteje 4533 prebivalcev, od teh 1833 kmetov.

Površinsko meri 10.111 ha. Od tega je 8045 ha gozda, 3732 ha njiv, travnikov in pašnikov, 331 ha pa je nerodovitnega sveta.

— 5 kmetijstvom se preživlja v občini 40% občanov, nad polovico pa jih živi od zaposlitve v industriji in drugih panogah gospodarstva.

— Kar 60% površine je poraslo z gozdom, ki je močan vir dohodkov kmečkemu prebivalstvu. Zaostajata pa poljedelstvo in živinorejstvo iz doloma razumljivih vzrokov. Umetna gnojila vse premošno uporabljamo in tudi kolobarjenje je še dokaj neznano. Traktor, ki bi nam na prvi pogled lahko mnogo koristil, pa je na močvirnih barjanskih tleh neuporaben.

V živinoreji prevladuje govedoreja. Vso skrb bo treba posvetiti višji molznosti krav, katere dananjši povpreček se giblje med 1400 in 1500 litri. Da živinoreja ni na višji stopnji, je glavni vzrok v neustreznem krmiljenju živine, v prenehanju uporabi močnih krmil, in pa v slabih, nesodobnih hlevih. To so tudi vzroki obolevnosti in pomankanju plemenske živine.

Naše prizadevanje je usmerjeno tudi v strokovno izobraževanje kmečkega prebivalstva, kar naj bi bila v bodoče ena najvažnejših nalog kmetijskih združenj ter kmečko-nadaljevalnih šol.

Glede komunalne dejavnosti je tov. predsednik dejal: Vsem poznan borovniški viadukt je med svetovno vojno prizadeljal zlasti Borovnici precej težkih ur in mnogo škoda. Ta objekt so neprestano bombardirali, kar je povzročilo ogromno gospodarsko škodo posameznikom, kot tudi škodo na komunalnih napravah. Poleg tega je okupator opustošil in požgal hrbovske vasi. Svoboda je naša Borovnico porušena. Prebivalstvo se je takrat z vso postrvovalnostjo lotilo obnove hiš in gospodarskih poslopj. Da bi lahko odstranili viadukt in s tem tudi vse posledice, so začeli graditi takoj po osvoboditvi tudi železniško progo Preserje-Borovnica. S to gradnjo pa je nastala zopet kopica problemov v zvezi z gospodarstvom in komunio. Kot progla sam, tako tudi podvoz, mostovi, in poti ob njej zahtevajo predpise in odpise zemljišč, kar povzroča mnogo skrbi in tudi huđe krvi. Takih težav in izdatkov, ki so bili sicer neobhodni, ne pa tudi zaželeni, marsikje niso imeli in so lahko izboljševali to, kar je že obstajalo, medtem ko je naša občina

občini. Vodovod je ena najvažnejših komunalnih naprav v občini, ki pa bo terjala mnogo sredstev. Le, če bomo tesno povezani med seboj bomo kosa tudi tej veliki in važni nalogi.

Za današnjo potrebo, posebno pa razvijanje same Borovnice in dograditev lesnega kombinata odločno narekujejo gra-

Tov. Kocjan, predsednik Svobode Podpeč

ditev zdravstvenega doma, kar je prebivalstvo ocenilo pravilno in podprlo s tem, da je prostovoljno prispevalo v ta namen še okoli 200 m³ lesa. Občinski odbor je namenil za dom 1 milijon dinarjev, prav tako vsoto pa tudi Zavod za socialno zavarovanje v Ljubljani.

Prav tako bo potrebno v bodočnosti misliti tudi na zdravstveni dom v Podpeči, kjer ambulanti, ki se nahajata v sindikalnem domu, tudi nimata primernih prostorov.

Tudi o našem šolstvu je potrebno reči nekaj besed. V občini imamo 1 nižjo gimnazijo, 3 osnovne šole in 1 otroški vrtec, obiskovalcev pa je 592. Šolsko poslopje v Borovnici je staro že nad 100 let. Po prvi svetovni vojni je bilo dozidanih nekaj šol-

Prosvetnega osebja nam primanjkuje, sicer pa je učni uspeh v celotnem okviru zadovoljiv. Bil pa bi lahko še boljši, če bi bila povezava staršev z vzgojitelji tesnejša.

Več vanga tega je razvidno, da so tako pred Občinski ljudski odbor, kakor tudi pred naše občane na tem polju dejavnosti postavljena velika naloga, ki jim bomo prav gotovo kos, če nas bo pri njihovem izpolnjevanju vodila misel razsodnosti in medsebojnega sodelovanja.

POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA

Sredi Borovnice, pod nekdanjim viaduktom, kjer je še pred desetimi leti rasla trava, stoji danes lepa stavba — zadrufni dom. Začetek kmetijskih združenj je bil skromen, toda s pametnim

teh zemljišč. Aktivno in organizirano delajo živinorejski, čebelarški, poljedelski in sadjarski odsek. Zadrufe redno preskrbujejo svoje člane in okolico z umetnimi gnojili, semeni, kemičnimi

Za občinski praznik Borovnice 19. maj 1957 čestitajo vsem občanom in jim želijo uspeha v bodočem delu

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
OBČINSKI KOMITE ZKS
OBČINSKI ODBOR SZDL
OBČINSKI ODBOR ZB NOV
OBČINSKI KOMITE LMS
OBČINSKI SINDIKALNI SVET
OBČINSKI ODBOR ZRO

in delovni kolektivi podjetij na območju občine.

gospodarjenjem je zadruga nezadržno rasla. Poleg zadrufnega doma je bila zgrajena moderna klanivnica, hladilnica za meso in elektrostrojne delavnice z izdatnim strojnim parkom.

Vso skrb pospešajo zadrugi v Borovnici, Preserju in na Jezeru pospeševanju kmetijstva. Tudi po besedah zveznega poslance tovariša Andreja Petelina je kmetijstvo osnovni problem občine, kajti večina obdelovalne zemlje je na barju, ki ga je treba meliorirati. V zadnjih letih je bilo že precej napravljenega v cilju smotrne obdelave in izkoriščanja

preparati, nabavljajo plemensko živino itd. Borovniška zadruga pa je svojim čebelarjem postavila tudi matično plemenilno postajo pod Strmcem.

Vse tri kmetijske zadrufe Borovnica, Preserje in Jezero so lahko ponosne na vidne rezultate svojega dela.

Borovniška zadruga je v skrbi za vzgojo mladih zadrufnikov organizirala tudi kmetijski tečaj.

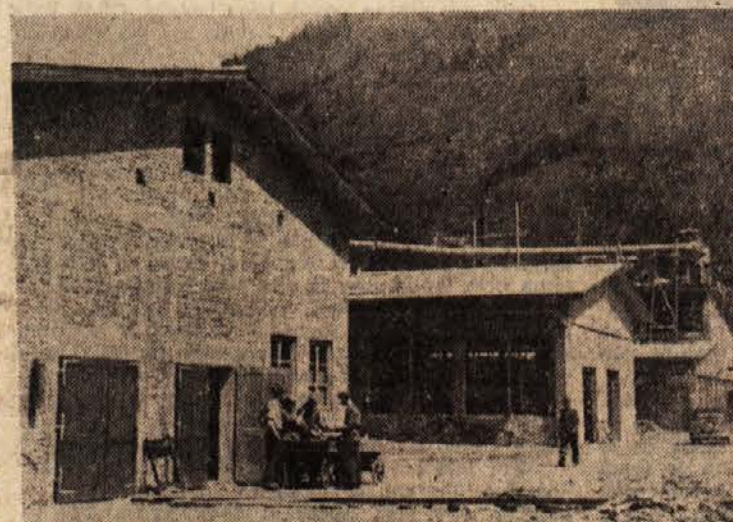
Svoboda-Podpeč

O delovanju kulturno-prosvetnega društva Svoboda v Podpeči je njen predsednik, tovariš Kocjan povedal sledeče:

Ustanovili smo »Svobodo« marca 1955 leta, ko je na občnem zboru sodelovalo 100 ljudi. Fevski zbor in dramska sekcija sta bila pionirja kulturno-prosvetnega dela v družini. Danes po 2 letih dela ima društvo razen omenjenih dveh, še sledeče sekcije: godbeno, šahovsko, kegljsko, ljudsko uni-verzo in knjižnico. Vansko leto smo organizirali tudi plesno šolo. Imamo skoro 500 članov. Samo pevski zbor šteje 48 aktivnih pevcev, ki so po večini delavci iz Podpeške okolice.

Uspeh ni izostal. Dramska skupina, kot pevski zbor imata za seboj lepo številno nastopov, njihove kegljače poznajo v Ljubljani, Kranju in drugod. Podpečki orkester pa je začel na vsaki plesni prireditvi.

»Vse to pa ni šlo kar po maslu in moram reči je zaključil tov. Kocjan, sda sta delavski svet in sindikalna podružnica tovarne vedno pokazala razumevanje in nudila pomoč pri reševanju družvenih težav.«

Del poslopj lesnega kombinata Borovnica, ki jih je zgradilo Gradbeno podjetje Borovnica

Lesna predelovalna industrija Podpeč

Na levem bregu Ljubljane so razpostavljene v Podpeči stavbe Lesno predelovalne industrije. Manjši obrat je bil na tem mestu že pred vojno. Takoj po vojni sta začela obratovati stolarna in polnojarmerik z okoli 50 zaposlenimi delavci. Od takrat se tovarna neprestano veča in izpopolnjuje. Ze konec leta 1945 se je število zaposlenih dvignilo na 140. Asortiment proizvodov stolarnarje je bil spocetka skromen. Obsegal je v glavnem navadne stole, vrtno garniture in zaboje. V naslednjih letih je podjetje začelo izdelovati tudi ležalne stole, več vrst obešalnikov za obleko in drugo.

Do leta 1950 so na novo zgradili tri velika poslopja. Enain-

dvajsetega septembra istega leta je izvolilo 209 zaposlenih delavcev svoj prvi delavski svet, ki je skupno z upravnim odborom nadaljeval in zastril borbo za kakovost in večjo storilnost. Povečanje proizvodnje pa ni posledica novih investicij, temveč nenehna iskanja in izkoriščanja notranjih rezerv. Brez dvoma je pripomogla k uspehu tudi strokovna in splošna vzgoja članov kolektiva.

Število zaposlenih se je večalo. Količine odpredljenega blaga so se množile, izbira proizvodov pa se je naglo širila. Letos zaposluje tovarna že 450 ljudi, proizvaja pa več kot 160 vrst obešalnikov za obleko, nadalje 50 vrst raznih miniaturnih zložljivih stolčkov in mizic, več vrst ležalnih stolov, gospodinske pripomočke vseh vrst, servirne pladnje itd. Zal pride le malo teh proizvodov na domači trg, kajti kakovost teh izdelkov je zaslovela po svetu bolj kot doma. Tovarna je premajhna, da bi lahko zadostila inozemskim naročilom, saj zajema samo izvoz v ZDA trenutno 40% vse proizvodnje, ostala pa se porazdeli na Anglijo, Nemčijo in Holandijo.

Povedati je treba, da je kolektiv z lastnimi sredstvi zgradil novo moderno sušilnico za les, dovršil in izpopolnil ventilacijo v obratih, oskrbel centralno kurjavo po vsej tovarni, uredil kopalnice, kanalizacijo, opremil zobno in splošno ambulanto s potrebnimi instrumenti ter rentgen-skim aparatom, si omislil razglasno postajo, dopolnil telefonsko mrežo, si sezidal sindikalni dom ter vsestransko pripomogel k hitrejšemu razvoju celotnega podpeškega področja.

Delavke v LPI Podpeč pridno sestavljajo zložljive stolčke

morala tako rekoč pričeti znova. Vendar je bilo kljub temu izvršenih že precej del, kot n. pr. regulacija Borovnišnice, urejanje kanalov, cest in mostov. Popravila železnih zgradb in vodovoda v Brezovici pa bomo dokončali še to leto. Važnani sami so zbrali že precejšnjo sredstva za vodovod. Za letos predvidevamo tudi ureditev državnih hiše na Pokojišču, ki bo služila javnim koristim. Za vodovod v Brezovici in za ureditev hiše na Pokojišču bomo porabili večji del sredstev iz postavke izven gospodarskih investicij občine.

Letos jeseni bo predvidoma izdelan idejni načrt vodovoda za vse ostalo področje občine. Tedaj bo nujno potrebno ustanoviti vodovodno skupnost, h kateri bomo vključili pritegniti sleserno gospodarstvo v

skih prostorov. Sedaj komaj še zadostuje potrebam: pouk je v dveh izmenah, učilnica pa so vsa dan polno zasedena. Tudi šolsko poslopje v Preserju ne odgovarja več šolskim potrebam in je ena učilnica v Zadrufnih prostorih. Šola na Jezeru pa je nova.

Z novo šolsko reformo se postavlja pred nas resno vprašanje šolskih poslopj. Edino v Borovnici bi se zaradi razpoložljivih prostorov lahko prešlo na nov sistem. Dograditev lesnega kombinata, pa bo tudi na šolo vplival in sicer s porastom števila šolnoveznih otrok. Stara stavba v kratkem ne bo več zadostovala potrebam in bo v bližnji bodočnosti na dnevnem redu tudi novo šolsko poslopje, tako v Borovnici, kakor tudi poslopje za preserško področje.

DROBNI OGLASI

ZAPOSILITEV

NAMESCENEC z večletno prakso, vešč vseh del v administraciji, išče zaposlitev. - Ponudbe pošljite na ogl. odd. LP pod "Namescencem", 2639-Z

PEKOVSKI POMOČNIK, priden, vreden in zanesljiv, išče zaposlitev v Ljubljani. Ponudbe pošljite na ogl. oddelku LP pod "Pek-", 2734-Z

FOTOGRAFSKA POMOČNICA srednjih let, z večletno prakso - išče primerno zaposlitev. Ponudbe pošljite na oglasni oddelku LP pod "Fotografska pomočnica", 2735-Z

TAFETNIK išče zaposlitev v svoji stroki. Ponudbe pošljite na oglasni oddelku LP pod "Tafetnik", 2739-Z

ZLATARSKI POMOČNIK išče zaposlitev v svoji stroki. Ponudbe pošljite na oglasni oddelku LJudske pravice pod "Zlatar-", 2740-Z

POMOŽNEGA DELAVCA iščemo. Služba je v Slovenskem Primorju. Ponudbe pošljite na oglasni oddelku LP pod "Delavec-", 2762 Z

STROJNEGA INŽENIRJA iščemo. Plača po dogovoru. Služba je v Srbiji. Samsko ali družinsko stanovanje zagotovljeno. Ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite na oglasni oddelku LP pod geslom "Strojni inženir-", 2763 Z

KLETARJA iščemo. Služba je na Gorenjskem. Samsko stanovanje zagotovljeno. Ponudbe pošljite na oglasni oddelku LP pod "Kletar-", 2764 Z

PRAVNEGA REFERENTA iščemo. Služba je v Slovenskem Primorju. Interesenti s popolno srednjo šolo in prakso v upravni službi naj pošljejo kolkovano ponudbo na oglasni oddelku LP pod geslom "Pravni referent - I.", 2765 Z

MEDICINSKO SESTRO iščemo. Plača osnovna in dopolnilna. Pismene ponudbe pošljite na oglasni oddelku "Ljudske pravice" pod "Medicinska sestra - D.", 2766 Z

SLUŽBO GOSPODINJSKE POMOČNICE dobi pridno in pošteno dekletko, ki ima veselje do otrok. Javiti se v Uradu za najdene predmete na žel. postaji v Ljubljani - tov. Anici Hrovati, 1641 Z

TRGOVSKEGA PODJETJE "Sadje-zeleznjava", Ljubljana, Dolničarjeva 4, išče dva skladišna delavca in šoferja za tovorni avtomobil. Nastop lahko takoj, 1646 Z

MESTO ASISTENTA za matematiko in geometrijo razpisuje Svet Prirodoslovno matematično filozofske fakultete v Ljubljani. Prijave sprejema tajništvo fakultete 14 dni po objavi v Uradnem listu LRS. - Tajništvo Prirodoslovno matematično filozofske fakultete, 1644 Z

MIZARSKEGA POMOČNIKA - takoj sprejme Bukovec, Mencingerjeva 33 - Ljubljana, 1653 Z

REMONTNO PODJETJE v Ormožu razpisuje mesto računovodje gradbene in obrtne stroje z večletno prakso v gradbeni in obrtni stroki. Plača po tarifnem pravilniku oziroma dogovoru. Nastop službe po možnosti do 1. junija 1957 ali po dogovoru. Začasno samsko, pozneje družinsko stanovanje zagotovljeno. - Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega službovanja dostavite priporočeno na: Remontno podjetje - Ormož, 1620

OMARO, kombinirano, iz orehove korne, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Interesenti naj pošljejo svoj naslov na oglasni oddelku LP pod "Omara-", 3154 P

MOTORNO KOLO, 250 ccm, znamke NSU, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Naslov v podružnici LP v Celju, 3153 P

UMIVALNO MIZO ugodno prodam. Interesenti naj sporoče svoj naslov na oglasni oddelku LP pod "Umivalna miza-", 3151 P

RADIO znamke Kosmaj ugodno prodam. Interesenti naj pošljejo svoj naslov na oglasni oddelku LP pod "Kosmaj-", 3152 P

MLINARI POZOR! Prodamo že rabljene trierje, ostale mlinске stroje, dele teh strojev, razne jermenice, gurte, platnene vreče po 50 kg in mlinški potrošni material. Stroji in ostalo se nudi interesentom po izredno nizkih cenah. - Mlinška industrija - Ljubljana, Likozarjeva 3, telefon 30-522 in 31-373, 1619

PRODAM skoraj novo "Vespa", - Ponudbe na naslov Angel Stefančić, "Bor" - Koper, 1643 P

PRODAM amortizerje, sprednjo črpalko goriva, križni zglob za "Chevrolet de luxe" - vse novo. Naslov v podružnici LP - Koper, 1652 K

KLAVIR ali pianino kupim ali vzamem v najem. Ponudbe na oglasni oddelku LP pod "Glasba-", 1652 K

URO znamke Schaffhausen, žepno, srebrno, poceni prodam. Interesenti naj pošljejo svoj naslov na oglasni oddelku LP pod "Ura-", 3153 P

UGODNO PRODAM krasno zazidljivo parcelo 1200 m², dobro gnojeno, pri postaji v Zalogu oziroma takoj za Zadržnim domom. Naslov v oglasnem oddelku LP, 649 P

UGODNO PRODAM štiri kontrolne blagajne. Naslov v ogl. odd. 648 P

TOVORNI AVTO OM-Locky, nosilnost 1,5 tone, na nafto, z različni novimi deli, brezhiben, registriran za 1. 1957. Uporaba nafte 9%. Prodamo ali zamenjamo za večjega. Cena po dogovoru. - Zadržnik, Ilirska Bistrica, 1643 P

POVEČEVALNIK za vel. 6 x 6 cm, z dobro optiko ali brez optike in s kondenzorjem - kupim. - Ponudbe pošljite na oglasni oddelku LP pod "Povečevalnik-", 535-K

STEDILNIK, dobro ohranjen, emajliran, z dobro pečako, kupim. Ponudbe z navedbo cene in opisom pošljite na oglasni oddelku LP pod "Pečaka-", 538 K

KUPIMO, s takojšnjim plačilom, težki kamion znamke "Fiat" ali "Lancia", po možnosti s triosno prikolico, v dobrem stanju. Splošno gradbeno podjetje "Primorje" - Ajdovščina, 1642 K

SPALNICO, staro, iz maslne hrastovine ali češnje, kupim. Ponudbe pošljite na oglasni oddelku LP pod "Spalnica-", 541 K

MOTORNO KOLO, brezhibno, znamke Puch, odd. 125 do 200 ccm, kupim. Ponudbe z navedbo cene in opisom pošljite na oglasni oddelku LP pod "Puch-", 543 K

KOMUNALNO PODJETJE »KOMUNALA« - KRANJ
prodaja naslednja osnovna sredstva:

most »Le nico«
6 ton, v dobrem stanju

tri garderobne omarice
osrodje za avtoprikolico
(železno)

Interesenti si lahko ogledajo navedene predmete vsak dan od 8. do 14. ure v Tavčarjevi ulici.

K-82

Sprejemamo naročila za buldožerska dela
rigolanje, planiranje, izkop in zasipavanje
Cena in prevzem del po dogovoru
Kmetijska proizvajalna poslovna zveza BREŽICE
1630

UPRAVA KLINIČNIH BOLNIC
Onkološki inštitut
sprejme takoj **administrativno moč** za ambulantno inštituta
Prošnje vložite v personalnem oddelku Kliničnih bolnic v Ljubljani, Zaloška cesta 2 do 25. maja 1957.
1638

RAZPIS
za sprejem učencev v I. letnik Industrijske šole »ISKRA« v Kranju
Sprejemni izpiti na Industrijski šoli ISKRA v Kranju bodo od 11. do 14. junija t. l. Kandidati, ki se nameravajo vpisati v I. letnik šole, naj se prigraslajo do vključno 5. junija t. l. osebno ali pismeno in predložijo naslednje listine:
- prošnjo, kolkovano z državnim kolkom za 30 din in kolkom Občinskega ljudskega odbora Kranj za 20 dinarjev (v prošnji naj kandidat napiše poklice, ki se ga želi izučiti),
- šolsko spričevalo o dovršeni nižji gimnaziji ali osemletki,
- rojstni list
- zdravniško spričevalo,
- lastnorčno napisan življenjepis (vsebuje naj podatke o starših, njihovem poklicu in imovinskem stanju) in
- po možnosti tudi potrdilo poklicne svetovalnice.
Vsak priglasenec bo pravočasno obveščen, kateri dan naj pride k izpitu. Priglasijo se lahko kandidati, ki so
- uspešno dovršili nižjo gimnazijo ali osemletko,
- ki niso mlajši od 14 in ne starejši od 17 let,
- ki jim poklicna svetovalnica na osnovi ustreznih preizkusov priporoča sprejem in
- ki so zdravi in telesno dobro razviti.
Ravnateljstvo šole bo sprejelo izmed kandidatov, ki bodo dosegli pri sprejemnem izpitu najboljše uspehe, 54 učencev in to za poklice:
orodjarja 8
stroj. ključavničarja . . . 8
preciznega mehanika . . . 8
kovinostugarja 8
kovinorezkalca 8
elektromehanika 5
telefonskega mehanika . . . 5
avto električar 4
Šola ima lasten dijaški dom, v katerem znaša celotna oskrba mesečno približno 4800 din. Prošnje za sprejem v dijaški dom bo uprava doma sprejemala naknadno. Stanovanje v domu pa ni pogoj za sprejem v šolo.
Ravnateljstvo
1629

Investitorji!

Projekte visokih in nizkih gradenj - stanovanjske zgradbe, šole, javne zgradbe, ceste, mostove in druge objekte projektira in se priporoča za naročila
1614

PROJEKT KOPER

BARAKO, večjo in dobro - kupim. Ponudbe pošljite na oglasni oddelku LP pod "Baraka-", 514-K

PARCELO, stavbno, velikost do 800 m², sončno, na lepem delu Ljubljane ali njene okolice, kupim. Ponudbe s opisom in ceno pošljite na oglasni oddelku LP pod geslom "Nizke stavbe-", 542 K

SMREKOVH DESK, 50 mm debeline, suhih ali svežih, kupimo vsako količino. Strojno mizarstvo, Trbovlje, T 76 k

SOBO, prazno, svetlo in suho, iščem v središču Ljubljane. Plačam dobro, nudim enkratno visoko nagrado. Ponudbe pošljite na oglasni oddelku LP pod "Soba-", 1018 R

DEKLICO, staro tri leta, zdravo, prikupno in bistro, dam v oskrbo h kulturni in zdravi družini. Plačam dobro. Ponudbe pošljite na oglasni oddelku LP pod "Ljubezem-", 1017 R

MOZ, star 45 let, zdrav, živahen in kulturn, išče poznanstva z zdravno in kulturno žensko. Ponudbe z osebnimi podatki in sliko pošljite na oglasni oddelku LP pod geslom "Razum-", 1016 R

RAZNO

ZELIM SPOZNATI dobrosrčnega moža, starega do 52 let. Resne ponudbe pošljite na oglasni oddelku LP pod "Naključje-", Zaželena je tudi slika. H 14 r

POZABLJENO AKTOVKO v Daj-damu 17. t. m. v dopoldanskih urah, je moč dobiti pri Silvu Bevk, Vizmarjeva št. 206, od 18. ure dalje, 1654 r

V OSKRBO VZAMEM otroka, starega dve leti, k dobri kmečki družini v bližini Morav. Ponudbe v oglasni odd. pod "Avtobusna zveza", 427 r

AMERIKANSKO RETUSO, risanje naslovnih strani, diplom in opremo knjig prevzamem. Ponudbe pošljite na oglasni oddelku LP pod "Strokovna izvedba-", 1014 R

ZAVOD ZA PROJEKTIRANJE ŽELEZNIŠKIH PROG V BEOGRADU
Nemanjina 6-IV
prodaja naslednja osnovna sredstva:

parno lokomotivo znamke "Hofer-Schranz"
vodovodni obrat
ki sestoji iz okrog 900 m cevi za vodnjake premera 1", 6/4", 2", 2 1/2", 89 mm
Ves material je v Novem Sadu v skladišču pri vodni postaji Dunav. - Za natančnejša pojasnila se obrnite na tel. 27-024.
1491

RAZPIS
Personalna komisija Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana razpisuje mesta

1. dveh proračunskih inšpektorjev v odseku za proračun

2. strojepiske v upravo pravnem odseku

POGOJI:
Ad 1. Višja ali srednja strokovna izobrazba in praksa v proračunskih stroki.
Ad 2. Nižja strokovna izobrazba in praksa v strojepiski.
Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom vložite do 31. maja 1957 v uradu tajnika OLO - Mačkova ulica 1, soba št. 13-I.
1645

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA PRI OBČINSKEM LJUDSKEM ODBORU CELJE
razpisuje delovno mesto

PRAVNEGA REFERENTA pri Občinskem ljudskem odboru Celje

Pogoji: Pravna fakulteta z diplomom, opravljen strokovni izpit in vsaj 5-letna praksa.

Ponudniki morajo izpolnjevati splošne pogoje iz 19. čl. zakona o državnih uslužbenih (Uradni list LRS 1-49).

Plača po uredbi, dopolnilna plača po odloku.

Ponudbe, predpisano taksirane, življenjepis in opis dosedanjih zaposlitev pošljite na tajništvo Občinskega ljudskega odbora Celje do 25. maja 1957.
C-144

AGILEN MLADENIČ iz Vojvodine bi prevzel zastopstvo slovenskega podjetja kakršnekoli stroke v Vojvodini in Srbiji. Ponudbe na oglasni oddelku pod "Agilen-", 235 Z

ZAMENJAM enosobno stanovanje na Reki za enakega v Ljubljani ali dvosobnega. - Po možnosti na periferiji-, 1633 r

SOTOR za štiri osebe kupim. Ponudbe z navedbo cene in opisom pošljite na oglasni oddelku LP pod geslom "Sotor-", 544 K

KUHINJO, dobro ohranjeno, moderne oblike, kupim. Ponudbe pošljite na oglasni oddelku LP pod geslom "Kuhinja-", 537 K

PREDPEČICO (gasperdek) za štednjo kuriva kupim. Ponudbe z navedbo cene in opisom pošljite na oglasni odd. LP pod "Predpečica-", 540 K

PRODAM

OBLEKA, deška, 12-14 let, in kotalke - ugodno prodam. Slomska 12/L, levo, 1651 p

MOTORNO KOLO s prikolico, 600 ccm, znamke Zündap, ugodno prodam. Naslov v podružnici LJudske pravice v Celju, 3150 P

ELEKTRICNO PEČ na dva grela, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Interesenti naj pošljejo svoj naslov na oglasni oddelku LP pod geslom "Električna peč-", 3156 P

PRODAMO brezhibni tovorni avto v dobrem stanju, tritonski, znamke "Chevrolet", po zelo nizki ceni. Tekstina tovarna - Fruj, 1647 p

PRODAM ciklički ostilnosti 300 kg. - Naslov v ogl. odd. LP, 1637 p

PRODAM enokrtilna vrata s tremi polnili, nova, Idrijska 8, 1656 p

TROFAZNI ELEKTROMOTOR, 16 KS 220/120 V, 1440 o/m, Lutovoz peč in peč "Tobo" po ugodni ceni prodamo. Strojno mizarstvo - Trbovlje, T 75 p

KOVINOTEHNA - CELJE

poziva vse delavce

zaposlene v letu 1956, da prigraslajo zahtevke do presežnih plač iz dobička za leto 1956 do 10. avgusta 1957. Po tem datumu vse terjatve do plač nepreklicno zapadejo.

Pravico do tega zahtevka imajo osebe, ki so bile v delovnem razmerju 9 mesecev in več ter je bilo delovno razmerje prekinjeno po njihovi odpovedi, ter tiste, ki jim je delovno razmerje trajalo vsaj 6 mesecev in je prenehalo po odpovedi podjetja.

KOVINOTEHNA - CELJE
C-143

Obiščite MEDNARODNI SEJEM VZORCEV V PADOVI

29. maja - 13. junija 1957

Najstarejši mednarodni sejem v Evropi, specializiran na naslednjih pomembnih področjih: Embalaža - Hlajenje - Mestne javne službe - Gradbeništvo - Gospodarska mehanizacija - Barve - Tehnične razstave. Velike konference so posvečene: embalaži (5., 6. junija), hlajenju (31. maja, 1. in 2. junija), mestnim javnim službam (7. in 8. junija), barvam (10. in 11. junija), zootehničnim razstavam (30., 31. maja ter 1., 2., 12., 13. junija)

OBIŠČITE PADOVO! - Na sejmu sodeluje 30 držav s 3500 razstavljalci. Informacije: INTERPUBLIC - Zagreb, Meduličeva 2-I
560

OBIŠČITE SEJEM PROMETNIH SREDSTEV Z MEDNARODNO UDELEŽBO V LJUBLJANI OD 25. MAJA DO 2. JUNIJA 1957 NA GOSPODARSKEM RAZSTAVIŠČU

Razstavljajo razen Jugoslavije še Nemčija, Italija, ZDA, Avstralija, Anglija, Francija in Švica.

Videli boste vsa najmodernejša prometna sredstva za suhozemni, vodni in zračni promet.

Na sejmu boste lahko dobili vse tehnične in komercialno dokumentacije ter sklepali tudi pogodbe za nakup.

IZKORISTITE 25% POPUST NA ŽELEZNICI!

Nagradno žrebanje vstopnic - NAGRADA ROLER PUCH TOMOS - shranite vstopnice

FESTIVAL JE SPET ZAZIVEL

SESTANKI FILMSKIH IN
TELEVIZIJSKIH AVTORJEV
IZREDNA IGRA GIULIETTE
MASINE

Giuliette Masine v »Kabirijinih nočeh«

AVTOMATIZACIJA V PRIHODNOSTI

- Na zasedanju mednarodne konference dela, ki bo letos junija, bodo posvetili posebno pozornost avtomatizaciji v bližnji prihodnosti.
- Ravnatelj mednarodnega urada za delo David A. Morse je izjavil v zvezi z zasedanjem, da bo morebiti najpomembnejša značilnost avtomatizacije v tem ker bo omogočila proizvodnjo v takem obsegu, kakršne si v preteklosti ne bi mogli niti zamisliti.

Jedrski raziskave na primer ne bi nikoli dosegle današnje stopnje, če ne bi iznašli avtomatičnih naprav in komand. Brez tega bi tudi ne bilo mogoče zagotoviti obratovanja velikanskih rafinerij

Na pariškem letališču Orly je pred dnevi pristala slovita črna pevka Ella Fitzgerald, ki jo na turneji po Evropi spremlja njen orkester

naftne, kemičnih tovarn in jeklarn. Tudi številnih kemičnih spojin bi ne mogli uporabljati v industriji, če bi ne imeli na razpolago avtomatičnih naprav. Zaradi velike natančnosti avtomatičnih strojev se na tržišču pojavljajo zadnje čase številni novi izdelki, ki bi jih sicer sploh ne bilo mogoče izdelati v tolikšnem številu.

Štirinajst strojev za pihanje stekla, ki jih nadzira en sam človek, proizvaja devet desetih vseh žarnic, kolikor jih potrebujejo v ZDA, k temu pa še elektronske cevi za televizijske in radijske aparate. Takšnih primerov bi mogli naštet še dolgo vrsto. Oglejmo si naslednjega: ob tekočem traku, ki izdela na dan 1000 radijskih aparatov, sta zaposlena le dva delavca; vse potrebno delo opravijo

bilo ob istem zaposlenih 200 in več delavcev.

Največji napredek glede tega po svetu dosegli v avtomobilskih tovarnah; tako v ZDA zdaj praktično ni več tovarne motorjev, ki bi ne bila avtomatizirana. V Fordovi tovarni v Clevelandu nadzira en sam delavec poseben stroj, ki opravlja 500 različnih del in na ta način nadomestuje 35 do 70 delavcev. Prej so potrebovali 40 minut in 400 delavcev za izdelavo enega motorja, zdaj pa opravi to delo po zaslugi avtomatizacije 48 delavcev v 20 minutah.

V Sovjetski zvezi obdeluje popolnoma avtomatizirana tovarna aluminijastih batov za motorje težkih tovornih avtomobilov gradivo tako, da se jih ves čas niti za trenutek ne dotakne človeška roka. Celotno opilke odstranjujejo avtomatično. Avtomatizacija je posebno pomembna v tistih podjetjih, kjer je možna ali celo nujna »neprekinjena proizvodnja«:

Cannes, 11. maja.

Filmski in televizijski avtorji naj bi na svojih sestankih ugotovili stopnjo in položaj filmske proizvodnje in televizije po svetu glede na njuno kulturno poslanstvo, ki se mora čedalje bolj boriti s komercializacijo. Jean Cocteau je poudaril v uvodu pomen filma in televizije, ki ne smeta biti zgolj zabava, marveč resnična kulturna dejavnost, ki zlasti mladini pomaga oblikovati pogled na svet in jo vzgaja. Po njegovem mnenju išče mladina smisel življenja po raznih stranpoteh, utaplja svojo psihično razkrojenost v alkoholu ali se izživlja kako drugače.

Prvi del razprave so posvetili programu televizijskih oddaj. V tem delu so najbolj uspeli Poljaki, ki so združili filmske in televizijske avtorje v skupno organizacijo. Ruskim avtorjem na današnjem sestanku ni bilo, pač pa so se ga udeležili Castellani, Petrucci,

Delanoy, Cocteau, Dassin in zastopniki televizije.

Sinočni filmski program je bil dober. Najprej so Francozi pokazali kratki film »Niok«. To je ljubka zgodba o slončku in njegovih otroških prijateljih. Posnel jo je Edmond Sechan, ki je napravil reportažno romanco brez izumetničnosti. Njegov film je najboljši med kratkimi, kar smo jih videli doslej.

Američani so nastopili z odlično glasbeno komedijo »Smešno lice« z Audrey Hepburn, ki zna pod vodstvom režiserja Stanleja Donena prav vse: igrati, peti in plesati. V množici ameriških filmskih revij, kakršne znajo napraviti samo oni, je to kar dober film, snemalac pa je ujel krajine v barvne otenke, kakor bi jih prenesel s slikarjevega platna.

V popoldanskem programu smo videli zares najslabši film na

Dvalndvajsetletna londonska tajnica Susan Burges ima sicer že izpit za motornega pilota, vendar se še vedno najbolj navdušuje za padalske skoke. Doslej je skočila že nad petdesetkrat, med drugim tudi iz višine 800 m z zadržkom.

Na tekočem traku izdelata dva delavca tisoč sprejemnikov dnevno

transportu in pri rafineriji nafte, v kemični industriji vključno tudi atomsko, v industriji plastičnih snovi, barv, pljač, gume, v mlinski industriji, v industriji električne energije in v valjarnah jekla. Sodobne rafinerije nafte so na primer že tako avtomatizirane, da ljudje v njih samo še nadzirajo stroje in druge naprave.

V zadnjem času je zajel v obeh najbolj industrializiranih državah — v Sovjetski zvezi in ZDA — proces avtomatizacije domala vsa poglavitna področja gospodarstva. Po mnenju ravnatelja mednarodnega urada za delo bo tehniški napredek v prihodnosti privedel do splošnega povečanja realnih mezd, kar pomeni, da bo povečanje produktivnosti omogočilo zvišanje odškodnine za delo.

PISATELJI NA TUJEM

PREVODOV JE ČEDALJE VEČ OD TEGA NAJVEČ V EVROPI

- Prevajalska dejavnost je v sodobnem svetu že tako razvita, da znanstvena in književna dela niso več omejena na deželo ali na jezikovno področje, kjer so nastala, marveč sorazmerno zelo naglo prodra na vse konce sveta. Zanimive podatke o tem je objavila UNESCO v svoji publikaciji »Index Translationum«, ki izide vsako leto. Pred kratkim je izšel osmi zvezek te publikacije, ki posreduje podatke o prevodih v 15 deželah.

Po teh podatkih je izšlo v letu 1955 po vsem svetu skupno 24.274 prevodov raznih del. Največ prevodov je bilo v evropskih deželah; na prvem mestu je Sovjetska zveza, kjer jih je izšlo 4282. Druga je Nemčija z nekaj nad 2000 prevodi. Okoli 1500 prevedenih knjig sta izdali Francija in Češkoslovaška, za njima pa se zvrstijo Italija, Nizozemska, Švedska in Poljska (po 1000 prevodov) ter Španija z 800 prevedenimi deli. V Jugoslaviji je bilo lani tiskanih 738 prevodov. V to število so vključeni tudi prevodi domačih pisateljev v jezike narodnih manjšin.

V Veliki Britaniji, na Norveškem, v Romuniji in Belgiji so prevedli okoli 600 del, na Portugalskem, Finskem, v Bolgariji in Švici okoli 500, na Madžarskem 400, v Avstriji in Grčiji a do 200 del.

na zadnjem mestu Avstralija, kjer so izšla vse predlansko leto samo štiri prevedena dela, in sicer biblija, zbirka novel, pesmi in potopis, v Novi Zelandiji pa niso objavili niti enega prevoda.

Med afriškimi deželami vsebuje publikacija samo podatke o Južnoafriški uniji, kjer je izšlo 10 prevodov, v Egiptu pa so prevedli po nepotrjenih podatkih pet del. — V ZDA je izšlo 800, v Kanadi pa samo 50 prevodov. Sorazmerno malo so prevajali v Latinski Ameriki, in sicer v Argentini 286, v Braziliji in Mehiki po 200, drugod pa največ 10 knjig.

Azijske dežele imajo slabo razvito bibliografsko službo, zato tudi niso mogle postreči s točnimi podatki. Na prvem mestu je Japonska s 1200 prevodi (torej je na petem mestu v svetovnem merilu), za njo Indija (354), Pakistan (136), Iran (126), Indone-

zija 125 in Siam (6), za ljudsko republiko Kitajsko pa ni podatkov.

In kaj prevajajo po svetu? Od omenjenega števila prevodov zavzema 12.420 knjig beletristika, potem pride 2576 del s področja pravnih in družbenih znanosti, 2492 zgodovinskih in zemljepisnih del, 2463 tehničnih priročnikov, 1109 naravoslovnih razprav, 762 filozofskih del itd.

Jugoslovanske pisatelje izdaja

Prizor iz ameriškega filma »Smešno lice«

festivalu, še slabšega od libanonskega, čeprav so ga izdelali Fini. »Čas žetve« skuša z nekakšnim neorealističnim prijemom pokazati nastanek dveh družin. Film je strašno dolgočasen, ljudje v dvorani so spali. Kdo bi jim zametil, nekje se morajo spočiti.

Večerni film »Kabirijine noči« režiserja Federica Fellinija je bil lep, hkrati pa je sprožil mnogo misli o poti italijanskega neorealizma. Zgodba Fellinijevega filma je spletena na mnogokrat uporabljenem motivu prostitutke, ki bi rada šla drugo pot, pa jo življenje vselej kruto prevzara. Nazadnje je zgodba že močno konstruirana, nekateri prizori učinkujejo kot posebne točke, ki pa so lepo realizirane. Tak je prizor o Kabirijini noči z Amadeom Nazarijem, Kabirijin nastop pod hipnozo in čudovit konec. V svojstvu neorealizma je sicer, da ustvarjalec zavestno izpostavi problem, neredko pa se je že zgodilo — in to je slepa ulica neorealizma — da postaja prikazovanje življenja nekako modno, da ga sprejema gledalec kot spektakel in se naslaja nad njim. To pa je povsem drugačen učinek od tistega, ki so ga dosegli na primer »Tatovi koles«. Tako delo izgubi revolucionarno moč in je bolj ali manj sredstvo za artistične variacije na temo. Nekaj tega bi lahko očitali tudi Fellinijevemu filmu, izredna pa je v njem Giuliette Masine, katere igra je res doživetje. Prav gotovo bo dobila veliko nagrado.

Sovjeti so pokazali dokumentarni, pravzaprav kulturni film »Lovci z južnih morij«. Snemalac spremlja sovjetske ribiče pri lovu na kite. Posebno lepi so prizori na razdivjanem morju, vesele so scene s pingvini, film je dober, vendar je vsaj za četrtno predolg. F. S.

Drobne ZANIMIVOSTI

TELEVIZIJA PO SVETU

Po najnovejših podatkih UNESCO je zdaj v ZDA 39 milijonov televizijskih sprejemnikov, leta 1951 pa jih je bilo 12 milijonov. Na drugem mestu v svetovnem merilu je Anglija s 6 milijoni, vse druge dežele skupaj pa imajo samo 10 odstotkov skupnega števila televizijskih aparatov, od tega Zahodna Nemčija 450.000, Francija pa 320.000.

ŠE VEDNO RASTE

Devetindvajsetletni Poljak C. Smutniak še vedno raste, čeprav je visok že 2,18 m. Nedavno so ga začeli pregledovati na neki kliniki.

VRAZE V PARIZU

Po podatkih francoske policije prihaja dnevno k vedeževalkam okoli 100.000 ljudi, ki bi radi izvedeli svojo bodočnost, srečo v ljubezni, loteriji itd.

PERLONSKA OGRAJA

V Zahodnem Berlinu so že začeli obdajati travnate površine v javnih parkih s perlonskimi mrežami pomarančne barve. Pravijo, da bodo že letos nadomestili s perlonom vse dosedanje kovinske ograje.

PES — ČASNI VAŠČAN

Paš Fida so pred kratkim izvolili za častnega vaščana planinske vasi Lucco v Italiji. Gospodar tega psa je postal zadnje leto vojne trte letalskega napada na sosednjo vas, od tistih dni pa pes še vedno hodi vsak dan v vas in lače svojega gospodarja.

NAJNOVEJŠA IGRAČKA

Na razstavi igračk v Nürnbergu — to mesto uživa sloves kredičke nemške industrije igračk — so pokazali tudi raketo, ki želi 25 m visoko, nato eksplodira in se vrne na tla z lastnim avtomatičnim padalom.

SLOVAR ZA REŠEVALCE KRIŽANIK

Pariška Larousse bo kmalu izdala slovar za reševalce križanik v dveh zvezkih. Vsi, ki navdušeno rešujejo križanke, bodo lahko v tem slovarju našli na potrebnije besede. Te bodo sestavljene po številu črk in po abecednem redu.

PES KOT AKROBAT

V frankfurtskih kabaretnih dosedaj zadnje čase izreden uspeh dresser Farina s svojim psom Peggyjem. Med prav posebne spretnosti tega psa sodi stoga na prednjih takah na dresserjevi dlani.

WHISKY V KANALIH

Te dni bo steklo po kanalih večjih mest Velike Britanije okoli dva milijona nekontroliranih whisijev, ker je destilacijska družba izgubila pri vrhovnem sodišču tožbo za znižanje davčnih dajatev. Zaradi visokih takse ne gre whisky dobro v prodajo, zato ga bodo baje spustili v mestne kanale.

TRJNO JAJCE

Neki praški list je zapisal, da zneso kura iz Čalakovic vsak teden po enkrat trojno jajce, se pravi takšno s tremi rumenjaki in beljaki, ki tehtajo skupno do 220 gr. Kokoš s trojnimi jajcem so posneli tudi za filmski snem.

NAVADA ALI KLJUBOVANOST

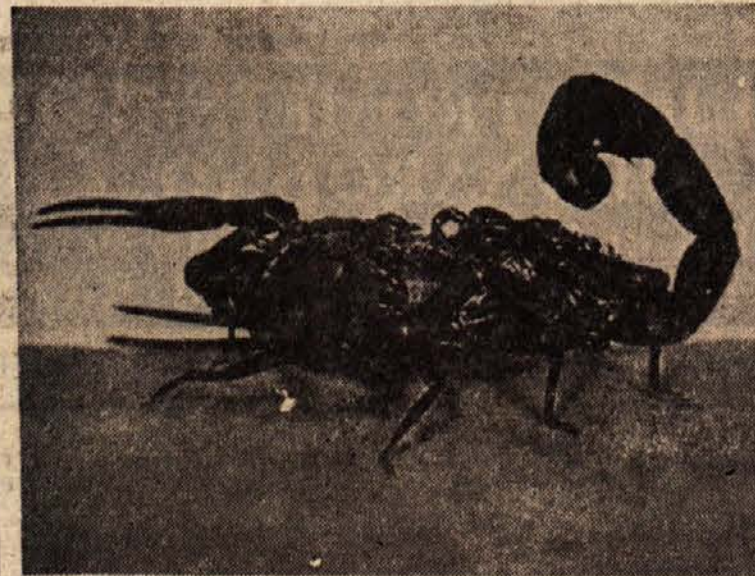
V angleškem Leedsu je vložila neka žena tožbo za razvoro zakona. Na razpravi je dokazala, da se je moč pogosto zbujal ponoči, zahteval od nje, da mu je kuhala, on sam pa je sredi noči navijal radio, tako da žena ni mogla spati. Sodišče je ugodilo njeni zahtevi in je razvezalo zakon.

JEZERO JE IZGINILO

Prebivalci novozelandskega mesta so se nekega jutra močno začudili, saj je čez noč izginilo njihovo jezero. Ponoči so nekateri čutili lažji potres. Verjetno je nastala nekje na jezerskem dnu velika razpoka skozi katero je v nekaj urah odtekla vsa voda.

ŠVICARJI SE BODO VADILI V FRANCIJI

Švicarsko ministristvo za narodno obrambo bo v Franciji kupilo ali pa vzelo v najem primerno zemljišče, na katerem bodo Švicarski vojniki preizkusili soč nove tankove. Za to se je obrambno ministristvo odločilo potem ko Švicarski kmetje niso marali odstopiti državi svojih zemljišč.

Z bananami večkrat pripeljejo iz afriških dežel škorpjone, katerih ugriz je zelo nevaren. Gornji posnetek kaže škorpjono, ki so jo z mladiči in nekem londonskem skladišču tužnega sadja